

การพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วิทยานิพนธ์
ของ
มะลิสา โหม่งปราณีต

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

มีนาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**THE DEVELOPMENT OF EXERCISE TO PROMOTE
ANALYTICAL THINKING IN THAI LANGUAGE
FOR PRATHOMSUKSA 1 STUDENTS**

Mongphraneeet Malisa

**A Thesis Submitted in Partial of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Curriculum and Instruction**

March 2012

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1		
ผู้วิจัย	มะลิสา โม้งปราณีเด		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์มาลินี จุโฑปะมา	ที่ปรึกษาหลัก	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน		
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2554

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ก่อนและหลังเรียน โดยการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบ้านละหานทราย (สุราษฎร์บุรีวิทยา) อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก ซึ่งมีค่าความยากรายข้อ ตั้งแต่ .50 - .80 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ .20-.73 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7651 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.16 / 87.50
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ อยู่ในระดับมาก

TITLE The Development of Exercises to Promote Analytical Thinking
in Thai Language for Prathomsuksa 1 Students

AUTHOR Malisa Mongpraneet

THESIS ADVISORS Associate Professor Malinee Chuthopama Major Advisor
Assistant Professor Prakhong Kanjanakarun Co-advisor

DEGREE Master of Education **MAJOR** Curriculum and Instruction

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2011

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to develop the exercises for analytical thinking in Thai language for Prathomsuksa 1 students ; 2) to compare the students' achievement before and after using those exercises; and 3) to explore the students' satisfaction towards the exercises for analytical thinking in Thai Language. The samples were 30 Prathomsuksa 1/1 students at Banlahansai School, studying in the second semester of 2010, selected by purposive sampling. The research instruments included : the exercises to promote analytical thinking, the achievement test made by the researcher with the difficulty index ranged from .50 - .80, the discrimination index ranged from .20 - .73, and the reliability value of .7651, and the questionnaire asking for the exercises satisfaction. The statistics used to analyze the collected data were percentage, mean, standard deviation and dependent samples t-test.

The results of this research were as follows:

1. The efficiency of the exercises for analytical thinking skills exercise was at 89.16 / 87.50 which was higher than the criteria set.
2. The students learning achievement after using the exercises was statistically higher than that before using at the .01 level of significant difference.
3. The students were satisfied with the analytical thinking skills exercises at a high level.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดย ได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ มาลินี จุโฑปะมา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประคอง กาญจนการุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริณี จุโฑปะมา กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ เรียบร้อย และขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน นางจันทร์หอม ปทุมสันต์ ศึกษาพิเศษวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 นางทัศนีย์ วงศ์สาลี ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองละหานทราย และนางอรมน อมรศักดิ์ศิริ ครูวิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนบ้านละหานทราย (ศุภราษฎร์บำรุงวิทยา) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณ เพื่อนนักศึกษาสาขาหลักสูตรและการสอน รุ่น 7 พิเศษ ละหานทราย ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านละหานทราย (ศุภราษฎร์บำรุงวิทยา) คณะครู และนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือ และคำแนะนำเป็นอย่างดีในการจัดทำ วิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ประ โยชน์และคุณค่าที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณของบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิดชีวิต บุรพจารย์ คณาจารย์ที่อบรมสั่งสอนให้เป็นผู้ที่มีสติ สมานธิ ปัญญา ตลอดจนบุคคลในครอบครัวที่ได้ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

มะลิสา ไม้งปราณีต

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
	สมมติฐานของการวิจัย.....	4
	ความสำคัญของการวิจัย.....	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
	หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	8
	สาระสำคัญของหลักสูตร.....	8
	สมรรถนะของผู้เรียน.....	9
	กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	10
	คุณภาพผู้เรียน.....	16
	แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	17
	แบบฝึกทักษะ.....	18
	ความหมายของแบบฝึกทักษะ.....	18
	ความสำคัญและประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ.....	19
	แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ.....	21
	ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี.....	25
	หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ.....	26
	การคิดและการคิดวิเคราะห์.....	28
	ความหมายของการคิดและการคิดวิเคราะห์.....	28

สารบัญ(ต่อ)

บทที่

หน้า

ความสำคัญและประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์.....	30
ลักษณะและองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์.....	32
ประเภทของการคิด.....	35
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด.....	36
ทักษะและกระบวนการการคิดและการคิดวิเคราะห์.....	40
เทคนิคการสอนคิดวิเคราะห์.....	43
ความพึงพอใจ.....	47
ความหมายของความพึงพอใจ.....	47
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ.....	48
การวัดความพึงพอใจ.....	51
วิธีสร้างความพึงพอใจในการเรียน.....	53
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
งานวิจัยในประเทศ.....	54
งานวิจัยต่างประเทศ.....	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	66
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	82
สมมติฐานของการวิจัย.....	82
วิธีดำเนินการวิจัย.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	84
อภิปรายผล.....	85
ข้อเสนอแนะ.....	89
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	89
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	90
บรรณานุกรม.....	90
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	98
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ.....	102

สารบัญ(ต่อ)

บทที่

หน้า

ภาคผนวก ค	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แผนการจัดการเรียนรู้....	106
ภาคผนวก ง	แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	158
ภาคผนวก จ	แบบประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้และแบบ ฝึกทักษะ โดยผู้เชี่ยวชาญ.....	227
ภาคผนวก ฉ	การวิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน ค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับของแบบทดสอบทางการเรียน ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความ พึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	233
	ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	238

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	14
2 รายละเอียดของเนื้อหาในแบบฝึกทักษะ.....	60
3 แบบแผนการทดลองแบบ One –Group Pretest – Posttest.....	67
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเฉลี่ยร้อยละจากการทำแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	74
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเฉลี่ยร้อยละจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.....	76
6 ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	77
7 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	78
8 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	80
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10	คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 229
11	คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 231
12	วิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 234
13	ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 236
14	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Try - out)..... 237

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทย นอกจากจะเป็นภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติแล้ว ยังเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร แสวงหาความรู้ หาประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ และเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ หรือเป็นช่องทางการสื่อสารให้สามารถพัฒนาตนเองได้จากการศึกษาหาความรู้ และเพื่อสร้างเสริมสติปัญญา ความรู้สึกรู้คิด พัฒนาอาชีพ พัฒนาบุคลิกภาพและอื่นๆ ให้กับตัวเองและสังคมตลอดมา ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงต้องเรียนรู้ภาษาของตนเอง และในการใช้ภาษาเป็นทักษะที่ผู้ใช้ต้องฝึกฝน เพื่อให้เกิดความชำนาญทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ใช้ให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษาจึงจะช่วยให้เกิดความคล่องแคล่วมั่นใจในการสื่อสาร

การปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาในประเทศไทยเกิดขึ้นหลายต่อหลายครั้ง เนื่องจากมีปัญหาหลายประการ ปัญหาที่พบมากได้แก่ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนในระบบห้องจำ ที่ทำให้นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ หรือประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้ ปัญหาเรื่องหลักสูตรที่มักจะสอนเรื่องไกลตัวมากกว่าเรื่องใกล้ตัว ปัญหาด้านครูผู้สอน ที่ส่วนใหญ่สอนให้คนทำงานเป็น แต่ขาดการสร้างปรัชญา และความคิดเชิงบูรณาการให้สอดคล้องกับชีวิตของตนเอง ตลอดจนปัญหาค่านิยม ของคนไทยส่วนใหญ่ ไม่มีความเอาใจใส่ต่อการศึกษอย่างแท้จริงโดยคิดว่า การศึกษา เป็นเพียงเรื่องกระบวนการภายในโรงเรียนเท่านั้น ส่งผลให้คนไทยไม่ใฝ่ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้กระบวนการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาวิชาของครูผู้สอนไม่ได้เน้นกระบวนการที่ให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การแสดงความคิดเห็น การแสวงหาความรู้ ทำให้ลักษณะของคนไทยโดยทั่วไปมักจะมีความสามารถในด้านการรับรู้ และมีความสามารถในการจำข้อมูลข่าวสารได้ดี สามารถปฏิบัติตามแบบอย่างหรือตามคำสั่งได้ดี แต่คนไทยมีความอ่อนด้อยในการพัฒนาการทางการคิด ทั้งคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มักจะรับรู้อะไรเพียง มุมเดียวด้านเดียว ขาดความกล้าในการคิดและตัดสินใจ คิดนอกกรอบ ไม่กล้าคิดใหม่และทำใหม่ (คำหมาน คนไค. 2545 : 6)

จึงทำให้นักการศึกษาและผู้มีความรับผิดชอบในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้กำหนดให้มีการพัฒนาความคิดในการจัดการศึกษาทุกระบบ ทุกประเภท ที่เห็นได้ชัด คือ ในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้พัฒนากระบวนการคิดไว้ในกระบวนการ สอนโดยกำหนดเป็นปรัชญาของการศึกษา คือ ให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และ สมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดเรื่อง ความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และ การเขียนสื่อความ เป็นเกณฑ์ในการผ่านช่วงชั้น และเป็นเกณฑ์ในการจบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้เรียนจะต้องผ่านการประเมิน ในเรื่องดังกล่าวด้วย ประกอบกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรกของโรงเรียน เมื่อ พ.ศ. 2548 จากสำนักงาน รับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผลปรากฏว่า ในมาตรฐาน ที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณและมีความคิด สร้างสรรค์ ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้และปรับปรุงคิดเป็นร้อยละ 63.8 ซึ่งเป็น ผลที่ไม่น่าพอใจ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2548 : ไม่ปรากฏเลข หน้า)

กระบวนการสอนให้เด็กมีความสามารถในการคิดยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น ครั้งล่าสุดประเทศไทยได้ปรับปรุงหลักสูตรการจัดการศึกษาเป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหลัก เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด กำหนดให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะกระบวนการคิด ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น เน้นให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ปรับวิถีคิด มีทักษะการคิด การสร้างปัญญา ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต้องสืบเนื่องมาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น กระบวนการเรียนการสอนต่อไปจะต้องมุ่งให้ผู้เรียนได้เสริมสร้างความคิด ความงอกงาม ทางสติปัญญา หมายความว่า กิจกรรมการเรียนการสอนจำเป็นจะต้องเอื้อให้ผู้เรียนได้รับการ พัฒนาทักษะทางการคิดมากขึ้น การสอนให้คิดเป็น จะทำให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้วิถีคิด ได้กับทุกบริบท ทุกสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้ การเรียนการสอนจึงต้องเปลี่ยนไปเน้น ให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง และฝึกผู้เรียนให้รู้จักคิด และสืบเนื่องมาจากพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2545 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (2) กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้ความรู้มาใช้

เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งทักษะการคิดวิเคราะห์ถือเป็นหัวใจของการแสวงหาความรู้ และการสร้างความรู้ช่วยให้เกิดปัญญาในการพิจารณาตรวจสอบ วินิจฉัยข้อเท็จจริงให้เข้าใจแจ่มแจ้ง (คำหมาน คนไค. 2545 : 7)

การฝึกทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ควรฝึกให้แก่เด็กตั้งแต่ระดับอนุบาล โดยครูผู้สอน จะต้องใช้คำถามเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ เช่น ใคร ทำไม ทำอย่างไร จะช่วยให้เด็กฝึกคิด วิเคราะห์ได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับจุดเน้นด้านคุณภาพนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา บูรีรัมย์ เขต 3 ที่กำหนดคุณภาพของผู้เรียนทุกระดับไว้ในกรอบหลักสูตรท้องถิ่นว่า อ่านออก เขียนได้ เข้าใจชุมชนและธรรมชาติ ฉลาดใช้เทคโนโลยี มีพื้นฐานด้านอาชีพ มีทักษะการคิด ใช้ชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบูรีรัมย์ เขต 3. 2552 : 6)

กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนบ้านละหานทราย (สุราษฎร์บำรุง วิทยา) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นชั้นที่เริ่มต้นในการเรียนรู้ นั้น นักเรียนส่วนใหญ่ ขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ไม่กล้าแสดงออกทางการคิด ไม่กล้าถามในสิ่งที่สงสัยไม่ว่าจะเป็น เนื้อหาในบทเรียนหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งถ้าหากไม่รีบดำเนินการแก้ไขอาจส่งผลกระทบต่อ ถึงระดับสติปัญญาของนักเรียน ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้ตระหนัก ถึงปัญหาดังกล่าว และคิดหาแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อเป็นพื้นฐานให้ผู้เรียนมีความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ ดังกล่าว ซึ่งแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวควรเริ่มจากครูผู้สอน เพราะครูผู้สอน มักจะไม่มีการสอนให้เด็กคิดวิเคราะห์เป็น ไม่คิดผลิตสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆขึ้นมาช่วยสอน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการใช้แบบฝึกหัดมานานพอสมควร และเชื่อว่าแบบฝึกทักษะเป็นสิ่งที่ จะช่วยพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับ พรชัย ผาดไธสง (2545 : 31) ที่กล่าวว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนโดยนักเรียนเป็นผู้ลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมเองช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาในการเรียนรู้ ทักษะเพิ่มเติม นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างสนุกสนาน

ผู้วิจัยสนใจและเลือกการพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการจำแนก องค์ประกอบ ต่างๆ โดยการบอกความเหมือนกันของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่กำหนดขึ้นและบอกความแตกต่างกัน ของกิจกรรมหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใกล้ตัวผู้เรียน ตลอดจนหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เป็นการ บอกสิ่งสำคัญและค้นหาสภาพความเป็นจริงของสิ่งที่กำหนดให้ ผลการวิจัยครั้งนี้ น่าจะเป็น เครื่องกระตุ้นเตือนและเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ให้ ความสำคัญ ตระหนักและมุ่งมั่นที่จะพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ 80 / 80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพ 80/80
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
3. เป็นเครื่องมือให้ครูผู้สอนภาษาไทยได้ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ให้กับนักเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสะพานทราย(คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 4 ห้อง จำนวนนักเรียนทั้งหมด 156 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบ้านสะพานทราย(คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวนนักเรียน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น คือ การเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ใช้เวลาทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ โดยทดลองวันละ 1 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง เป็นเวลาทั้งสิ้น 14 ชั่วโมง

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาฝึกความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มี 5 ชุด ดังนี้

4.1 พยัญชนะไทย

4.2 มหัทธงวรยัสระไทย

4.3 คำไทยใช้คล้อง

4.4 เนื้อหาพาสุนัข

4.5 ร้อยกรองท่องจำ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พิจารณาแยกแยะองค์ประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ ซึ่งแบ่งออกเป็น

1.1 คิดวิเคราะห์องค์ประกอบของสิ่งที่กำหนดให้

1.2 คิดวิเคราะห์ความเหมือนกันของสิ่งที่กำหนดให้

1.3 คิดวิเคราะห์ความแตกต่างกันของสิ่งที่กำหนดให้

1.4 คิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล

1.5 การคาดคะเนหรือการทำนาย

1.6 การจำแนกแยกแยะเปรียบเทียบ

1.7 หาความสัมพันธ์

1.8 หาความสำคัญ ค้นหาลักษณะร่วม จุดเด่น จุดด้อย ดีความ ซึ่งจุดสำคัญจัดประเภท หาจุดมุ่งหมายของข้อความ บทร้อยกรอง นิทาน ซึ่งวัดโดยแบบทดสอบวัดความผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. แบบฝึกทักษะ หมายถึง แบบฝึกทักษะที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ข้อความ บทร้อยกรอง นิทาน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งมุ่งส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์แต่ละแบบฝึกประกอบด้วย เนื้อหา กิจกรรม และเป้าหมายในการพัฒนา มีเนื้อหาคือ พญานาคไทย มหัศจรรย์ประเทศไทย คำไทยใช้คล้อง เนื้อหาพาดูก ร้อยกรองท่องจำ

3. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หมายถึง คุณภาพของแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 มีความหมายดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการได้จาก ร้อยละของคะแนนรวมเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้จากการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยทำกิจกรรมระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะทุกชุดรวมกัน

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ได้จากร้อยละของคะแนนที่ได้จากการวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการคิดวิเคราะห์

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการคิดวิเคราะห์ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

6. นักเรียน หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านละหานทราย (คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานุริรัมย์ เขต 3

7. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 ที่มีต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
  - 1.1 สาระสำคัญของหลักสูตร
  - 1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
  - 1.3 โครงสร้างและหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
  - 1.4 คุณภาพผู้เรียน
  - 1.5 แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. แบบฝึกทักษะ
  - 2.1 ความหมายของแบบฝึกทักษะ
  - 2.2 ความสำคัญและประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ
  - 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ
  - 2.4 ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี
  - 2.5 หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ
3. การคิดและการคิดวิเคราะห์
  - 3.1 ความหมายของการคิดและการคิดวิเคราะห์
  - 3.2 ความสำคัญและประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์
  - 3.3 ลักษณะและองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์
  - 3.4 ประเภทของการคิด
  - 3.5 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด
  - 3.6 ทักษะและกระบวนการการคิดและการคิดวิเคราะห์
  - 3.7 เทคนิคการสอนคิดวิเคราะห์

4. ความพึงพอใจ

- 4.1 ความหมายของความพึงพอใจ
- 4.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
- 4.3 การวัดความพึงพอใจ
- 4.4 วิธีสร้างความพึงพอใจในการเรียน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 5.1 งานวิจัยในประเทศ
- 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

สาระสำคัญของหลักสูตร

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้ มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง แนวการพัฒนาคนดังกล่าวมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนให้มีพื้นฐานจิตใจที่ดีงาม มีจิตสาธารณะ พร้อมทั้งมีสมรรถนะ ทักษะและความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงชีวิต อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน จึงขอแนะนำเสนอ นโยบาย วิสัยทัศน์ และสมรรถนะผู้เรียน ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ (กระทรวง ศึกษาธิการ. 2552 : 2 - 7)

ด้านนโยบาย

ด้วยสถานการณ์ทางสังคม ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมต่อวิถีชีวิต หลักการกระจายอำนาจทางการศึกษา จึงกำหนดให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนา นโยบายของกระทรวง ศึกษาธิการ ในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียน มีคุณธรรม รักความเป็นไทย ให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะ

สำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอนในแต่ละระดับ

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ โดยในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยม ที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ด้านวิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

จากนโยบายจนถึงวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ล้วนมีความต้องการให้สถานศึกษาแต่ละแห่งมีแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพเพียงพอต่อการดำเนินชีวิตในสังคม

ด้านสมรรถนะของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม

รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูล ข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้าง องค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจ ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้ มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบ ที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และ การอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและ ความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และ ใช้ เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

จากนโยบาย วิสัยทัศน์และสมรรถนะของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาระดับพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นแนวทางให้สถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและ ทิศทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดสาระและ มาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีรายละเอียด ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 35 - 39) ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความ เป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการ คิดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ติดต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการ

แสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการ
 คิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทาง
 วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
 นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ
 เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสาน ให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ภาษาไทย
 เป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ และเพื่อนำไปใช้ในชีวิจริง

การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ชนิดต่างๆ
 การอ่านในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไป
 ปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การเขียน การเขียนสะกดตามอักษรวิธี การเขียนสื่อสาร โดยใช้ถ้อยคำและรูปแบบ
 ต่างๆ ของการเขียน ซึ่งรวมถึงการเขียนเรียงความ ข้อความ รายงานชนิดต่างๆ การเขียนตาม
 จินตนาการ วิเคราะห์วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์

การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูดแสดงความคิดเห็น
 ความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่างๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูดในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็น
 ทางการและ ไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อโน้มน้าวใจ

หลักการใช้ภาษาไทย ธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษาให้ถูกต้อง
 เหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่างๆ และอิทธิพลของ
 ภาษต่างประเทศในภาษาไทย

วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อศึกษาข้อมูล
 แนวความคิด คุณค่าของงานประพันธ์ และความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจ
 บทเห่กล่อม บทร้องเล่นของเด็ก เพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอด
 ความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงาม
 ของภาษา เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและภูมิใจ ในบรรพบุรุษที่ได้ตั้งสมสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน
 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ
 แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ข้อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

สาระที่ ๑ การอ่าน

มาตรฐาน ท ๑.๑ ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

๑. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง และข้อความสั้นๆ

๒. บอกความหมายของคำ และข้อความที่อ่าน

๓. ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน

๔. เล่าเรื่องย่อจากเรื่องที่อ่าน

๕. คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน

๖. อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอและนำเสนอเรื่องที่อ่าน

๗. บอกความหมายของเครื่องหมาย หรือสัญลักษณ์สำคัญที่มักพบเห็นใน

ชีวิตประจำวัน

๘. มีมารยาท ในการอ่าน

สาระที่ ๒ การเขียน

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ข้อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

๑. กัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด

๒. เขียนสื่อสารด้วยคำและประโยค

๓. มีมารยาทในการเขียน

สาระที่ ๓ การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท ๓.๑ สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

๑. ฟังคำแนะนำ คำสั่งต่างๆ และปฏิบัติตาม

๒. ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง

๓. พูดแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกจากเรื่องที่ฟังและดู

๔. พูดสื่อสารได้ตามวัตถุประสงค์

๕. มีมารยาทในการฟัง การดู และการพูด

สาระที่ ๔ หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษาและรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

๑. บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์และเลขไทย

๒. เขียนสะกดคำและบอกความหมายของคำ

๓. เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่ายๆ

๔. ต่อคำคล้องจองง่ายๆ

สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท ๕.๑ เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย อย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

๑. บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็ก

๒. ท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนด และบทร้อยกรองตามความสนใจ

คำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การอ่านออกเสียงและบอกความหมายของคำ คำคล้องจอง และข้อความที่ประกอบด้วย คำพื้นฐาน คือ คำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่น้อยกว่า 600 คำ รวมทั้งคำที่ใช้เรียนรู้ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่น ประกอบด้วย คำที่มีรูปวรรณยุกต์และไม่มีรูปวรรณยุกต์คำที่มีตัวสะกดตรงตาม มาตราและไม่ตรงตามมาตราคำที่มีพยัญชนะควบกล้ำคำที่มีอักษรนำการอ่านจับใจความจากสื่อ ต่างๆ เช่น นิทาน เรื่องสั้น บทร้องเล่น และบทเพลงเรื่องราวจากบทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นการอ่านหนังสือตามความสนใจ เช่น หนังสือที่นักเรียน

สนใจและเหมาะสมกับวัยหนังสือที่ครูและนักเรียนกำหนดร่วมกัน การอ่านเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ประกอบด้วยเครื่องหมายสัญลักษณ์ต่างๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันเครื่องหมายแสดงความปลอดภัยและแสดงอันตราย มารยาทในการอ่าน เช่น ไม่อ่านเสียงดังรบกวนผู้อื่นไม่เล่นกันขณะที่อ่าน ไม่ทำลายหนังสือ การคัดลายมือด้วยบรรจงเต็มบรรทัดตามรูปแบบการเขียนตัวอักษรไทย การเขียนสื่อสารคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันคำพื้นฐานในบทเรียน คำคล้องจองประโยคง่ายๆ มารยาทในการเขียน เช่น เขียนให้อ่านง่าย สะอาด ไม่ขีดฆ่า ไม่ขีดเขียนในที่สาธารณะ ใช้ภาษาเขียนเหมาะสมกับเวลา สถานที่และบุคคลการฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ คำสั่งง่ายๆ การจับใจความและพูดแสดงความคิดเห็นความรู้สึกรู้จักจากเรื่องที่ฟังและดู ทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง เช่น เรื่องเล่าและสารคดีสำหรับเด็ก นิทาน การ์ตูน เรื่องขบขัน การพูดสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น การแนะนำตนเองการ ขอความช่วยเหลือ การกล่าวคำขอบคุณ การกล่าวคำขอโทษ มารยาทในการฟัง เช่น ตั้งใจฟัง ตามองผู้พูด ไม่รบกวนผู้อื่นขณะที่ฟังไม่ควรนำอาหารหรือเครื่องดื่มไปรับประทาน ขณะที่ฟังให้เกียรติผู้พูดด้วยการปรบมือ ไม่พูดสอดแทรกขณะที่ฟัง มารยาทในการดู เช่น ตั้งใจดูไม่ส่งเสียงดังหรือแสดงอาการรบกวนสมาธิของผู้อื่น มารยาทในการพูด เช่น ใช้ถ้อยคำและกิริยาที่สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะ ใช้น้ำเสียงนุ่มนวลไม่พูดสอดแทรกในขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด การใช้พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เลขไทย การสะกดคำ การแจกลูก และการอ่านเป็นคำ มาตราตัวสะกดที่ตรงตามมาตราและไม่ตรงตามมาตรา การค้นคว้าความหมายของคำ การแต่งประโยค คำคล้องจอง วรรณกรรม ร้อยแก้วร้อยกรองสำหรับเด็ก เช่น นิทาน เรื่องสั้นง่ายๆ บทปริศนาคำทาย บทร้องเล่น บทอาขยาน บทร้อยกรอง วรรณคดีและวรรณกรรมในบทเรียนโดยกระบวนการอ่าน เขียน ฟัง ดูและพูด อธิบายและการนำไปใช้ มีมารยาทในการฟัง การดู การพูด และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านละหานทราย (คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา) เวลาเรียน 200 ชั่วโมง

ตาราง 1 โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญแกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)
1	เตรียมความพร้อม			5

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญแกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)
2	พยัญชนะไทย	ท.1.1 ป1/1 ป1/7 ท.2.1 ป1/1 ท.4.1 ป1/1	พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ เลขไทย การคัดลายมือ	10
3	มหัศจรรย์สระไทย	ท.1.1 ป1/1 ป1/2 ท.2.1 ป1/1 ป1/3	การประสมคำ การสะกดคำ การแจกลูก	20
4	คำไทยใช้คล่อง	ท.1.1 ป1/1 ป1/2 ป1/8 ท.2.1 ป1/1 - ป1/3	และการอ่านเป็นคำ การผันคำ ความหมายของคำ	20
5	ร้อยกรองท่องจำ	ท.1.1 ป1/1 ป1/2 ป1/8 ท.2.1 ป1/1 - ป1/3 ท.4.1 ป1/4 ท.5.1 ป1/1 ป1/2	คำคล้องจอง บทรื่องเล่น บทอาขยาน บทร้อยกรอง	25
6	พูดคำสื่อความหมาย	ท.3.1 ป1/1 - ป1/5	การพูดสื่อสารในชีวิต ประจำวัน พูดแสดงความ คิดเห็น ตอบคำถามและ เล่าเรื่องที่ฟัง มารยาทในการฟัง การดู และการพูด	20
7	เรียนรู้ประโยค	ท.2.1 ป1/1 - ป1/3 ท.4.1 ป1/3	การเรียงคำเป็นประโยค การแต่งประโยค การเขียนบรรยายภาพ	20
8	เนื้อหาพาสุนก	ท.1.1 ป1/1 - ป1/6 ป1/8	การอ่านจับใจความจากสื่อ ต่างๆ เช่น นิทาน เรื่องสั้นๆ บทรื่องเล่น และบทเพลง เรื่องราวจาก	30

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด	สาระสำคัญแกนกลาง	เวลา (ชั่วโมง)
9	ตัวสะกดจกจำนวน	ท.1.1 ป1/1 ป1/2 ท.2.1 ป1/1 – ป1/3 ท.4.1 ป1/2	บทเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น มาตราตัวสะกดที่ตรง มาตราและไม่ตรง ตามมาตรา การอ่านเขียน คำในมาตราตัวสะกด	20
10	อาชยานตำนานไทย - นิทาน - สารคดี	ท.1.1 ป1/1 ป1/2 ท.3.1 ป1/2 ป1/3 ท.5.1 ป1/1 ป1/2	การอ่านจับใจความ เรื่องราวจากบทเรียนใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม	30

คุณภาพผู้เรียน

เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้เรียนต้องมีความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม ดังนี้

อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้นๆ และบทร้อยกรองง่ายๆ ได้ถูกต้อง คล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่าน ตั้งคำถามเชิงเหตุผล ถ้าดับเหตุการณ์ คาดคะเนเหตุการณ์

สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสือ อย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูดแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำหรือพูดเชิญชวน ให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ หน้าที่ของคำ ในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่ายๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่าน รู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยผู้สอนจะต้องศึกษา วิเคราะห์สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น จัดทำสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค สาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค และจัดทำคำอธิบายรายวิชา เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจก่อนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องดำเนินการ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545 : 105 - 106)

1. เลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเลือกรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และเหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การสืบค้นภูมิปัญญาท้องถิ่นจากแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนทำโครงการ
2. คิดค้นเทคนิคกลวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ และนำมาใช้ให้เหมาะกับปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้ความสามารถ ด้านเนื้อหาวิชา ความสนใจและวัยของผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้น เวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนและชุมชน
3. จัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้มีหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกนำมาใช้หรือปรับใช้โดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของผู้เรียน เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้อย่างมีความสุข

จากแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ครูผู้สอนจะต้องศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ถึงขั้นตอนพัฒนาหลักสูตรให้ชัดเจน จัดลำดับกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนภาษาไทยที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับผู้เรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ความสามารถทางปัญญาและสนองความต้องการของผู้เรียนนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้พัฒนาสุนทรียภาพอย่างครบถ้วน มีความกระตือรือร้นในการไปเรียน

แบบฝึกทักษะ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จนั้นสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง แบบฝึกทักษะ เป็นสื่อประเภทหนึ่งซึ่งมีส่วนช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นประสบความสำเร็จ ดังจะได้กล่าวต่อไปคือ

ความหมายของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของการเรียนรู้ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 147) ได้ให้ความหมายว่าแบบฝึก หรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกเสริมทักษะ เป็นสื่อการเรียนประเภทหนึ่งสำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่แบบฝึกจะอยู่ที่ขอบทเรียนของหนังสือเรียน

อุษา แข็งขัน (2545 : 17) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัด หมายถึงงานหรือกิจกรรมที่ครูกอปรหมาย ให้นักเรียนทำ เพื่อเป็นการฝึกฝนหรือทบทวนความรู้ที่เรียนไปแล้วให้เกิดความชำนาญ

พรชัย ผาดใสสง (2545 : 31) กล่าวถึงว่า แบบฝึกเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน โดยนักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมเองช่วยให้นักเรียนมีการพัฒนาในการเรียนรู้ ทักษะเพิ่มเติม นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน

สกุณา เลิกนอก (2545 : 22) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ที่เรียนไปแล้วไปใช้เพื่อให้เกิดทักษะมากยิ่งขึ้น

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 641) ได้ให้ความหมายว่า แบบฝึก หมายถึง แบบฝึกหัดหรือชุดการสอนที่เป็นแบบฝึกที่ใช้เป็นตัวอย่าง ปัญหาหรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นให้นักเรียนฝึกตอบ

จิตรรา สมพล (2547 : 10) กล่าวว่า แบบฝึก เป็นสื่อการเรียนการสอน สำหรับให้นักเรียนฝึกปฏิบัติด้วยความสนใจ สนุกสนาน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและมีทักษะเพิ่มขึ้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า แบบฝึก คือ สื่อการเรียนการสอน สำหรับให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ เพื่อสร้างความเข้าใจเพิ่มทักษะการเขียน การอ่าน ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกวิชา

ความสำคัญและประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู โดยเฉพาะวิชาที่เป็นวิชาทักษะ เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ การที่จะให้นักเรียนมีทักษะต้องอาศัยการฝึกทักษะ ซึ่งแบบฝึกทักษะคือเครื่องมือที่ใช้ในการฝึกให้เกิดความชำนาญ ความแม่นยำ คังมีผู้กล่าวถึงคุณค่าของแบบฝึกไว้ดังนี้

วรรณา แซ่ตั้ง (2541 : 14) กล่าวถึงความสำคัญของแบบฝึกว่า แบบฝึกที่ครูนำมาเป็นเครื่องมือในการสอนจะช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้ดีขึ้น ช่วยเหลือให้นักเรียนสามารถเขียนตัวสะกดคำ ได้ถูกต้อง แม่นยำ และสื่อความหมาย ได้อย่างชัดเจน

ชยาภรณ์ พิณพาทย์ (2542 : 118) กล่าวว่า แบบฝึกมีความสำคัญและความจำเป็นต่อการเรียนทักษะทางภาษามาก เพราะจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียน ได้ดียิ่งขึ้น สามารถจดจำเนื้อหาในบทเรียนและคำศัพท์ต่าง ๆ ได้คงทน ทำให้เกิดความสนุกสนานในขณะที่เรียน ทราบความก้าวหน้าของตนเอง สามารถนำแบบฝึกมาทบทวนเนื้อหาเดิมด้วยตนเองได้ นำมาวัดผลการเรียนหลังจากที่เรียนแล้ว ตลอดจนสามารถทราบข้อบกพร่องของนักเรียนและนำไปปรับปรุงแก้ไข ได้ทันท่วงทีซึ่งจะมีผลทำให้ครูประหยัดเวลา ค่าใช้จ่ายและลดภาระ ได้มาก ทำให้นักเรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสาร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฐะปะนีย์ นาคทรพรพ (2542 : 50) ได้กล่าวถึงแบบฝึกทักษะไว้ว่า ในการสอนภาษาไม่ว่าภาษาใดๆการฝึกทักษะทั้ง 4 ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และเขียนเป็นสิ่งสำคัญมาก เด็กควร จะได้รับการฝึกทักษะทั้งสี่นี้จนสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว โดยอาจฝึกที่ละทักษะหรือฝึกสลับกันก็ได้

จากความเห็นดังกล่าวเบื้องต้นจะเห็นว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือหรือสื่อการเรียนรู้ที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาทักษะต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ของแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกทักษะทางภาษาที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมาก ซึ่งมีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540 : 147) กล่าวว่าภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอแบบฝึกเสริมทักษะเป็นการเรียนที่อำนวยความสะดวกต่อการเรียนภาษาไทย ดังนี้

1. เป็นส่วนช่วยเพิ่มเติมหรือเสริมหนังสือเรียน
2. ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องอาศัยการส่งเสริมและเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะการที่นักเรียนทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
4. แบบฝึกช่วยเสริมให้ทักษะทางภาษาของตน
5. การให้นักเรียนทำแบบฝึก ช่วยให้ผู้ครูมองเห็นจุดเด่นและจุดบกพร่องของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุง แก้ปัญหานั้น ๆ ได้ทันที่
6. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยแล้ว จะช่วยให้ครูประหยัดแรงงานและเวลาในการที่จะเตรียมการสร้างแบบฝึก นักเรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาคัดลอกแบบฝึก ทำให้มีเวลา และโอกาสได้ฝึกฝนมากขึ้น

นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ (2546 : 13) กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพ ช่วยทำให้นักเรียน ประสบผลสำเร็จในการฝึกทักษะทางภาษา โดยเฉพาะการเขียนได้เป็นอย่างดี แบบฝึกที่ดีเปรียบเสมือนผู้ช่วยที่สำคัญของครู ทำให้ครูลดภาระการสอนลงได้ ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ และเพิ่มความมั่นใจในการเรียนได้เป็นอย่างดี

จิตรา สมพล (2547 : 12) กล่าวถึง ประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียนและการฝึกทักษะแต่ละทักษะนั้นควรมีหลาย ๆ แบบ ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ ไม่เบื่อ ช่วยให้ครูและนักเรียนทราบความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนสะกดคำ ดังนั้นแบบฝึกจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

แพ็ตตี (Petty, 1963 : 469-475) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแบบฝึก ไว้ดังนี้

1. แบบฝึกเป็นส่วนที่เพิ่มหรือเสริมหนังสือเรียน เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาระของครูได้มากเพราะแบบฝึก เป็นสิ่งที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ
2. แบบฝึกช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษา เป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนฝึกทักษะการใช้ภาษาได้ดีขึ้น แต่ต้องอาศัยการส่งเสริมและเอาใจใส่จากครูผู้สอน

3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้นักเรียนทำแบบฝึกที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา จะช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น

4. แบบฝึกช่วยเสริมทักษะทางภาษากงทงโดยกระทำดังนี้

4.1 ฝึกทันทีหลังจากที่นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องนั้น

4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง

4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก

5. แบบฝึกจะใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง

6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม นักเรียนสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป

7. การให้นักเรียนทำแบบฝึก ช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันท่วงที

8. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นนอกเหนือจากที่อยู่ในหนังสือแบบเรียนจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนอย่างเต็มที่

จากประโยชน์ของแบบฝึกที่กล่าวมา สรุปได้ว่า แบบฝึกมีประโยชน์คือ ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ บทเรียนได้ดียิ่งขึ้น เกิดความสนุกสนานในการเรียน ช่วยให้ผู้ครูได้ทราบถึงความก้าวหน้าและข้อบกพร่องของผู้เขียน ช่วยเสริมทักษะการใช้ภาษา ช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียน ช่วยให้ผู้ครูประหยัดเวลา ลดภาระการสอนของครู เป็นเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ

การสร้างแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพนั้นต้องอาศัยหลักทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 119-122) ได้กล่าวไว้ดังนี้

ทฤษฎีพัฒนาการสติปัญญา (Intellectual Development Theory) ของ Piaget กล่าวว่า การพัฒนาการ เป็นผลที่เนื่องมาจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงไปสู่วุฒิภาวะ (Maturity)

อันเนื่องมาจากความเจริญทางด้านร่างกายและการเปลี่ยนแปลงที่ได้รับจากประสบการณ์เด็กแต่ละคนมีอัตราความเจริญงอกงามแตกต่างกันพัฒนาการเรียนรู้ก็ต่างกันเมื่อกล่าวถึงพัฒนาการสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงคือ ความพร้อม (Readiness) ซึ่งสำคัญมากต่อการเรียนรู้พัฒนาการที่สำคัญ คือ พัฒนาการทางสติปัญญา อารมณ์ สังคมและทางร่างกาย

พัฒนาการทางสติปัญญาของคนมีลักษณะเดียวกันในช่วงอายุเท่ากัน และแตกต่างกันในช่วงอายุต่างกัน พัฒนาการทางสติปัญญาเป็นผลจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับ

สิ่งแวดล้อมโดยบุคคลพยายามปรับปรุงตัวให้อยู่ในสภาวะสมดุลด้วยการใช้กระบวนการดูดซึมและกระบวนการปรับให้เหมาะสมทำให้เกิดการเรียนรู้ เริ่มจากการสัมผัส ต่อมาเกิดความคิดทางรูปธรรม และพัฒนาเรื่อย ๆ จนถึงนามธรรม ซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้น

การพัฒนาทางสติปัญญาตามทฤษฎีของ Piaget เป็นผลเนื่องจากการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม บุคคลพยายามปรับตัวโดยใช้กระบวนการ 2 อย่าง คือ กระบวนการดูดซึม (Assimilation) และกระบวนการปรับให้เหมาะสม (Accommodation)

กระบวนการดูดซึมเป็นกระบวนการที่เกิดจากเด็กพบ หรือมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมแล้วรับหรือดูดซึมภาพและเหตุการณ์ต่าง ๆ เข้าไว้ในความคิดของตน

กระบวนการปรับให้เหมาะสมเป็นกระบวนการปรับความรู้เดิมเข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่หรือสามารถปรับความคิดเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งใหม่ซึ่งขณะนี้เด็กอยู่ในสภาวะสมดุล (Equilibrium) ซึ่งทำให้คนสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ (Adaptation) ซึ่งเป็นการช่วยสร้างรูปแบบเรียกว่า "Schema" เป็นรูปแบบที่ได้จากการจัดเป็นระบบ ซึ่งบุคคลใช้ตีความหมายสิ่งที่เห็นได้ขึ้น ดม สัมผัส

พัฒนาการทางสติปัญญา Piaget ได้แบ่งกระบวนการทางสติปัญญา (Cognitive Process) ออกเป็น 4 ขั้น ถึงแม้ว่าแต่ละขั้นจะกำหนดอายุไว้เป็นช่วงอายุเท่า ๆ กัน แต่ช่วงเหล่านี้ก็ถือว่าเป็นการกำหนดโดยประมาณเท่า ๆ กัน

1. ระยะเวลาใช้ประสาทสัมผัส (Sensory-Motor Stage) เป็นการพัฒนาของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ปี ในวัยนี้เด็กจะเริ่มพัฒนาการรับรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น ตา หู มือ และ เท้า จะเริ่มมีการพัฒนาการใช้อวัยวะต่าง ๆ ได้ เช่น การฝึกหยิบจับสิ่งของ ฝึกการได้ยินและการมองเห็น
2. ระยะเวลาควบคุมอวัยวะต่าง ๆ (Preoperational Stage) ตั้งแต่อายุ 2 ปีจนถึง 7 ปี เด็กวัยนี้จะเริ่มพัฒนาอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีการพัฒนาของสมองที่ใช้ควบคุมการพัฒนาลักษณะนิสัยและการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ เช่น นิสัยการขับถ่าย นอกจากนี้ยังมีการฝึกใช้อวัยวะต่าง ๆ ให้มีความสัมพันธ์กันภายใต้การควบคุมของสมอง เช่น การเล่นกีฬา
3. ระยะเวลาที่คิดอย่างเป็นรูปธรรม (Concrete-Operational Stage) ตั้งแต่ช่วงอายุ 7 ปี ถึง 11 ปี เด็กช่วงนี้จะมีการพัฒนาสมองมากขึ้น สามารถเรียนรู้และจำแนกสิ่งต่าง ๆ เป็นรูปธรรมได้ แต่จะยังไม่สามารถจินตนาการกับเรื่องราวที่เป็นนามธรรมได้
4. ระยะเวลาที่คิดอย่างเป็นนามธรรม (Formal-Operational Stage) จะเป็นการพัฒนาช่วงสุดท้ายของเด็กที่มีอายุอยู่ในช่วง 12-15 ปี เด็กในช่วงนี้สามารถคิดอย่างเป็นเหตุผลและคิดในสิ่งที่จับต้องเป็นนามธรรมได้มากขึ้น เมื่อเด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่แล้ว จะสามารถคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลและแก้ปัญหาได้อย่างดีจนพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะได้

การพัฒนาของเด็กในแต่ละระยะจะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากระดับต่ำกว่าไปสู่อีกระดับที่สูงขึ้น โดยไม่มีการกระโดดข้ามขั้น แต่บางช่วงของการพัฒนาอาจเกิดขึ้นเร็วหรือช้าได้ การพัฒนาเหล่านี้จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติแต่สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและประเพณี รวมทั้งวิธีการดำรงชีวิตอาจมีส่วนช่วยให้เด็กพัฒนาได้แตกต่างกัน

ดังนั้น ในการสร้างแบบฝึกทักษะทางภาษาจึงจำเป็นต้องอาศัยหลักทฤษฎีการเรียนรู้มาเป็นแนวทางในการจัดทำเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน

หลักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึกทักษะ

การสร้างแบบฝึกทักษะจำเป็นอย่างมาก ที่จะต้องนำเอาหลักจิตวิทยาเข้ามาเกี่ยวข้องกับเพื่อความสะดวกในการที่จะนำแบบฝึกไปใช้กับนักเรียนตามวัย ความสามารถ ความสนใจหลักจิตวิทยาการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก มีดังนี้

ประไพ ปลายเนตร (2543 : 29) กล่าวว่า หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ในการสร้างแบบฝึกและการใช้แบบฝึกนั้นครูผู้สอนควรมีจุดมุ่งหมายในการใช้แบบฝึก แบบฝึกต้องตรงตามจุดประสงค์ของเนื้อหาที่เรียน ด้านเนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวุฒิภาวะและความสามารถของผู้เรียน มีกิจกรรมต่างๆเพื่อความสนุกสนาน ควรมีแบบฝึกที่มากพอสำหรับเด็กเก่งและเด็กอ่อนจะเลือกทำได้ นอกจากนี้ควรมีการเปรียบเทียบการสอน โดยใช้แบบฝึกกับเครื่องมืออื่น ควรมีการประเมินผลหลังการใช้แบบฝึกด้วย

สุจริต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (อ้างถึงใน รัตนา ดิศาลา. 2544 : 7-8) ได้แนะนำหลักจิตวิทยาที่ควรนำมาใช้ในแบบฝึก สรุปได้ว่า

1. กฎการเรียนรู้ของ Thorndike ในการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้

1.1 กฎแห่งการฝึกฝน (Law of Exercise) คือ การให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดที่เสริมจากแบบฝึกในบทเรียนและมีหลายรูปแบบ

1.2 กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) คือ การให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนจะทำให้เกิดความพอใจในการเรียน

1.3 กฎแห่งผล (Law of Effect) คือ แบบฝึกต้องมีเนื้อเรื่องเป็นที่สนใจของผู้เรียน ความยากง่าย ให้เหมาะสมกับวัย และสติปัญญา มีสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนพอใจในการเรียน การประเมินผลควรกระทำอย่างรวดเร็วหลังจากที่นักเรียนทำเสร็จแล้ว

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรคำนึงถึงนักเรียนแต่ละคน มีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจที่ต่างต่างกัน ดังนั้น การสร้างแบบฝึกจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม ไม่ยากและไม่ง่ายเกินไป ควรมีคละกันหลายแบบ

3. การจูงใจให้ผู้เรียน สามารถทำได้โดยการจัดแบบฝึกจากง่ายไปหายาก เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน เป็นการกระตุ้นให้ติดตามต่อไป และทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการทำแบบฝึก แบบฝึกควรสั้น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย

4. การนำสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตและการเรียนรู้มาให้ให้นักเรียนได้ทดลองทำภาษาที่ใช้พูด ใช้เขียนในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนและทำแบบฝึกสิ่งที่ใกล้ตัว จะทำให้ได้แม่นยำ นักเรียนยังสามารถนำหลักและความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์อีกด้วย

พรณี ชูทัย (2522 : 192-195 ; อ้างถึงใน กลิ่นพยอม สุระคาช. 2544 : 60) ได้กล่าวว่า หลักจิตวิทยาที่ควรนำมาใช้ในการสร้างแบบฝึก คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ ได้แก่

1. หลักการใกล้ชิด (Coniguity) คือ การใช้สิ่งเร้าและการตอบสนองที่เกิดขึ้นในเวลาใกล้เคียงกัน จะสร้างความพึงพอใจให้นักเรียน

2. หลักการฝึกหัด (Practice) คือ การให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมซ้ำๆ เพื่อช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจที่แม่นยำ

3. กฎแห่งผล (Law of Effect) คือ การให้นักเรียนทราบผลการทำงานของตน ได้แก่ การเฉลยคำตอบให้นักเรียนได้ทราบผลการทำงานอย่างรวดเร็วซึ่งเป็นการสร้างความพึงพอใจแก่นักเรียน

4. การจูงใจใฝ่เรียน (Motivation) ได้แก่การ เรียงลำดับแบบฝึกจากง่ายไปหายาก และเนื้อเรื่องที่น่าสนใจสร้างแบบฝึกควรมีหลายรูปแบบ และควรมีภาพประกอบเพื่อเร้าความสนใจของนักเรียนมากขึ้น

หลักจิตวิทยาดังกล่าวมาแล้วข้างต้นจะช่วยเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึกที่ดึงดูดใจเหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน ทั้งยังช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างสนุกสนาน มีประสิทธิภาพนักเรียนมีความพอใจและประสบความสำเร็จในการเรียน ฉะนั้นในการเรียนการสอนและสร้างแบบฝึกของครู จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาหลักจิตวิทยาต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ระดับวุฒิภาวะ ความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดี

การจัดทำแบบฝึกเพื่อฝึกทักษะทางภาษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์นั้น ต้องอาศัย ลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกที่มีหลายรูปแบบ ซึ่งแบบฝึกจะต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับ ทักษะที่จะฝึกด้วย มีผู้กล่าวถึงลักษณะแบบฝึกที่ดีไว้หลายท่าน เช่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 146) กล่าวถึง ลักษณะแบบฝึกที่ดี ควรมีลักษณะดังนี้

1. เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมาแล้ว
2. เหมาะสมกับระดับวัย หรือความสามารถของนักเรียน
3. มีคำชี้แจงสั้น ๆ ที่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจวิธีทำได้ง่าย
4. ใช้เวลาที่เหมาะสม
5. มีสิ่งที่น่าสนใจ และท้าทายให้แสดงความสามารถ
6. ควรมีข้อเสนอแนะในการใช้
7. มีให้เลือกทั้งแบบตอบอย่างจำกัด และตอบอย่างเสรี
8. ถ้าเป็นแบบฝึกที่ต้องการให้ผู้ทำศึกษาด้วยตนเอง แบบฝึกนั้นควรมีหลายรูปแบบ

และให้ความหมายแก่ผู้ฝึกทำด้วย

9. ควรใช้สำนวนภาษาง่าย ๆ ฝึกให้คิดได้เร็วและสนุก
10. ปลุกความสนใจ และใช้หลักจิตวิทยา

วิรัตน์ จุติประภาค (2542 : 13) กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกที่ดี ดังนี้

1. จัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน
2. จัดกิจกรรมให้หลากหลาย น่าสนใจ
3. ใช้ภาษาง่าย
4. ส่วนประกอบต่าง ๆ ของแบบฝึกต้องชัดเจน

นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ (2546 : 19) กล่าวถึงลักษณะแบบฝึกที่ดีไว้ว่า

1. มีรูปแบบที่น่าสนใจ ใช้แบบฝึกสั้น ๆ ตามลำดับความยากง่าย
2. ตรงตามเนื้อหา เหมาะสมกับวัย เวลา ความสามารถ ความสนใจและสภาพปัญหา

ของนักเรียน

3. มีจุดหมายที่แน่นอนว่าจะฝึกด้านใด กำหนดเวลาและแบบฝึกควรทันสมัยอยู่เสมอ

จิตรา สมพล (2547 : 20) กล่าวถึง แบบฝึกที่ดีต้องมีหลากหลายรูปแบบ ที่คำชี้แจงที่กำหนด จุดมุ่งหมายว่าต้องการฝึกด้านใด สำนวนง่าย เร้าความสนใจและฝึกใช้ความคิด ตรงตามเนื้อหาในหลักสูตร

เอ็มเมอร์รัลด์ (Emerald, 1964 : 133-135) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาควรมีรูปภาพเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้คำศัพท์พร้อมกับความหมาย
ของคำ

ริเวอร์ (River, 1968 : 97-100) ได้กล่าวถึงลักษณะของแบบฝึกมาไว้ดังนี้

1. บทเรียนทุกเรื่องควรให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกมาก่อนที่จะเรียนในเรื่องต่อไป
2. การฝึกแต่ละครั้งควรฝึกเพียงแบบเดียว
3. ฝึกโครงสร้างใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้แล้ว
4. สิ่งที่ฝึกแต่ละครั้งควรเป็นแบบสั้น ๆ
5. ประโยคและเนื้อหาในแบบฝึกควรเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน
6. แบบฝึกควรให้นักเรียนได้ใช้ความคิดด้วย
7. แบบฝึกควรมีหลาย ๆ แบบเพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย
8. การฝึกควรฝึกในสิ่งที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะและรูปแบบของแบบฝึกจะเห็นได้ว่า
แบบฝึกที่ดีนั้นจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน ให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ ใช้แบบฝึกสั้น ๆ
ตามลำดับความยากง่าย ตรงตามเนื้อหา เหมาะสมกับวัย เวลา ความสามารถ ความสนใจและสภาพ
ปัญหาของผู้เรียนด้วย นอกจากนี้แบบฝึกควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าจะฝึกด้านใดมีการ
กำหนดเวลาในการทำแบบฝึกที่เหมาะสมและแบบฝึกนั้นควรทันสมัยอยู่เสมอ

หลักการสร้างแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกเป็นเครื่องมือสำคัญ ซึ่งครูจำเป็นต้องใช้ในการฝึกทักษะทางภาษาไทย ดังนั้น
ครูจึงต้องมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึก เพื่อที่จะสามารถสร้างแบบฝึกที่ดี มีประสิทธิภาพสูง
เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียนมากที่สุด จึงต้องอาศัยหลักการที่เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึก
มาเป็นแนวทางในการสร้าง ดังนี้

อารีย์ บัวคุ้มภัย (2544 : 21-22) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกควรมีหลักในการสร้าง ดังนี้

1. ยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียนแต่ละวัย
2. ต้องตั้งจุดประสงค์ที่แน่นอนว่าจะฝึกทักษะด้านใดเพื่อจัดเนื้อหาให้ตรงกับ

วัตถุประสงค์

3. ต้องมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียนและเรียงลำดับจากง่าย

ไปหายาก

4. ต้องมีคำชี้แจงที่เข้าใจง่ายและมีตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจยิ่งขึ้น

5. ต้องมีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้กว้างขวาง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

6. ต้องมีความถูกต้องด้านเนื้อหา ซึ่งทำได้โดยการตรวจสอบหรือทดลองใช้ก่อนที่จะนำไปใช้จริง

7. ต้องมีรูปภาพประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน

8. ต้องให้นักเรียนทราบความก้าวหน้า ในการทำแบบฝึกทักษะของตนเพื่อเป็นการจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ในโอกาสต่อไป

กลิ่นพยอม สุระคาบ (2544 : 62-63) ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการสร้างแบบฝึก มีสิ่งที่ต้องคำนึงถึง ดังนี้

1. ต้องมีการนำเอาหลักจิตวิทยามาใช้เพื่อหาวิธีดึงดูดความสนใจของนักเรียนตามวัย

2. ตั้งจุดประสงค์ให้แน่นอนและมีการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมด้วย

3. เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก และเป็นแบบสั้นๆ ง่ายๆ ใช้เวลาในการฝึกไม่มาก

4. แบบฝึกควรมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อป้องกันความเบื่อหน่าย

5. เนื้อหาที่คัดเลือกมาต้องอิงจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยมีความยากง่ายที่เหมาะสมกับ

วัยและระดับชั้นของนักเรียน

6. มีการนำเทคโนโลยี อุปกรณ์ หรือภาพประกอบมาใช้ที่เหมาะสมในแต่ละตอน

7. กำหนดเวลาให้เหมาะสม

8. ให้นักเรียนทราบความก้าวหน้าในการทำแบบฝึกของตน

9. มีการทดลองก่อนนำไปใช้จริง

10. มีการประเมินผล โดยอิงจุดประสงค์การเรียนรู้

ปิยวรรณ สังข์จันทร์พร (2546 : 51) ได้สรุปหลักการสร้างแบบฝึกไว้ว่า การสร้างแบบฝึกต้องศึกษาปัญหาของเนื้อหาที่จะนำมาสร้างแบบฝึก โดยนำมาตั้งวัตถุประสงค์ตลอดจนรูปแบบและวางแผนขั้นตอนการใช้แบบฝึก การสร้างแบบทดสอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาหรือทักษะที่ต้องการฝึก ซึ่งจำเป็นต้องนำหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และจิตวิทยาพัฒนาการมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบฝึก และก่อนนำไปฝึกจริงควรนำไปทดลองใช้ก่อน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบฝึกและแบบทดสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นจึงรวบรวมเป็นชุด จัดทำคำชี้แจงและคู่มือการใช้ต่อไป

ศุวนันท์ สันติเดชา (2547 : 51) กล่าวว่า หลักในการจัดทำแบบฝึกควรมีลักษณะดังนี้ มีวัตถุประสงค์ ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา ขั้นตอนในการสร้างแบบฝึก คือ การศึกษาปัญหาความบกพร่องในการเรียนการสอน ศึกษาจิตวิทยาและกระบวนการเรียนรู้ ศึกษาเนื้อหาวิชา กำหนดรูปแบบและสร้างแบบฝึกทักษะให้ตรงกับปัญหาที่ต้องการแก้ไข

ดังนั้นหลักสำคัญในการสร้างแบบฝึกทักษะคือต้องคำนึงถึงปัญหาที่ต้องการแก้ไขและพัฒนาความสามารถของนักเรียน ต้องเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนฝึกช่วงสั้น ๆ ซ้ำบ่อย ๆ นอกจากนี้อาจใช้กิจกรรมอื่นช่วยในการฝึกได้ด้วย เช่น เพลง เรื่องราวที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนได้สัมผัสจริง เนื้อหา ที่นำมาจัดทำแบบฝึกทักษะและการวัดประเมินผล ต้องอิงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีรูปแบบที่หลากหลาย ไม่ให้เกิดความซ้ำซากจำเจในการปฏิบัติกิจกรรมของผู้เรียน

การคิดและการคิดวิเคราะห์

ความหมายของการคิดและการคิดวิเคราะห์

การคิด เป็นความสามารถในการปฏิบัติทางสมอง นักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายของการคิดไว้หลายทัศนะ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 251) ได้ให้ความหมายของ “การคิด” ไว้ว่า เป็นการสร้างภาพเป็นการทำให้ปรากฏรูปหรือประกอบให้เป็นรูปหรือเป็นเรื่องราวให้เกิดขึ้นในใจ ไคร่ครวญ ไคร่ตรง เป็นการคาดคะเน (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 1071) การวิเคราะห์เป็นการ ไคร่ครวญ แยกออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 13) ได้ให้ความหมายการคิดไว้ว่าเป็นกระบวนการที่นำไปสู่เป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจำ การสร้างมโนทัศน์ (Concept) การวางแผนที่จะพูดหรือจินตนาการสถานการณ์ต่าง ๆ การให้เหตุผลการแก้ปัญหาการพิจารณาข้อคิดเห็นต่าง ๆ การตัดสินใจ การตัดสินใจและการพัฒนามุมมองใหม่ ๆ ตลอดจนการควบคุม จิตสำนึกที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการคิดได้สำนึกที่บางกระบวนการเกิดจากภายในและเป็นอัตโนมัติอันเป็นผลมาจากการฝึกฝนกระบวนการเหล่านี้ ยังช่วยสร้างผลผลิตของความคิดมากมายตามที่ต้องการ

ลักษณะ สรวัดน์ (2549 : 7) ได้ให้ความหมายการคิดไว้ว่า การคิด คือพฤติกรรมภายในสมองที่อยู่ในลักษณะหรือรูปแบบของการปฏิบัติทางสมองที่เป็นกระบวนการแห่งการคิด โดยเริ่มจากสภาพหรือสถานการณ์ที่เป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัด วิตกกังวล อารมณ์ตึงเครียด ไม่สบายใจจึงต้องมีการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้คลายความรู้สึกไม่สบาย หรือเพื่อแก้ไขปัญหานั้น ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปและเกิดความสุขสบายใจได้

เอ็ดเวิร์ด (Edward. 1985 : 124) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ “การคิด” ไว้ว่า การคิดเป็น จอมทรัพย์ที่มีค่าสุดของมนุษย์ อุปสรรคที่สำคัญของการคิด คือ ความสับสน ทั้งนี้เพราะเราพยายาม จะกระทำทุกอย่างในเวลาเดียวกัน เช่น ในขณะที่คิดเราได้ใช้อารมณ์ ข้อมูล เหตุผลเชิงตรรกะ ความ คาดหวังและความคิดสร้างสรรค์มารวมปะปนกันไป การคิดถึงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรและใช้ เวลาามากคล้ายกับนักเล่นกายกรรมที่เล่น โยนลูกบอล เพื่อสลับมือรับหลายลูกเกินไปจึงรับลูกบอล ไม่ได้เกมการเล่นเลยผิดพลาด

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 2) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการ จำแนกแยกแยะ องค์ประกอบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ออกเป็นส่วน ๆ เพื่อค้นหาว่าทำมาจากอะไร ประกอบขึ้นมาได้อย่างไร เชื่อมโยงความสัมพันธ์กันอย่างไร

อรจริย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2546 : 66) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า การคิด วิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการคิดระดับที่ซับซ้อน และใช้กระบวนการวิเคราะห์และ ประเมิน ครอบคลุมทักษะการคิดอุปมัย เช่น การจำแนกความสัมพันธ์ วิเคราะห์ปัญหาปลายเปิด ระบุเหตุ และผล อนุมาน ประเมินความเกี่ยวข้องของข้อมูลทักษะการคิดนิรนัย เช่น ทักษะการ แก้ปัญหาอกเหตุและผล อนุมานตามลำดับขั้นตอน และจำแนกข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 9) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นความสามารถ ในการจำแนกแยกแยะองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุตั้งของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้นเพื่อค้นหาสภาพความ เป็นจริงหรือสิ่งสำคัญของสิ่งที่กำหนดให้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 23) ให้ความหมายการคิด วิเคราะห์ว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การคิดโดยพิจารณาจำแนก แยกแยกแจกแจงส่วนประกอบ ของการจัดหมวดหมู่อาศัยกันตามเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องกัน ตามสภาวะความจริงของสิ่งนั้น ๆ

ลักขณา ศรีวิวัฒน์ (2549 : 69) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่า หมายถึง ความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์เรื่องราวหรือเนื้อเรื่องต่าง ๆ ว่าประกอบ ด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมายหรือความประสงค์สิ่งใด และส่วนย่อย ๆ ที่สำคัญนั้นแต่ละเหตุการณ์ เกี่ยวพันกันอย่างไรบ้าง และเกี่ยวพันกันโดยอาศัยหลักการใด เพื่อให้เกิดความชัดเจนและความ เข้าใจจนสามารถนำไปสู่การตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

กู๊ด (Good. 1973 : 102) ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ว่า เป็นการคิดอย่างรอบคอบตาม หลักของการประเมินและมีหลักฐานอ้างอิง เพื่อหาข้อสรุปที่น่าจะเป็นไปได้ ตลอดจนพิจารณา องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และใช้กระบวนการตรรกวิทยาได้ถูกต้องสมเหตุสมผล

จากความหมายของการคิดและการคิดวิเคราะห์ที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การคิด หมายถึงถึง

กระบวนการทำงานภายในสมองของมนุษย์ที่มีความสลับซับซ้อน โดยใช้ประสบการณ์มาสัมผัสกับสิ่งเร้าภายนอกก่อนที่จะแปลผลและแสดงพฤติกรรมให้สังเกตเห็นได้ ซึ่งการคิดของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ส่วนการคิดวิเคราะห์ หมายถึงความสามารถในการจำแนกรายละเอียด และ/หรือส่วนประกอบต่าง ๆ ของสิ่งที่ต้องการรู้แจกแจงข้อมูลที่มีอยู่มาจัดเป็นระบบอย่างมีเหตุผลตลอดทั้งเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อเรียบเรียง ให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ

ความสำคัญและประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญและประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ ไว้ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 4) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาในการใช้เหตุผลและการดำเนินชีวิตของคนเรา คนที่ขาดการฝึกฝนให้คิดวิเคราะห์มักจะเชื่อตามข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ ได้ง่าย เนื่องจากไม่สามารถตีความหรือวินิจฉัยเรื่องต่าง ๆ ที่รับมาอย่างมีเหตุผล ไม่สามารถใช้เหตุผล จำแนกแยกแยะข้อมูลได้อย่างถูกต้องครบถ้วนตามที่ควรจะเป็นรวมทั้งไม่สามารถระบุได้ว่าเรื่องที่คิดประกอบไปด้วยอะไรบ้าง เกิดมาจากสาเหตุใด ผลเป็นอย่างไร ทั้งเหตุและผลมีความสัมพันธ์กันอย่างไร เรื่องนั้น ๆ จะมีความสำคัญอย่างไร

การคิดวิเคราะห์จะช่วยให้เกิดการพิจารณาใคร่ครวญเรื่องที่คิดอย่างลึกซึ้งในรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ อย่างรอบคอบระมัดระวังบนพื้นฐานความเข้าใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ คำตอบที่ได้จากการคิดวิเคราะห์จะมีความถูกต้องชัดเจนและสามารถยืนยันได้ ซึ่งมีส่วนช่วยให้สามารถประเมินและตัดสินใจเรื่องที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้อง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 9) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา
2. ช่วยให้อำนาจถึงความสมเหตุสมผลของขนาดกลุ่มตัวอย่าง
3. ช่วยลดการอ้างประสบการณ์ส่วนตัวเป็นข้อสรุปทั่วไป
4. ช่วยขุดค้นสาระของความประทับใจในครั้งแรก
5. ช่วยตรวจสอบการคาดคะเนบนฐานความรู้เดิม
6. ช่วยวินิจฉัยข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ส่วนบุคคล
7. เป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่น
8. ช่วยในการแก้ปัญหา
9. ช่วยในการประเมินและตัดสินใจ

10. ช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์สมเหตุสมผล

11. ช่วยให้เข้าใจแจ่มกระจ่าง

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 39) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ ดังนี้

1. ช่วยให้เราารู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมา เป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้างทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็น ฐานความรู้ในการนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ปัญหาการประเมินและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง
2. ช่วยให้เราสำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏและไม่ด่วนสรุป ตามอารมณ์ ความรู้สึกหรืออคติ แต่สืบค้นตามหลักเหตุผลและข้อมูลที่เป็นจริง
3. ช่วยให้เราไม่ด่วนสรุปสิ่งใดง่าย ๆ แต่สื่อสารตามความเป็นจริง ขณะเดียวกันจะช่วยให้เราไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเพียงอย่างเดียว แต่พิจารณาเหตุผล และปัจจัยเฉพาะ ในแต่ละกรณีได้
4. ช่วยในการพิจารณาสาระสำคัญอื่น ๆ ที่ถูกบิดเบือนไปจากความประทับใจ ในครั้งแรก ทำให้เรามองอย่างครบถ้วนในแง่มุมอื่น ๆ ที่มีอยู่
5. ช่วยพัฒนาความเป็นคนช่างสังเกต การหาความแตกต่างของสิ่งที่ปรากฏ พิจารณาตามความสมเหตุสมผลของสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนที่จะตัดสินใจสรุปสิ่งใดลงไป
6. ช่วยให้เราหาเหตุผลที่สมเหตุสมผลให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ณ เวลานั้น โดย ไม่ฟังเพียงอคติ ที่ก่อตัวอยู่ในความทรงจำ ทำให้เราสามารถประเมินสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสมจริงสมจัง
7. ช่วยประมาณการความน่าจะเป็น โดยสามารถใช้ข้อมูลพื้นฐานที่เรา มี วิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ ของสถานการณ์ ณ เวลานั้น อันจะช่วยเราคาดการณ์ความน่าจะเป็น ได้สมเหตุสมผลมากกว่า

ลักขณา ศรีวัฒน์ (2549 : 79) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นการช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา สามารถแก้ปัญหา ประเมิน ตัดสินใจ และสรุปข้อมูล ต่าง ๆ รับผิดชอบความสมเหตุสมผล อันเป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุป การคิดวิเคราะห์จะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้งกับ ความสามารถในการให้เหตุผล ดังนั้นการมีข้อมูลที่หลากหลาย มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ที่วิเคราะห์และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คือ มีความสามารถในการตีความ การตั้งคำถาม การค้นหาความจริง การจำแนกแยกแยะ และการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล จะช่วยให้ผลสรุปของ การคิด มีความสมบูรณ์ถูกต้องและเชื่อถือได้พอสรุปได้ว่า ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ช่วยให้เรา เป็นคนช่างสังเกต

ลักษณะและองค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์

ลักษณะการคิดวิเคราะห์ เป็นการคิดที่เริ่มมีกระบวนการเห็นชัดขึ้น โดยลักษณะการคิดดังกล่าวนี้อาจอาศัยทักษะการคิดเบื้องต้นหลาย ๆ ทักษะมาเชื่อมโยงต่อกันเป็นลำดับ ซึ่งมีลักษณะดังนี้

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 23-24) ได้จำแนกลักษณะการคิดวิเคราะห์ออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความสามารถในการหาส่วนประกอบที่สำคัญของสิ่งของหรือเรื่องราวต่าง ๆ เช่น การวิเคราะห์ส่วนประกอบของพืช สัตว์ ข้าว ข้อความ หรือเหตุการณ์ เป็นต้น ตัวอย่าง คำถามการวิเคราะห์ส่วนประกอบ

1.1 ส่วนประกอบของพืช มีอะไรบ้าง

1.2 อะไรเป็นสาเหตุสำคัญของการระบาดของไข้หวัดนกในประเทศไทย

1.3 อะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนอาชีวศึกษายกพวกตีกัน

1.4 องค์ประกอบสำคัญของห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีอะไรบ้าง

1.5 สาเหตุสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้คืออะไร

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่าง ๆ โดยการระบุนความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผลหรือความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง ตัวอย่าง คำถามการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

2.1 การที่ครอบครัวมีปัญหา ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนอย่างไรบ้าง

2.2 การเกิดภัยธรรมชาติ มีส่วนสัมพันธ์กับระบบนิเวศอย่างไรบ้าง

2.3 ครูไม่ยอมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน ส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร

2.4 รัฐบาลประกาศชัชชนะสงครามยาบ้า ส่งผลต่อสังคมไทยอย่างไร

2.5 การพัฒนาประเทศกับการศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

3. การวิเคราะห์กับหลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักความสัมพันธ์ส่วนสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใด เช่น การให้ผู้เรียนค้นพบหลักการของเรื่อง การระบุจุดประสงค์ของผู้เรียน ประเด็นสำคัญของเรื่อง เทคนิคที่ใช้ในการจูงใจผู้อ่าน และรูปแบบของภาษาที่ใช้ เป็นต้น ตัวอย่าง คำถามการวิเคราะห์หลักการ

3.1 หลักการสำคัญของศาสนาพุทธ ได้แก่ อะไร

3.2 หลักการมีส่วนร่วม ได้แก่ อะไร

3.3 หลักการสำคัญของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ อะไร

3.4 หลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ อะไร

3.5 ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกอบด้วยอะไรบ้าง

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2549 : 72-73) ได้กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์มีลักษณะเป็นการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่วิเคราะห์ จำเป็นจะต้องมีพื้นฐานหลายประการ ดังนี้

1. ลักษณะการคิดที่เป็นหัวใจของการคิด คือ เป้าหมายการคิด
2. ลักษณะการคิดระดับพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกระดับ ได้แก่ การคิด 4

ลักษณะ ประกอบด้วย

- 2.1 การคิดคล่อง
- 2.2 การคิดหลากหลาย
- 2.3 การคิดละเอียดลออ
- 2.4 การคิดให้ชัดเจน
3. ลักษณะการคิดระดับกลาง 4 ลักษณะ ประกอบด้วย
  - 3.1 การคิดกว้าง
  - 3.2 การคิดลึกซึ้ง
  - 3.3 การคิดไกล
  - 3.4 การคิดอย่างมีเหตุผล
4. ลักษณะการคิดระดับสูง ได้แก่ การคิดที่ต้องมีกระบวนการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า ลักษณะการคิดวิเคราะห์สามารถจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะด้วยกัน คือ วิเคราะห์ส่วนประกอบ วิเคราะห์ความสำคัญ และวิเคราะห์หลักการ มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้คนเรานำเอาประสบการณ์ และศักยภาพมาเป็นข้อมูลให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ ดังจะได้กล่าวถึงแนวความคิดที่น่าสนใจดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 26-30) ได้กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์ว่ามีความเกี่ยวข้องกับการใช้เหตุผล การจำแนกแจกแจงตีความข้อมูลที่ได้รับ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ประเมินและตัดสินใจเรื่องที่เกิดขึ้น ดังนั้น การคิดวิเคราะห์จึงมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. ความสามารถในการตีความ เพื่อทำความเข้าใจข้อมูลปรากฏ การตีความเป็นการพยายามทำความเข้าใจและให้เหตุผลแก่สิ่งที่เราต้องการจะวิเคราะห์ เพื่อแปลความหมายที่ไม่ปรากฏโดยตรงของสิ่งนั้น ซึ่งเกณฑ์แต่ละคนใช้ในการตัดสินใจ ย่อมแตกต่างกันไปตามความรู้ ประสบการณ์และค่านิยมของแต่ละบุคคล

2. ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่จะวิเคราะห์ เพราะความรู้จะช่วยให้การกำหนดขอบเขตของการวิเคราะห์ แจกแจง และจำแนกได้ว่าเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับอะไรมีองค์ประกอบย่อย ๆ อะไรบ้าง มีทั้งหมดหมู่ จัดลำดับความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นสาเหตุก่อให้เกิดอะไร

3. ความช่างสังเกต ช่างสงสัย ช่างถาม เพราะคุณลักษณะดังกล่าวจะช่วยให้ผู้วิเคราะห์สามารถกำหนดขอบเขตของคำถามได้กว้างและหลากหลาย อย่างน้อยที่สุดการถามควรครอบคลุม 5 W 1 H ถามว่าสิ่งที่คิดมี (Who) ใคร (What) อะไร (Where) ที่ไหน (When) เมื่อไร (Why) ทำไม (How) อย่างไร เป็นต้น

4. ความสามารถในการหาสัมพันธ์เชิงเหตุผล เพื่อให้รู้ว่าอะไรเป็นสาเหตุให้เกิดสิ่งนี้ เรื่องนี้เชื่อมโยงกับเรื่องนี้ได้อย่างไร ใครเกี่ยวข้องกับบ้าง เกี่ยวข้องอย่างไร เมื่อเกิดเรื่องนี้แล้วจะส่งผลกระทบต่ออย่างไร วิธีการขั้นตอนการทำให้เกิดสิ่งนี้ แนวทางแก้ปัญหาอะไรบ้าง ถ้าทำเช่นนี้ อะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีศักยภาพสูงในแต่ละองค์ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย

ศุวิทย์ มูลคำ (2547 : 17) ได้กล่าวถึง การคิดวิเคราะห์ว่ามีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1. สิ่งที่กำหนดให้ เป็นสิ่งสำเร็จรูปที่กำหนดให้วิเคราะห์ เช่น วัตถุ ตั้งของเรื่องราว เหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น
2. หลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหา ลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผล อาจจะเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน เป็นต้น
3. การค้นหาความจริงหรือความสำคัญ เป็นการพิจารณาส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ตามหลักการหรือกฎเกณฑ์ แล้วทำการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุป

จะเห็นว่า องค์ประกอบของการคิดวิเคราะห์ทั้งสองท่านที่กล่าวมามีแนวคิดที่เหมือนกัน กล่าวคือ มีความรู้ความเข้าใจในการจำแนก แยกแยะ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของข้อมูลที่น่าวิเคราะห์ นอกจากนี้ผู้วิจัยคิดว่ายังมีองค์ประกอบที่ทำให้การพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ สมรรถนะและความสามารถในการสื่อสาร

ประเภทของการคิด

การคิดเป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพได้ด้วยการฝึกสมองให้รู้จักคิด รู้จักสร้างกำลังความคิดและคิดในทางที่ดี มีประโยชน์ ถ้าฝึกฝนบ่อย ๆ ความคิดก็จะยิ่งแตกฉานและคิดได้คล่องแคล่ว จากรายละเอียดเกี่ยวกับการคิดที่กล่าวมานั้น ได้มีผู้แบ่งการคิดออกเป็นหลายชนิดดังนี้

ทิสนา เขมมณี และคนอื่น (2540 ข : 25) ได้แบ่งประเภทของการคิดเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

กลุ่มที่ 1 ทักษะการคิดหรือ ทักษะการคิดพื้นฐานที่มีขั้นตอนไม่ซับซ้อน เป็นทักษะการคิดพื้นฐานของการคิดขั้นสูง หรือระดับสูงที่มีขั้นตอนซับซ้อน แสดงออกถึงการกระทำหรือพฤติกรรมที่ต้องใช้ความคิดแบ่งเป็น 2 ประเภท คือทักษะการคิดพื้นฐานและทักษะการคิดขั้นสูง ดังนี้

1. ทักษะการคิดพื้นฐานประกอบด้วย

1.1 ทักษะการสื่อความหมาย หมายถึง ทักษะการรับสารที่แสดงถึงความคิดของผู้อื่นเข้ามาเพื่อรับรู้ จดจำ และเมื่อต้องการที่จะระลึกเพื่อนำมาเรียบเรียงถ่ายทอดความคิดของตนให้แก่ผู้อื่น โดยแปลความคิดในรูปแบบของภาษาต่างๆทั้งที่เป็นข้อความ คำพูด ศิลปะดนตรี คณิตศาสตร์ เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอภิปราย ทักษะการทำให้กระจ่าง เป็นต้น

1.2 ทักษะการคิดที่เป็นแกนหรือทักษะการคิดทั่วไป หมายถึง ทักษะการคิดที่จำเป็นต้องใช้อยู่เสมอในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น ทักษะการสังเกต ทักษะการสำรวจ ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะเก็บรวบรวมข้อมูล ทักษะการระบุ ทักษะการจำแนก ทักษะการเปรียบเทียบ เป็นต้น

2. ทักษะการคิดขั้นสูง หรือทักษะการคิดที่ซับซ้อน หมายถึง ทักษะการคิดที่มีขั้นตอนหลายขั้นตอนและต้องอาศัยทักษะการสื่อความหมาย และทักษะการคิดที่เป็นแกนหลายๆทักษะในแต่ละขั้น เช่น ทักษะการสรุปความ ทักษะการให้คำจำกัดความ ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการผสมผสานข้อมูล ทักษะการจัดระบบความคิด ทักษะการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ทักษะการตั้งสมมติฐาน เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 ลักษณะการคิดขั้นกลางหรือระดับกลาง มีขั้นตอนการคิดซับซ้อนมากกว่าการคิดในกลุ่มที่ 1 การคิดในกลุ่มนี้เป็นพื้นฐานของการคิดระดับสูงซึ่งลักษณะการคิดแต่ละลักษณะต้องอาศัยทักษะการคิดพื้นฐานมากบ้างน้อยบ้างในการคิดแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ลักษณะการคิดทั่วไป ที่จำเป็นได้แก่ การคิดคล่อง การคิดละเอียด การคิดหลากหลาย การคิดชัดเจน

2. ลักษณะการคิดที่เป็นแกนสำคัญ ได้แก่ การคิดถูกทาง การคิดไกล การคิดกว้าง การคิดอย่างมีเหตุผล การคิดลึกซึ้ง

กลุ่มที่ 3 กระบวนการคิด หรือการคิดระดับสูง มีขั้นตอนในการคิดซับซ้อนและต้องอาศัยทักษะการคิดเป็นกระบวนการ เช่น กระบวนการคิดแก้ปัญหา กระบวนการคิดตัดสินใจ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น

ศรีสุรางค์ ทิณะกุล (2542 : 24) ได้แบ่งประเภทของการคิดไว้ ดังนี้

1. การคิดโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย (Undirected Thinking) หรือเรียกว่าความคิดแบบเชื่อมโยง (Associated Thinking) เป็นการคิดที่ไม่มีจุดมุ่งหมาย เป็นอิสระจากการถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขภายนอก

2. การคิดอย่างมีจุดหมาย (The Goal – Directed Thinking) เป็นการคิดที่เกิดขึ้นเมื่อเราต้องการคำตอบหรือวิธีทางที่สมเหตุสมผลในการแก้ปัญหา การคิดชนิดนี้มีเป้าหมายที่ชัดเจน

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2549 : 24) ได้แบ่งประเภทของการคิดว่าขึ้นอยู่กับว่าจะยึดลักษณะใดเป็นหลักในการแบ่ง ดังต่อไปนี้

1. แบ่งตามขอบเขตของการคิด จำแนกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1.1 การคิดในระบบปิด

1.2 การคิดในระบบเปิด

2. แบ่งตามความแตกต่างของเพศ จำแนกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่

2.1 การคิดแบบวิเคราะห์ (Analytical Thinking)

2.2 การคิดแบบโยงความสัมพันธ์ (Relational Style)

3. แบ่งตามความสนใจของนักจิตวิทยา จำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

3.1 การคิดรวบยอด (Concept)

3.2 การคิดหาเหตุผล (Reasoning)

3.3 การคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

จากแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ประเภทของการคิด มีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามจุดมุ่งหมายและลักษณะต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด

กระบวนการคิด นับเป็นสิ่งสำคัญที่คนจะสามารถคิดเป็นนั้นจำเป็นต้องได้รับการแนะแนวให้มีความสามารถในการคิด จึงมีนักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคิด ดังเช่น

ทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญา (The Structure of Intellect) กิลฟอร์ด (Guilford, 1967 : 218-237) เป็นนักจิตวิทยาในกลุ่มจิตมิติ (Psychometric) มีความเชื่อว่าความสามารถทางสมองปรากฏได้จากการปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในลักษณะของความสามารถด้านต่าง ๆ ที่เรียกว่าองค์ประกอบ และสามารถตรวจสอบความสามารถนี้ด้วยแบบทดสอบที่มีมาตรฐาน กิลฟอร์ด (Guilford) ได้เสนอโครงสร้างทางสติปัญญา โดยอธิบายว่า ความสามารถทางสมองของมนุษย์ประกอบด้วยสามมิติ (Three Dimensional Model) ได้แก่ มิติด้านเนื้อหา (Contents) มิติด้านการปฏิบัติการ (Operations) และมิติด้านผลผลิต (Products) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

มิติที่ 1 ด้านเนื้อหา (Contents) หมายถึง วัตถุหรือข้อมูลต่าง ๆ รับรู้ ตีอก่อให้เกิดความคิด เนื้อหาแบ่งออกเป็น 5 ชนิดดังนี้

1.1 เนื้อหาที่เป็นรูปภาพ (Figural Content) ได้แก่ วัตถุที่เป็นรูปธรรมต่าง ๆ ซึ่งสามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัส

1.2 ในรูปของภาษาที่มีความหมาย หรือความคิดที่เข้าใจกันโดยทั่วไป

1.3 เนื้อหาที่เป็นพฤติกรรม (Behavior Content) ได้แก่ สิ่งที่ไม่ใช่ถ้อยคำ แต่เป็นการแสดงออกของมนุษย์ เจตคติ ความต้องการ รวมถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล บางครั้งเรียกว่า สติปัญญาทางสังคม (Social Intelligence)

มิติที่ 2 ด้านปฏิบัติการ (Operations) หมายถึง กระบวนการคิดต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นมาซึ่งประกอบด้วยความสามารถ 5 ชนิด ดังนี้

2.1 การรับรู้และการเข้าใจ (Cognition) เป็นความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในการรับรู้และทำความเข้าใจ

2.2 การจำ (Memory) เป็นความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ในการสะสมเรื่องราว หรือ ข่าวสาร และสามารถระลึกได้เมื่อเวลาผ่านไป

2.3 การคิดแบบอนกนัย (Divergent Thinking) เป็นความสามารถในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าและแสดงออกมาได้หลาย ๆ แบบวิธี

2.4 การคิดแบบเอกนัย (Convergent Thinking) เป็นความสามารถในการสรุปข้อมูลที่ดีที่สุด และถูกต้องที่สุดจากข้อมูลหลากหลายที่มีอยู่

2.5 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการตัดสิน
สิ่งที่รับรู้ จำได้ หรือกระบวนการคิดนั้นมีคุณค่า ความถูกต้อง ความเหมาะสม หรือมีความเพียงพอ
หรือไม่อย่างไร

มิติที่ 3 ด้านผลผลิต หมายถึง ความสามารถที่เกิดขึ้นจากการผสมผสานมิติด้านเนื้อหา
และด้านปฏิบัติการเข้าด้วยกันเป็นผลผลิต เมื่อสมองรับรู้วัตถุ/ข้อมูล ทำให้เกิดการคิดในรูปแบบ
ต่าง ๆ กัน ซึ่งสามารถให้ผลออกต่าง ๆ กันดังนี้

3.1 หน่วย (Units) เป็นสิ่งที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัว และมีความแตกต่างจาก
สิ่งอื่น

3.2 จำพวก (Classes) เป็นกลุ่มของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีคุณสมบัติบางประการร่วมกัน
ความสัมพันธ์ (Relations) เป็นการเชื่อมโยง 2 สิ่งเข้าด้วยกัน เช่น เชื่อมโยงลูกโซ่ เชื่อมโยงคำ
เชื่อมโยงความหมาย

3.3 ระบบ (System) เป็นแบบแผนหรือรูปแบบจากการเชื่อมโยงสิ่งหลาย ๆ สิ่ง
เข้าด้วยกัน

3.4 การแปลงรูป (Transformation) เป็นการเปลี่ยนแปลงการหมุนกลับ
การขยายความข้อมูลจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่ง

3.5 การประยุกต์ (Implication) เป็นผลจากการคิดที่คาดหวัง หรือการทำนายจาก
ข้อมูลที่กำหนดไว้

จะเห็นได้ว่า โครงสร้างของสมรรถภาพทางสมอง ของ กิลฟอร์ด (Guilford)
เป็นความสามารถทางสมองของมนุษย์ ประกอบด้วย หน่วยย่อยของ 3 มิติ เรียงจาก เนื้อหา-วิธี
การคิด-ผลของการคิด (Content-Operation-Product) และอาจสรุปได้ว่า การคิดของมนุษย์
เป็นการคิดหลายแบบหลายทางซึ่งสามารถใช้แก้ปัญหา อันนำไปสู่การคิดอย่างมีเหตุผล ละเอียด
ถี่ถ้วน สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีที่กล่าวถึงการคิดวิเคราะห์หรืออีกทฤษฎีหนึ่ง คือ ทฤษฎีสามสร
ทางชาวนปัญญาของสตีมเบิร์ก (Stenberg) ซึ่ง วิล โฟ แพงศรี (2547 : 228-233) ได้กล่าวไว้ดังนี้
ทฤษฎีสามสรทางชาวนปัญญาของสตีมเบิร์ก (Stenberg) กล่าวว่า สมรรถภาพสมอง
ประกอบด้วยความสามารถ 3 ด้าน ได้แก่

1. ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ (Analytical Abilities)
2. ความสามารถด้านการคิดสร้างสรรค์ (Creative Abilities)
3. ความสามารถด้านการปฏิบัติ (Practical Abilities)

ความสามารถทั้ง 3 ด้านดังกล่าว เป็นผลมาจากกระบวนการของสมรรถภาพสมอง
3 กระบวนการ ขึ้นตรงต่อกันและกัน (Interdependent) ดังนี้

1. กระบวนการด้านการคิด (Componential Subtheory) เป็นกระบวนการด้านการประมวลผลข้อมูลเบื้องต้น ประกอบด้วย 3 กระบวนการย่อย ได้แก่

1.1 การคิดขั้นสูง (Metacomponents) เป็นกระบวนการในการวางแผนเพื่อการตัดสินใจว่าจะทำอะไร จะกำกับติดตามในสิ่งที่ทำอย่างไร ในขณะที่กำลังทำสิ่งนั้นและจะประเมินสิ่งที่กระทำอย่างไร หลังจากได้กระทำไปแล้ว

1.2 การปฏิบัติ (Performance Components) เป็นกระบวนการในการนำสิ่งที่วางแผนไว้แล้ว ไปสู่การปฏิบัติจริง

1.3 การแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition Components) เป็นกระบวนการในการเรียนรู้วิธีปฏิบัติใหม่ ๆ ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ในการปฏิบัติ และการวิเคราะห์ว่าวิธีใดมีความเหมาะสมที่จะเก็บไว้ใช้ วิธีใดควรตัดทิ้ง

กระบวนการทั้งหมดดังกล่าว นำไปสู่ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Analytical Abilities) ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ ตัดสิน ประเมิน เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง

2. กระบวนการด้านประสบการณ์ (Experiential Subtheory) Sternberg เชื่อว่าประสบการณ์มีผลต่อเขาวงกตปัญญาของคน กระบวนการด้านประสบการณ์ประกอบด้วย 2 กระบวนการย่อย ได้แก่

2.1 การแก้ปัญหาใหม่ ๆ (Solving Relatively Novel Problems) เมื่อประสบการณ์กับปัญหาใหม่ บุคคลก็จะหาแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหาใหม่นั้น ๆ

2.2 ความสามารถในการแก้ปัญหาโดยอัตโนมัติ (Automatization) เมื่อมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาใดบ่อย ๆ บุคคลก็จะสามารถแก้ปัญหานั้นได้โดยอัตโนมัติ

กระบวนการทั้งหมดดังกล่าวนำไปสู่ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ (Creative Abilities) ซึ่งประกอบด้วย การสร้าง การค้นพบ การประดิษฐ์ จินตนาการและการสำรวจ

3. กระบวนการด้านการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Contextual Subtheory) เกี่ยวข้องกับเขาวงกตปัญญา ที่บุคคลจะต้องใช้ในบริบทหรือสถานการณ์ของชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย 3 กระบวนการย่อย ได้แก่

3.1 การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม (Adaptation to Existing Environments) เป็นการปรับเปลี่ยนตนเอง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ณ ขณะนั้น เช่น การที่นักศึกษาได้ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนของตน จากการ “รอรับและจดจำ” ความรู้จากการถ่ายทอดของอาจารย์

เป็นการ “ศึกษา สังเกต คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอด” เพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเอง เมื่อผู้เขียนได้ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ในแนวการสร้างองค์ความรู้ใหม่ (Constructivism) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ (Knowledge Construction) ด้วยตนเอง

3.2 การปรับสิ่งแวดล้อม (Shaping of Existing Environments) เป็นการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม ณ ขณะนั้น เพื่อให้เหมาะสมกับการปฏิบัติแนวใหม่ ตัวอย่างเช่น การที่นักศึกษาได้ปรับเปลี่ยนแหล่งเรียนรู้จาก “ตำราหรือเอกสารการสอนของอาจารย์” แต่เพียงเล่มเดียวมาเป็น “แหล่งเรียนรู้หลากหลายรอบตัว” เพื่อให้เหมาะสมกับวิถีเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้

3.3 การเลือกสิ่งแวดล้อมที่แตกต่าง (Selection of Different Environments) เป็นการเลือกจากสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันหลาย ๆ แบบ เพื่อหาสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติแนวใหม่ ตัวอย่างเช่น การที่นักศึกษาได้ทดลองใช้แหล่งเรียนรู้แบบต่าง ๆ เพื่อหาคำตอบว่า แหล่งเรียนรู้แบบใดบ้างที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้

กระบวนการทั้งหมดดังกล่าว เป็นกระบวนการที่นำไปสู่ความสามารถในการปฏิบัติ (Practical Abilities) ซึ่งประกอบด้วย การใช้กระบวนการและการประยุกต์ใช้กระบวนการ

ทักษะกระบวนการการคิดและคิดวิเคราะห์

ในการนำเรื่องกระบวนการคิดมาใช้ในแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะการคิดจากนักการศึกษาหลายท่าน ดังนี้

ทิสนา แชมมณี และคนอื่น ๆ (2540 : 29) กล่าวถึง ทักษะการคิด หมายถึง ความสามารถย่อย ๆ ในการคิดลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของกระบวนการคิดที่ สลับซับซ้อน ทักษะการคิดอาจจัดเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. ทักษะการคิดพื้นฐาน (Basic Skills) ได้แก่
  - 1.1 ทักษะการสื่อความหมาย (Communication Skills)
  - 1.2 ทักษะการคิดที่เป็นแกนหรือทักษะการคิดทั่วไป (Core/General Thinking Skills)
2. ทักษะการคิดขั้นสูงหรือทักษะการคิดที่ซับซ้อน (Higher-Ordered/More Complex Thinking Skills)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 12) กล่าวถึง ทักษะการคิด หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกหรือแสดงพฤติกรรมของการใช้ความคิดอย่างชำนาญ ซึ่งแต่ละคน จะมีทักษะการคิดแตกต่างกัน บางคนสามารถคิดได้เร็ว ถูกต้องเป็นขั้นเป็นตอน บางคนคิดได้ช้า ผิดพลาด สับสน แต่อย่างไรก็ตามทักษะการคิดเป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาและฝึกฝนได้ บุคคลใด ได้รับการพัฒนาและฝึกอย่างชำนาญก็จะมีทักษะการคิดเพิ่มมากขึ้น

กรมวิชาการ (2546 : 181) กล่าวว่า สารการฟังและอ่าน ทักษะการคิดได้แก่ การแปลความ การตีความ การตั้งคำถาม การสรุปย่อ และการสรุปความ สารการพูดและการเขียน ทักษะการคิดได้แก่ การบรรยาย การอธิบาย การทำให้กระจ่าง การขยายความ และการประยุกต์ใช้ความรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 45-50) ได้กล่าวถึง ทักษะการคิดที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ไว้ดังนี้

1. การสังเกต
2. การสำรวจ
3. การตั้งคำถาม
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การระบุ
6. การจำแนก แยกแยะ
7. การจัดลำดับ
8. การเปรียบเทียบ
9. การจัดหมวดหมู่
10. การสรุปอ้างอิง
11. การแปล
12. การตีความ
13. การเชื่อมโยง
14. การขยายความ
15. การให้เหตุผล
16. การสรุปย่อ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า ทักษะการคิด เป็นสิ่งที่จำเป็นเบื้องต้นสำหรับครูที่จะต้องฝึกฝนให้นักเรียน เพื่อเป็นต้นทุนสำหรับการคิดขั้นสูงที่มีความซับซ้อน สามารถที่จะแจกแจงข้อมูลจากการที่รวบรวมมาได้ แล้วสรุปข้อเท็จจริงโดยการแปลความ ตีความ บรรยาย อธิบาย ฯลฯ เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น

ทักษะและกระบวนการคิดวิเคราะห์ เป็นทักษะการคิดขั้นสูงหรือทักษะการคิดที่ซับซ้อน ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่หลากหลายและต้องฝึกฝนทักษะการคิดพื้นฐานจนมีความชำนาญพอสมควร ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นงานขนาดเล็กหรืองานขนาดใหญ่ จะต้องมีการวางลำดับขั้นตอนให้เป็นรูปธรรม กระบวนการคิดเป็นทักษะ สลับซับซ้อนและแยกย่อยไปสู่การกล่าวถึงในลำดับต่อไปดังตัวอย่าง คือ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540 : 26) ได้กล่าวถึงทักษะย่อยของการวิเคราะห์ไว้ 6 อย่าง คือ

1. เป็นการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาจัดระบบหรือเรียบเรียงให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ
2. เป็นการกำหนดมิติหรือแง่มุมที่จะวิเคราะห์โดย
  - 2.1 อาศัยความรู้เดิมหรือประสบการณ์เดิม และ/หรือ
  - 2.2 อาศัยการค้นหาลักษณะหรือคุณสมบัติร่วมของกลุ่มข้อมูล
3. การกำหนดหมวดหมู่ในมิติหรือแง่มุมที่จะวิเคราะห์
4. การแจกแจงข้อมูลที่มีอยู่ลงในแต่ละหมวดหมู่ โดยคำนึงถึงความเป็นตัวอย่าง เหตุการณ์ การเป็นสมาชิก หรือความสัมพันธ์เกี่ยวข้องโดยตรง
5. การนำข้อมูลที่แจกแจงเสร็จแล้วในแต่ละหมวดหมู่มาจัดลำดับ เรียงลำดับ หรือจัดระบบให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ
6. การเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างแต่ละหมวดหมู่ ในแง่ของความมากน้อย ความสอดคล้อง ความขัดแย้ง ผลการบวก ผลการลบ ความเป็นเหตุเป็นผล ลำดับความต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 13) กล่าวว่า กระบวนการคิดเป็นการคิดที่มีความสลับซับซ้อน ซึ่งจะต้องมีพื้นฐานด้วยทักษะความคิดหลาย ๆ ด้านเข้ามาผสมผสานกัน กระบวนการคิดจึงต้องมีขั้นตอนและมีความแยกย่อย จึงจะทำให้พบแนวทางในการแก้ปัญหา คำตอบ หรือข้อสรุปของความคิดแต่ละครั้ง อาจกล่าวได้ว่ากระบวนการคิดเป็นเรื่องของการใช้ทักษะความคิดระดับสูงนั่นเอง

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 19) ได้กล่าวถึงกระบวนการคิดวิเคราะห์ว่า กระบวนการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่างขึ้นมา เพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะใช้วิเคราะห์ เช่น พืช สัตว์ หิน ดิน รูปภาพ บทความ เรื่องราวเหตุการณ์หรือสถานการณ์จากข่าว ของจริงหรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์

เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นคำถามหรือเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริงสาเหตุหรือความสำคัญ เช่น ภาพนี้ บทความนี้ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญที่สุด

ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์

เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือแตกต่างกันหลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ

เป็นการพินิจ พิจารณาทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยอาจใช้เทคนิคคำถาม 5 W 1 H ถามว่าสิ่งที่คิดมี (Who) ใคร (What) อะไร (Where) ที่ไหน (When) เมื่อไร (Why) ทำไม (How) อย่างไร

ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ

เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบหรือตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดไว้

กลอสเมียร์ (Klausmier. 1985 : 96) กล่าวว่า กระบวนการคิดโดยใช้ทฤษฎีการประมวลผลข้อมูล (Input) เข้าไปผ่านตัวปฏิบัติการ (Processer) แล้วส่งผลออกมา (Output) กระบวนการคิดของมนุษย์ มีการรับข้อมูลมีการจัดกระทำและแปลข้อมูลที่รับมา มีการเก็บรักษาข้อมูล และมีการนำข้อมูลออกมาใช้กับสถานการณ์ กระบวนการที่เกิดขึ้นในสมองไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง แต่สามารถศึกษาได้จากการอ้างอิง หรือคาดคะเนกระบวนการนั้นจากทักษะของบุคคลที่กล่าวมาข้างต้นนี้ จะเห็นว่ากระบวนการคิดวิเคราะห์ของแต่ละคนจะมีขั้นตอนที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าทุกคนต่างมีทักษะเหมือนกันในเรื่องของกระบวนการคิดวิเคราะห์ที่เป็นไปตามลำดับขั้น บางคนอาจแบ่งขั้นตอนอย่างง่าย บางคนอาจแบ่งขั้นตอนอย่างละเอียดทำให้มีหลายขั้นตอนขึ้น

ซึ่งสรุปได้ว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นการรวบรวมข้อมูลนำมาจัดระบบให้ง่ายแก่การทำความเข้าใจ กำหนดมิติ แยกหมวดหมู่ แจกแจงข้อมูลลงในแต่ละหมวดหมู่จัดลำดับและเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างมิติและหมวดหมู่ ส่วนกระบวนการคิดวิเคราะห์ เป็นการจัดลำดับขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล หรือสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปหรือข้อเท็จจริงของสิ่งที่กำหนดให้

เทคนิคการสอนคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถใช้สมองซีกซ้ายของมนุษย์ในการจำแนก แยกแยะ ส่วนประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นวัตถุหรือเหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้นเองและ

สมมติขึ้นเอง ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถ และมีวิธีการที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด ซึ่งมีผู้นำเสนอเทคนิคในการสอนคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

ชาตรี สำราญ (2540 ข : 43) เสนอว่า วิธีการสอนภาษาที่ช่วยพัฒนาการการคิดได้ดี คือการดึงเรื่องราวจากหนังสือมาสู่ชีวิตในหมู่บ้าน และดึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กลับไปสู่บทเรียนในหนังสือ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ค้นหาเรื่องราวที่พ้องต้องกันมาเล่าสู่กันฟัง การเรียนรู้ความจริงจะเกิดขึ้น บทเรียนแห่งความจริงมักจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน นั่นคือ ในวิถีชีวิตของชุมชนนั้นมีหลักสูตรซ่อนอยู่ และในหลักสูตรนั้นก็มิมีวิถีชีวิตซ่อนอยู่ หรือกล่าวได้ว่าหลักสูตรก็คือวิถีชีวิต ฉะนั้นการสร้างหลักสูตรที่แท้จริง คือ การสร้างขึ้นมาจากวิถีชีวิตที่แท้จริงของชุมชนท้องถิ่น แล้วเติมทักษะแห่งการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนทุกคน เป็นโอกาสให้ทุกคนเรียนรู้เรื่องราวแห่งความจริงของชีวิตทั้งอดีตและปัจจุบัน

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2542 : 3-4) ได้กล่าวถึง 10 มิติมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

มิติที่ 1 ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking) สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้โดยการฝึกให้ผู้เรียนท้าทาย และโต้แย้งข้อสมมติฐานที่อยู่เบื้องหลังเหตุผลที่โยงความคิดเหล่านั้น เพื่อเปิดทางสู่แนวความคิดเหล่านั้น เพื่อเปิดทางสู่แนวความคิดอื่น ๆ ที่อาจเป็นไปได้

มิติที่ 2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) พัฒนาให้เกิดขึ้นได้โดยการฝึกให้ผู้เรียนสืบค้นข้อเท็จจริงเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างโดยการตีความ (Interpretation) การจำแนกแยกแยะ (Classification) และการทำความเข้าใจ (Understanding) กับองค์ประกอบของสิ่งนั้นและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กัน รวมทั้งเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationship) ที่ไม่ขัดแย้งกันระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น ด้วยเหตุผลที่หนักแน่นน่าเชื่อถือ

มิติที่ 3 ความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ (Synthesis Type Thinking) การฝึกให้ผู้เรียนรวมองค์ประกอบที่แยกส่วนกัน มาหลอมรวมภายใต้โครงร่างใหม่อย่างเหมาะสม ซึ่งจะสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนความสามารถของผู้เรียนในการคิดเชิงสังเคราะห์ได้

มิติที่ 4 ความสามารถในการคิดเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Thinking) การฝึกให้ผู้เรียนค้นหาความเหมือนและ/หรือความแตกต่างขององค์ประกอบตั้งแต่ 2 องค์ประกอบขึ้นไป เพื่อใช้ในการอธิบายเรื่องใดเรื่องหนึ่งบนมาตรฐาน (Criteria) เดียวกัน เป็นวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิดเชิงเปรียบเทียบได้ดี

มิติที่ 5 ความสามารถในการคิดเชิงมโนทัศน์ (Conception Thinking) ผู้เรียน

จะสามารถพัฒนาทักษะในการคิดแบบนี้ได้โดยการฝึกการนำข้อมูลทั้งหมดมาประสานกันและสร้างเป็นกรอบความคิดใหม่ขึ้นมาใช้ในการต่อความข้อมูลอื่น ๆ ต่อไป

มิติที่ 6 ความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ (Creative Thinking)

ความสามารถด้านนี้พัฒนาได้โดยการฝึกให้ผู้เรียนคิดออกนอกกรอบความคิดเดิมที่มีอยู่ ทำให้ได้แนวทางใหม่ ๆ ที่ไม่เคยมีมาก่อน

มิติที่ 7 ความสามารถในการคิดเชิงประยุกต์ (Applicative Thinking) การคิด

ประเภทนี้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันมาก ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกนำสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมไปใช้ประโยชน์ในวัตถุประสงค์ใหม่ และปรับสิ่งที่มีอยู่เดิมให้เข้ากับบุคคล สถานที่ เวลา และเงื่อนไขใหม่ได้อย่างเหมาะสม

มิติที่ 8 ความสามารถในการคิดเชิงกลยุทธ์ (Strategic Thinking) ความสามารถ

ในด้านนี้พัฒนาได้ โดยการฝึกให้ผู้เรียนกำหนดแนวทางที่เป็นรูปธรรมที่ดีที่สุดภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดต่าง ๆ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

มิติที่ 9 ความสามารถในการคิดเชิงบูรณาการ (Integrative Thinking) คือ การฝึก

ให้ผู้เรียนเชื่อมโยงเรื่องมูมต่าง ๆ เข้ากับเรื่องหลัก ๆ ได้อย่างเหมาะสม

มิติที่ 10 ความสามารถในการคิดเชิงอนาคต (Futuristic Thinking) เป็นความสามารถ

ในการคิดขั้นสูง ซึ่งสามารถพัฒนาได้โดยการฝึกให้ผู้เรียนคาดการณ์ และประมาณการการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยการใช้เหตุผลทางตรรกวิทยา สมมติฐาน ข้อมูล และความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของในอดีตและปัจจุบัน เพื่อคาดการณ์ ทิศทางหรือขอบเขตทางเลือกที่เหมาะสมอีกทั้งมีผลวัดสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

วัฒนาพร ระจับทุกซ์ (2545 : 87-104) ได้กล่าวถึงเทคนิคการจัดการเรียนรู้

ที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด ดังต่อไปนี้

การตั้งคำถาม (Questioning)

การถาม เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความรู้

ความเข้าใจและพัฒนาความคิดใหม่ ๆ การถามจะช่วยขยายทักษะการคิด ทำความเข้าใจให้กระจ่าง ได้ข้อมูลป้อนกลับทั้งด้านการเรียนและการสอน ก่อให้เกิดยุทธศาสตร์การทบทวน ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงระหว่างความคิดต่าง ๆ ส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นและเกิดความท้าทาย

การตั้งคำถามที่ดี ไม่ว่าจะเริ่มโดยครูหรือผู้เรียนก็ตาม จะช่วยฝึกทักษะการคิดและช่วย

สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทั้งแก่ตัวผู้ถามและแก่ผู้ตอบ ทั้งยังนำมาซึ่งการอภิปรายถกเถียงที่ผ่านกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ และช่วยสร้างเสริมนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิตอีกด้วย

ประเภทของคำถาม จำแนกได้หลายประเภท ดังนี้

1. คำถามระดับต่ำและระดับสูง
  2. คำถามเกี่ยวกับผล กระบวนการและความคิดเห็น
  3. คำถามแบบปิดและแบบเปิด
- เทคนิคการตั้งคำถาม

1. ควรเริ่มต้นตั้งคำถามในระดับความจำหรือความเข้าใจ (คำถามระดับต่ำ)

ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถตอบได้อย่างถูกต้องก่อน เมื่อผู้เรียนตอบถูก ครูควรแสดงความชื่นชมให้กำลังใจก่อนที่จะเริ่มคำถามในระดับที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

2. เมื่อผู้เรียนประสบความยากลำบากในการตอบคำถาม ครูผู้สอนควรช่วยให้ผู้เรียนให้ตอบได้

3. ถามให้ทั่วถึงทุกคน แนวทางที่ดีที่สุดคือการถามทั้งชั้นเรียน ผู้เรียนจะร่วมมือในการเรียนที่มีความสนใจในชั้นเรียนเป็นผู้ตอบ

4. ควรเพิ่มระดับความยากของคำถามขึ้นตามลำดับ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาการคิดในระดับวิเคราะห์ต่อไปได้ ครูจึงต้องพัฒนาการตั้งคำถามอย่างเป็นระบบ

5. สร้างบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยการ ใช้ยุทธศาสตร์การตั้งคำถาม

สิริกัญจน์ โกสุมภ์ และ คารณี คำวียง (2545 : 50) ได้กล่าวถึง การสอนเด็กให้คิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

การสอนให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ นับเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักการคิดอย่างเป็นระบบ โดยที่ลักษณะของการคิดวิเคราะห์จะมีดังนี้ คือ การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการคิดแยกแยะเรื่องราวใด ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ว่าสิ่งเหล่านั้นมีองค์ประกอบกันเช่นไร ซึ่งสามารถจำแนกเป็นพฤติกรรมย่อยได้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ส่วนประกอบ เป็นความสามารถในการหาส่วนประกอบที่สำคัญ ของสิ่งของ หรือเรื่องราวต่าง ๆ เป็นความสามารถในการบอกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริงและความคิดเห็น ความแตกต่างของข้อสรุปจากข้อเท็จจริงที่นำมาสนับสนุน เช่น การวิเคราะห์ ส่วนประกอบที่สำคัญ สาเหตุและสาระสำคัญของเรื่อง
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เป็นความสามารถในการหาความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญต่าง ๆ เป็นการระบุนความสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล และความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง
3. การวิเคราะห์หลักการ เป็นความสามารถในการหาหลักการของ

ความสัมพันธ์ของส่วนสำคัญในเรื่องนั้น ๆ ว่าสัมพันธ์กันอยู่โดยอาศัยหลักการใดเป็นความสามารถในการให้ผู้เรียนค้นหาหลักการของเรื่อง ระบุจุดประสงค์ของผู้เรียน ประเด็นที่สำคัญของเรื่อง เทคนิคที่ใช้ในการชักจูงผู้อ่าน และรูปแบบของภาษาใช้ เช่น การบอกหรือการอธิบายสิ่งที่เป็นใจความสำคัญ ความสัมพันธ์และหลักการของสิ่งที่เรียนได้

สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 21) กล่าวถึงการคิดวิเคราะห์ว่า การคิดวิเคราะห์เป็นการคิดโดยใช้สมองซีกซ้ายเป็นหลัก เป็นการคิดเชิงลึก คิดอย่างละเอียด จากเหตุไปสู่ผล ตลอดจนการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผล ความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง

เทคนิคการคิดวิเคราะห์อย่างง่ายที่นิยมใช้ คือ 5W 1H

What (อะไร) ปัญหาหรือสาเหตุที่เกิดขึ้น เกิดอะไรขึ้นบ้าง มีอะไรเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นี้ หลักฐานที่สำคัญที่สุด คืออะไร สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นี้ คืออะไร

Where (ที่ไหน) สถานที่หรือตำแหน่งที่เกิดเหตุ เรื่องที่เกิดขึ้นที่ไหน เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดขึ้นที่ใดมากที่สุด

When (เมื่อไร) เวลาที่เหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้น หรือจะเกิดขึ้น เหตุการณ์นี้น่าจะเกิดขึ้นเมื่อไร เวลาใดบ้างที่สถานการณ์เช่นนี้จะเกิดขึ้นได้

Why (ทำไม) สาเหตุหรือมูลเหตุที่ทำให้เกิดขึ้น เหตุใดต้องเป็นคนนี้เป็นเวลานี้ เป็นสถานที่นี้ เพราะเหตุใดเหตุการณ์นี้จึงเกิดขึ้น ทำไมจึงเกิดเรื่องนี้

Who (ใคร) บุคคลสำคัญเป็นตัวประกอบหรือเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้รับผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ ใครอยู่ในเหตุการณ์บ้าง ใครน่าจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากที่สุดใครน่าจะเป็นคนที่ทำให้สถานการณ์นี้เกิดมากที่สุด เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใครได้ประโยชน์ ใครเสียประโยชน์

How (อย่างไร) รายละเอียดของสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วหรือกำลังจะเกิดขึ้นว่ามีความเป็นไปได้ในลักษณะใด

เขาทำสิ่งนี้ได้อย่างไร

ลำดับเหตุการณ์นี้ดูว่าเกิดขึ้นได้อย่างไรบ้าง เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นได้อย่างไร มีหลักในการพิจารณาคนคืออะไรบ้าง

จากเทคนิคการสอนการคิดวิเคราะห์ของนักการศึกษาหลายท่าน พอสรุปได้ว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ความสามารถและมีวิธีการที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด การนำเอาเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องเรียนรู้ และนำไปประยุกต์ใช้

ความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าตรงกับความต้องการหรือไม่อย่างไร ซึ่งความต้องการจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาเมื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนผู้เรียนก็จะเกิดความรู้สึกรัก ชื่นชอบ มีเจตคติที่ดีและมีความสุข

ความหมายของความพึงพอใจ

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542 : 739) ให้ความหมายความพึงพอใจไว้ว่า พอใจ หมายถึง สมใจ ชอบใจ เหมาะ พึงใจ หมายถึง พอใจ ชอบใจ

สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง (2542 : 278-279) กล่าวถึงความพึงพอใจไว้ว่า

1. ความพึงพอใจเป็นผลรวมของความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับระดับความชอบ หรือไม่ชอบต่อสภาพต่างๆ
2. ความพึงพอใจเป็นผลของทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่างๆ
3. ความพึงพอใจในการทำงานเป็นผลมาจากการการปฏิบัติงานที่ดี และสำเร็จจนเกิดเป็นความภาคภูมิใจ และได้ผลตอบแทนในรูปแบบต่างๆ ตามที่หวังไว้

นิธิตา คงสวัสดิ์ (2544 : 11) ให้นิยามว่า เป็นผลของความสนใจ เอาใจใส่ในเรื่องนั้นๆ เป็นความรู้สึกที่ดี มีความสุข มีความพอใจของบุคคลที่มีต่อปัจจัยต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการงานหรือการเรียน เกิดความรู้สึกตั้งใจ เต็มใจ และสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผล หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ จรวพร สุดสว่าง และคนอื่นๆ (2545 : 14 ; อ้างจาก Wolman. 1973 : 384) ยังได้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกมีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย

สุมิตร สมหนองหว้า (2547 : 86) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้น ความพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและต้องดำเนินกิจกรรมนั้นๆจนบรรลุผลสำเร็จ

พชร แก้วกาหลง (2548 : 55) ได้กล่าวถึงความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ ในทางบวกและเป็นความรู้สึกพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึง ความรู้สึกพอใจที่มีต่อการได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนจนบรรลุผลหรือเป้าหมายในการเรียนรู้

จากความหมายของความพึงพอใจที่กล่าวมา จึงสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกชอบ พอใจ ทำให้ผู้คนเกิดความสุข เป็นผลดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับผู้เรียนได้ ผู้วิจัยจึงต้องศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีความพึงพอใจ ดังนี้

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2540 : 141-144) ได้กล่าวถึงการแบ่งความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของแมคคลีแลนด (David McClelland) ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Needs for Achievement) เป็นพฤติกรรมที่จะกระทำการต่างๆ ให้เป็นผลสำเร็จดีเลิศมาตรฐานเป็นแรงขับไปสู่ความเป็นเลิศ
2. ความต้องการสัมพันธ์ (Needs for Affiliation) เป็นความปรารถนาที่จะสร้างมิตรภาพและความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น
3. ความต้องการอำนาจ (Needs for Power) เป็นความต้องการควบคุมผู้อื่นมีอิทธิพลต่อผู้อื่นและต้องการควบคุมผู้อื่น

มาสโลว์ (Maslow, 1970 : 66-70) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ ได้เสนอทฤษฎีความต้องการตามลำดับโดยมีสาระสำคัญคือ มนุษย์จะต้องมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุดราบใดที่ยังมีชีวิตอยู่และความต้องการของคนจะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากต่ำไปสูงตามลำดับ ความสำคัญโดยมนุษย์จะเกิดความต้องการ ในระดับต้นก่อน เมื่อความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว มนุษย์จะเกิดความต้องการในลำดับที่สูงขึ้นมา ซึ่งความต้องการของมนุษย์จะเป็นตัวผลักดันให้มนุษย์ทำสิ่งต่าง ๆ ลงไปเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการขึ้น มาสโลว์ (Maslow) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ลำดับขั้น คือ

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physiological Needs) เป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความรู้สึกที่ ต้องการความมั่นคงปลอดภัยในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงความเจริญก้าวหน้าและความอบอุ่น
3. ความต้องการทางสังคม (Social Needs) เป็นความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมและการยอมรับในสังคม ความเป็นมิตรและความรักจากเพื่อน

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่อง หรือมีชื่อเสียง (Esteem Needs) เป็นความต้องการระดับสูง ได้แก่ ความต้องการอยากเด่นในสังคม รวมถึงความสำเร็จ ความรู้ ความสามารถ ความเป็นอิสระและเสรีภาพ และการเป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั้งหลาย

5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization) เป็นความต้องการระดับสูงสุดของมนุษย์ ส่วนมากเป็นการอยากจะเป็น อยากจะได้ตามความคิดของตนเองแต่ไม่สามารถหาแสงสว่างได้

ทวีพร วิรัชชัย และสงวนศรี วิรัชชัย (2541 : 196) ได้นำเสนอแนวคิดของนักจิตวิทยาชื่อ อับราฮัม มาสโลว์ (Abraham Maslow) ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์จะถูกกระตุ้นจากความปรารถนาที่จะสนองความต้องการมีอยู่ 7 ลำดับขั้น คือ

1. ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs) เป็นความต้องการทางสรีระร่างกายตามธรรมชาติ และเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การพักผ่อน

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการเพื่อปกป้องพิทักษ์ตนเองให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัวเด็กที่ได้รับการเอาใจใส่ปกป้องดูแลจะเป็นเด็กที่ร่าเริงแจ่มใส

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) เป็นความต้องการที่จะได้รับความรักและความสนใจจากผู้อื่นและยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

4. ความต้องการความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-esteem Needs) คือ ความต้องการความคิดความรู้สึกที่ดี ในทางบวก เกี่ยวกับตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง รู้สึกว่าตนเป็นคนดี เป็นคนเก่งมีความรู้ความสามารถ

5. ความต้องการที่จะรู้และเข้าใจ (Need to Know and Understand) คือ ความต้องการที่จะเรียนรู้ทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ ในโลกหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทำให้เป็นคนกระตือรือร้น ชอบศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

6. ความต้องการทางสุนทรียะ (Aesthetic Need) คือ ความต้องการที่จะเข้าใจ เห็นคุณค่าและซาบซึ้งในผลงาน ทางด้านสุนทรียะทั้งหลาย เช่น ผลงานทางด้านดนตรี ศิลปะ วรรณกรรม ศาสนาและปรัชญา

7. ความต้องการที่จะบรรลุศักยภาพแห่งตน (Needs for Self-actualization) เป็นความต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีคุณภาพสูงสุดเต็มศักยภาพของตน

จากทฤษฎีดังกล่าวสรุปได้ว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจ ความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ ซึ่งแต่ละบุคคลก็มีความต้องการแตกต่างกัน ครูต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อให้ผู้เรียนพอใจในการเรียนรู้และประสบผลสำเร็จตามที่ตั้งไว้

การวัดความพึงพอใจ

การที่จะวัดว่าบุคคลใดมีความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่ มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างเครื่องมือในการวัด นักวิชาการได้กล่าวถึงการวัดความพึงพอใจ ดังนี้

พนิตา ชัยปัญญา (2542 : 28) กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจสามารถกระทำได้หลายวิธี ได้แก่การใช้แบบสอบถาม โดยผู้สอบถามจะออกแบบสอบถามเพื่อต้องการทราบความคิดเห็น ซึ่งสามารถทำได้ในลักษณะที่กำหนดคำตอบให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ คำถามดังกล่าวอาจถามความพึงพอใจในด้านต่างๆ โดยทั่วไปนิยมใช้วิธีจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ และประเด็นวัดความพึงพอใจเป็นทางบวก คะแนนจะเป็นดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

การสัมภาษณ์ เป็นวิธีวัดความพึงพอใจทางตรงทางหนึ่ง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจึงจะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง

การสังเกต เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจโดยสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูด กริยาท่าทาง วิธีนี้จะต้องอาศัยการกระทำอย่างจริงจังและการสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน

ชวลิต ชูกำแพง (2543 : 110-115) กล่าวว่าไว้ว่า การวัดความพึงพอใจ หรือการวัดจิตพิสัยสามารถกระทำได้ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation) โดยการสังเกตคำพูด การกระทำ การเขียนของนักเรียน ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ครูต้องการวัด เช่น ต้องการวัดว่านักเรียนคนหนึ่งมีความสนใจต่อการเรียนมากน้อยเพียงใด ครูอาจสังเกตพฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียนในเรื่องต่างๆ เช่น การมาเรียน การตอบคำถามในชั้นเรียน การทำการบ้าน การส่งงาน

2. การสัมภาษณ์ (Interview) โดยการพูดคุยกับนักเรียนในประเด็นที่ครูอยากรู้ซึ่งอาจเป็นความรู้สึก ทศนคติของนักเรียน เพื่อนำสิ่งที่นักเรียนพูดออกมา เกี่ยวกับลักษณะจิตพิสัยของนักเรียนได้ เช่น ครูอยากทราบว่านักเรียนสนใจเรียนหรือไม่ ครูอาจพูดคุยกับนักเรียนว่าเคยอ่านหนังสืออะไรบ้าง เคยเขียนโปรแกรมไหม มีโปรแกรมอะไรดีๆ บ้าง ลองเล่าให้ครูฟังหน่อย คำตอบของนักเรียนจะทำให้ครูประเมินได้ว่ามีความพึงพอใจในการเรียนมากน้อยเพียงใด

3. การใช้แบบวัด (Rating Scale) ในการวัดความพึงพอใจมีแบบวัดที่น่าสนใจ แบบของลิเคิร์ต (LiKert's Method) เพราะสร้างได้ง่าย มีความเชื่อมั่นสูงและสามารถพัฒนาเพื่อวัดความรู้สึกได้หลากหลาย โดยการสร้างเครื่องมือวัดเจตคติแบบนี้เป็นวิธีการประเมินน้ำหนักความรู้สึก ข้อความหลังจากเอาเครื่องมือไปสอบถามแล้ว การสร้างข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อเป้าเจตคติจะต้องให้ครอบคลุมและสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ข้อความจะเป็นทางบวกหรือทางลบหรือผสมกันก็ได้ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 เลือกเป้าเจตคติ เช่น เจตคติต่ออาชีพครู โดยเป้าของเจตคติอาจจะเป็นคน วัตถุ สิ่งของ องค์กร สถาบัน อาชีพ วิชา ฯลฯ แล้วแต่ละเลือก ยิ่งแคบยิ่งดี ยิ่งกำหนดช่วงเวลาด้วยการแปลผลก็จะทำให้มีความหมายดีขึ้น

3.2 เขียนข้อความแสดงความรู้สึกต่อเป้าเจตคติ โดยวิเคราะห์ให้ครอบคลุมลักษณะข้อความควรเป็นข้อความที่แสดงความเชื่อและรู้สึกต่อเป้าที่ต้องการ ไม่เป็นการแสดงถึงความจริง มีความแจ่มชัด ชัด ให้ข้อมูลพอตัดสินใจได้ ไม่คลุมทั้งทางบวกและทางลบ ควรหลีกเลี่ยงคำปฏิเสธซ้อน ข้อความเดียวควรมีความเชื่อเดียว

3.3 การตรวจสอบข้อความ เป็นการตรวจสอบเพื่อดูให้แน่ชัดว่า ข้อความนั้นเขียนไว้เหมาะสมหรือไม่ การตอบจะให้ตอบว่า ชอบ-ไม่ชอบ ดี-ไม่ดี เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ควรใช้ 3 มาตรา 4 มาตรา หรือ 5 มาตรา เช่น ชอบมาก ดีมาก เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่ชอบ ไม่ดี ไม่แน่ใจ

3.4 การให้น้ำหนักมี 3 วิธี คือ วิธีหาค่าน้ำหนักชิกมา วิธีหาค่าน้ำหนักคะแนนมาตรฐาน วิธีหาค่าน้ำหนักแบบผลการ แต่ในระยะหลังลิเคิร์ตแนะนำให้ใช้วิธีกำหนดตัวเลขได้เลข โดยให้ตัวเลขเรียงตามลำดับความสำคัญของตัวเรี จะใช้ 0 1 2 3 4 หรือ 1 2 3 4 5 หรือ -2 -1 0 1 2 ก็ได้ ทั้ง 3 แบบนี้ความสัมพันธ์เป็น 1.00 คือ ตัวเดียวกันนั่นเอง

3.5 การตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้น โดยต้องนำข้อความไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง เมื่อสอบเสร็จแล้วนำมาตรวจให้คะแนนแต่ละข้อแล้วนำมาหาค่าความสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติโดยกำหนด $\alpha = .05$ หรือ $\alpha = .01$

3.6 การจัดแบบสอบถาม เมื่อได้ข้อคำตอบที่มีค่าอำนาจจำแนกเข้าเกณฑ์แล้ว พิจารณาว่าจะกำหนดกี่ข้อ ตามหลักการถ้าข้อความมีคุณภาพสูงมากจะใช้ 10-15 ข้อก็ได้ แต่

โดยทั่วไปแล้ว จะมีตั้งแต่ 20 ข้อขึ้นไป เพราะถ้าจำนวนน้อยข้อ ความเชื่อมั่นมักจะมีค่าน้อยความเที่ยงตรงก็ไม่มีดี อาจจะเป็นเพราะข้อความแสดงความรู้สึกหรือความเชื่อมั่นต่อเข้าไม่ครอบคลุมทุกอย่างในเป้า แบบสอบถามบางฉบับจึงมีเป็น 100 ข้อ การให้จำนวนข้อควรคำนึงถึงกลุ่มตัวอย่างระดับอายุ และความสามารถในการอ่าน ระดับเด็ก ๆ จึงไม่ควรมียากข้อจนเกินไป

3.7 การตรวจให้คะแนน การให้คะแนนให้ตามมาตราที่กำหนดแต่ละข้อ ถ้าเป็นข้อความให้เปลี่ยนมาเป็นตัวเลข ถ้าเป็นตัวเลขแล้วก็นำตัวเลขที่ผู้ตอบเลือกมารวม กรณีข้อความเป็นความรู้สึกทางลบจะต้องกลับตัวเลขกันกับข้อที่ข้อความเป็นทางบวก การแปลคะแนนจะแปลจากผลรวมของทุกข้อก็ได้ เช่น แบบทดสอบมี 10 ข้อ มี 4 มาตรา สอบเสร็จแล้วหาคะแนนเฉลี่ยได้ 25.0 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 5.514 คะแนน จะต้องเทียบคะแนนจากคนสอบได้ต่ำสุด 10 คะแนน สูงสุด 40 คะแนน แต่ถ้าอยากแปลผลให้เป็นตัวเลข มาตรา 4 ก็ให้เอาจำนวนข้อไปหารคะแนนเฉลี่ยและคะแนนส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลออกมาจะเหมือนกับคะแนนของคนสอบเพียงข้อเดียว นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ได้คะแนนเฉลี่ย 2.50 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.5514 คะแนน

3.8 การหาคุณภาพอื่นๆ เช่นการหาความเชื่อมั่น หาได้โดยสอบซ้ำ (Test-Retest) แบบทดสอบคู่ขนาน (Alternative Forms หรือ Parallel Forms) แบบหาความคงเส้นคงวภายใน (Internal Consistency) สำหรับการหาค่าความเชื่อมั่นแบบหาความคงเส้นคงวภายในนั้นจะสอบเพียงครั้งเดียวแล้วหาค่าความแปรปรวนของแต่ละข้อและความแปรปรวนทั้งฉบับ โดยหาค่าความเชื่อมั่น สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของกรอนบาค (Cronbach)

สรุปได้ว่า การวัดความพึงพอใจในการเรียน เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนต้องสนใจและนำไปปฏิบัติ เพราะผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ ย่อมส่งผลให้สนใจบทเรียนเพิ่มขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นด้วย

วิธีสร้างความพึงพอใจในการเรียน

จากการได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจแล้ว ผู้วิจัยยังต้องศึกษาเกี่ยวกับวิธีสร้างความพึงพอใจในการเรียน ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ดังนี้

อารีย์ พันธุ์ณี (2542 : 198) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจในการเรียนรู้นั้น มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครูควรส่งเสริมให้เด็กเกิดพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้โดยสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนดังนี้

1. การชมเชยและตำหนิ ทั้ง 2 ประการจะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การทดสอบบ่อยครั้ง การทดสอบเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจมากขึ้น เพราะอาจหมายถึงการเลื่อนชั้น การสำเร็จการศึกษา การทดสอบบ่อยครั้งจะกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจการเรียน

อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ซึ่งจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น และเป็นความพึงพอใจของผู้เรียน

3. การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ด้วยการเสนอแนะ หรือกำหนดหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ เพื่อให้ผู้เรียนค้นคว้าด้วยตนเอง

4. ใช้วิธีการเรียนการสอนที่แปลกใหม่ที่เร้าความสนใจ เพราะวิธีการที่แปลกใหม่ที่ผู้เรียนยังไม่ประสบมาก่อนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวและมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากขึ้น

5. ตั้งรางวัลสำหรับงานที่มอบหมาย เพื่อช่วยผู้เรียนเกิดความพยายามในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายประสบผลสำเร็จด้วยดี และเกิดความพึงพอใจกับความสำร็จนั้น ๆ

6. ยกตัวอย่างสิ่งที่ไม่เคยพบ หรือคาดไม่ถึง การยกตัวอย่างประกอบกิจกรรมการเรียนการสอนควรเป็นตัวอย่างที่ผู้เรียนคุ้นเคย เพื่อให้เข้าใจบทเรียนได้ง่ายและเร็วขึ้น

7. เชื่อมโยงบทเรียนใหม่กับสิ่งที่เรียนรู้มาก่อน การเชื่อมโยงสิ่งใหม่ให้สัมพันธ์กับสิ่งที่เคยเป็นประสบการณ์เดิม จะทำให้ใจได้ง่ายและชัดเจนขึ้น และจะทำให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนยิ่งขึ้น เพราะผู้เรียนคาดหวังไว้ว่าจะนำสิ่งที่เรียนไปใช้ประโยชน์และเป็นพื้นฐานต่อไป

8. เกมและละคร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการปฏิบัติจริง เช่น การเล่นเกม และการแสดงละครนั้น จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น

9. สถานการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนไม่พึงปรารถนา เช่น สภาพความจำเจในห้องเรียน หรือบรรยากาศในห้องเรียนไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ อาจเป็นสถานการณ์ที่ทำให้ผู้เรียนเบื่อ ไม่พอใจ ขัดแย้ง ควรหาทางลดหรือจัดให้หมดไป เพราะเป็นสิ่งที่อุปสรรคต่อการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีสร้างความพึงพอใจในการเรียน เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรสนใจและนำไปปฏิบัติ ซึ่งย่อมเกิดผลดีต่อผู้เรียน เพราะผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ ส่งผลให้สนใจบทเรียนเพิ่มขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากความสำคัญของการใช้แบบฝึกทักษะเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ มีผู้ทำการวิจัยไว้หลายท่านทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงขอนำเสนอรายละเอียดดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

ประยงค์ ศรีทรัพย์ (2540 : บทคัดย่อ) สร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดมหาสารคาม ตามทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของ กิลฟอร์ด (Guilford) จำนวน 6 ฉบับ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 325 คน ทดสอบเพื่อหาค่าอำนาจ จำแนกรายข้อค่าความเชื่อถือได้ ค่าความแม่นยำ และสร้างเกณฑ์ปกติ ผลการวิจัยพบว่า แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน และมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

มนทิรา ภักดีณรงค์ (2540 : 82) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกกิจกรรมชั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพและความคงทนในการเรียนรู้เรื่องยังไม่สายเกินไป วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 โดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกเสริมทักษะที่ผู้วิจัยสร้าง ขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พูนผล ชาญวิวัฒน์ (2540 : บทคัดย่อ) สร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิชา ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนโดยใช้แบบฝึก จังหวัดขอนแก่น จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทยมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียน ที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อัมพร สารวัตร (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ ได้รับการฝึกคิดสร้างสรรค์ด้วยวิธีการฝึกคิดเป็นกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการฝึกความคิดสร้างสรรค์ ด้วยวิธีการฝึกคิดเป็นรายบุคคล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดหนอง หลวง อ.โพธิ์ประทับช้าง จ.พิจิตร ที่ได้มาจากการตอบแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 15 คน และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 15 คนพบว่านักเรียนที่ ได้รับการฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้วยวิธีการฝึกคิดเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคลมีความคิดสร้างสรรค์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่ได้รับการฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้วยวิธีการ ฝึกคิดเป็นกลุ่มที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกความคิดสร้างสรรค์ด้วย วิธีการฝึกคิดเป็นรายบุคคล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุเมตตา คงสง (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ที่มีความสามารถพิเศษ โดยใช้ชุดฝึกการคิด เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษระหว่างก่อนและหลังใช้ชุดฝึกความคิด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ที่มีความสามารถพิเศษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 จำนวน 25 คน ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษหลังใช้ชุดฝึกความคิดเพิ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุจิตรา สุทธิวารักษ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่า ค่าอำนาจจำแนกของแบบวัดจากการสอบครั้งที่ 3 ทุกข้อของคะแนนทั้ง 3 องค์ประกอบ มีค่าสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าความเชื่อถือได้ทั้งฉบับ .964

อดิชาติ ทนทอง (2545 : 89-112) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกทักษะกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ เรื่องม้าก้านกล้วย ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า แบบฝึกทักษะกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 เรื่อง ม้าก้านกล้วย มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จตุพักตร์ พากเพียร (2548 : บทคัดย่อ) สร้างแบบวัดการวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามทฤษฎีโครงสร้างทางสมองของ Guilford จำนวน 4 ฉบับใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 929 คน ทดสอบเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ค่าความเชื่อถือได้ ค่าความแม่นยำ ค่าความเที่ยงตรง ผลการวิจัย พบว่า แบบวัดการคิดวิเคราะห์ทางภาษากับแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ ทางภาษามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และแบบวัดการคิดวิเคราะห์ทางสัญลักษณ์(ตัวเลข) กับแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางสัญลักษณ์ (ตัวเลข) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 และศึกษาสมรรถภาพทางสมองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดศรีสะเกษผลการวิจัย พบว่าสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดวิเคราะห์และคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยต่างประเทศ

ในต่างประเทศก็มีผู้เห็นความสำคัญของการใช้แบบฝึกทักษะ ในการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอนจึงได้ทำการวิจัยไว้หลายท่านคือ

บาร์เลย์ (Barey. 1974 : 7577-A) ศึกษาเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนจากครูที่มีใจกว้างกับครูที่ยึดความคิดของตนเอง โดยกระทำกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งของรัฐแคลิฟอร์เนีย กลุ่มตัวอย่างได้แก่ครู 20 คน นักเรียน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนจากครูที่ยึดความ

คิดเห็นของตนเองอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิจัยนี้ บาร์เลย์ ได้สรุปว่า
บุคลิกภาพของครูที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมาก

จ็อบบ์ (Jobe. 1974 : 7595 – A) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อการเลือกเรื่องในการเขียน
แบบสร้างสรรค์ (Creative Writing) ของเด็ก วิจัยกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาทั้งชายและหญิง
จำนวน 90 คน ใช้เวลา 10 สัปดาห์ ให้นักเรียน แต่ละคนส่งงาน 1 ชิ้น เพื่อนำไปพิจารณาลงใน
วารสาร ซึ่งต้องอัดสำเนาตอนปลายสัปดาห์ แล้วนำผลงานที่ลงพิมพ์ในฉบับแรกกับฉบับหลังสุด
ของนักเรียนแต่ละคนมาวิเคราะห์หัวข้อและอิทธิพลที่บันดาลใจให้เขียน โดยวิเคราะห์จากการตอบ
คำถามของนักเรียนเกี่ยวกับที่มาของความคิดในการเขียนและจากประสบการณ์นักเรียนทั้ง 90 คน
สรุปได้ว่า เมื่อนักเรียนมีอิสระในการเลือกเรื่องที่จะเขียนได้เองเรื่องที่นักเรียนชอบเขียนมากที่สุด
ตามลำดับ คือ เรื่องเพื่อน เรื่องเกี่ยวกับสัตว์ และเรื่องเกี่ยวกับบุคลิกภาพ อิทธิพลที่สำคัญเกี่ยวกับ
การเลือกหัวข้อในการเขียนของนักเรียนคือ ความคิดของนักเรียนเอง ประสบการณ์ตรงและหนังสือ
นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านความคิดสร้างสรรค์ของ
นักเรียนชายกับนักเรียนในทุกระดับ

อโลซิน (Alosin. 1988 : 8) ทำวิจัยเรื่องการแก้ปัญหาและวรรณคดี (Problem Solving
and Literature) ได้นำชุดการฝึกคิดแก้ปัญหาอนาคตของทอร์เรนซ์ (Torrance) แห่งมหาวิทยาลัย
เจอร์เจีย มาใช้ในการสอนวรรณคดีพบว่า กระบวนการสอนให้คิดแก้ปัญหาอนาคตและการเรียน
แบบร่วมมือกันนี้ ทำให้เกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการคิดอย่างสร้างสรรค์จากงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ระหว่างเพศที่กล่าวมาข้างต้น จะพบว่า ผลการวิจัยที่ได้ส่วนใหญ่
ทั้งสองมีความคิดสร้างสรรค์ไม่ต่างกันแต่อย่างไรก็ดี งานวิจัยบางชิ้นผลวิจัยพบว่า ความคิด
สร้างสรรค์ของทั้งสองเพศแตกต่างกันจึงยังสรุปไม่ได้ว่ามีความแตกต่างหรือไม่ในเรื่องความคิด
สร้างสรรค์ระหว่างเพศ

ลัมพกิน (Lumpkin. 1991 : 3697-A) ได้ศึกษาผลการสอนทักษะการคิดวิเคราะห์
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนระดับ 5 และ 6
ผลการวิจัยพบว่า เมื่อได้สอนทักษะการคิดวิเคราะห์แล้วนักเรียนระดับ 5 และ 6 มีความสามารถ
ด้านการคิดวิเคราะห์ไม่แตกต่างกัน นักเรียนระดับ 5 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาไม่แตกต่างกัน สำหรับนักเรียนในระดับ 6
ที่เป็นกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคงทนในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาสูงกว่ากลุ่ม
ควบคุม

โทนะกะ (Konaka. 1997 : 10-11) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการใช้ภาษาควบกัน และเพศกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนเกรด 6.7 ที่พูดภาษาญี่ปุ่น ในรัฐนิวยอร์ก ผลการศึกษา พบว่าระดับความสามารถในการใช้ภาษาร่วมกันสองภาษาจะเป็นตัวบอกได้ถึงความสามารถในการ คิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0001 ซึ่งแสดงว่านักเรียนที่มีความสามารถในการ พูดสองภาษา จะมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์สูงด้วย และเพศ ไม่มีผลต่อระดับการใช้ภาษา สองภาษา

เลวิน (Levine. 1997 : 21-22) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ส่วนบุคคลและ รูปแบบการสอนในห้องเรียนของชั้นปีที่ 2 ของครูที่ปรึกษาใน Fordham University โดยครู ที่ปรึกษาได้รับการทดสอบความคิดสร้างสรรค์ด้วยแบบทดสอบของ Torrance from A ผล การศึกษาจากการสังเกต พฤติกรรมการสอนในห้องเรียน การเปลี่ยนแปลงของห้องเรียน ความหลากหลายของห้องเรียน ความกระตือรือร้น การแลกเปลี่ยนระหว่างครูกับนักเรียน การตอบสนองของครูกับความต้องการของนักเรียน และการมีน้ำใจเน่ๆของครู พบว่ารูปแบบ การสอนของครูมีผลกระทบต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ครูที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง จะทำให้ผลงานและแนวความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอยู่ในระดับสูงด้วย

รีด (Reed. 1999 : 4039-A) ได้ศึกษาผลของแบบจำลองการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในการคิดวิเคราะห์เอกสารจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ รวมทั้ง การแปลความหมาย การให้เหตุผล และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ในการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดเชิงประวัติศาสตร์ของนักศึกษาและการคิดอย่างมี วิจารณญาณพัฒนาได้ดีขึ้นภายใน 1 ภาคการศึกษา ความรู้ในเรื่องประวัติศาสตร์ จะพัฒนาดีขึ้น เมื่อได้รับการฝึกฝนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพศและวัยไม่ได้มีบทบาทสำคัญกับการพัฒนา การคิด

จากการวิจัยข้างต้น จะเห็นว่า เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกความคิด สร้างสรรค์การนำแบบฝึกความคิดสร้างสรรค์ไปทดลองใช้ การสร้างแบบวัดการคิดวิเคราะห์ และศึกษาสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับวิทยาลัย นำไปใช้กับวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ประวัติศาสตร์ ฯลฯ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า แบบ ฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์เพื่อเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัย ครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านละหานทราย (คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 จำนวน 156 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านละหานทราย (คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 จำนวน 30 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มี 4 ชนิด ได้แก่

1. แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 ชุด
2. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ประกอบแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 แผน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การคิดวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังจากการใช้แบบฝึกทักษะ เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) จำนวน 10 ข้อ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การสร้างแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ธรรมชาติวิทยาภาษาไทย สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ตัวชี้วัด แนวดำเนินการ คำอธิบายรายวิชา และการวัดผลประเมินผล

1.2 ศึกษาทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์และวิธีสร้างแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อเป็นแนวทางการสร้างแบบฝึก

1.3 กำหนดเนื้อหาที่ต้องการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย บทหรือกรอง นิทาน ข้อความ สารคดี มีประเด็นที่สำคัญในการคิดวิเคราะห์ 4 ประเภทด้วยกันคือ

1.3.1 คิดวิเคราะห์องค์ประกอบด้านเนื้อหาของสิ่งที่กำหนด

1.3.2 คิดวิเคราะห์ความเหมือนกันของสิ่งที่กำหนดให้

1.3.3 วิเคราะห์ความแตกต่างกันของสิ่งที่กำหนดให้

1.3.4 คิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล(การคาดคะเนหรือการทำนาย)

แบบฝึกทักษะ มีทั้งหมด 5 ชุด 20 แบบฝึกแต่ละแบบฝึกประกอบด้วยเนื้อหากิจกรรมและเป้าหมาย ในการพัฒนา ดังนี้

ตาราง 2 รายละเอียดของเนื้อหาในแบบฝึกทักษะ

แบบฝึกชุดที่	กิจกรรมแบบฝึก	ประเด็นในการวิเคราะห์
แบบฝึกที่ 1	พยัญชนะไทย	

ตาราง 2 (ต่อ)

แบบฝึกชุดที่	กิจกรรมแบบฝึก	ประเด็นในการวิเคราะห์
แบบฝึกที่ 2	มหัศจรรย์สระไทย	คิดวิเคราะห์องค์ประกอบด้านเนื้อหา
แบบฝึกที่ 3	คำไทยใช้คล้อง	คิดวิเคราะห์ความเหมือนกัน
แบบฝึกที่ 4	เนื้อหาพาสุนัข	วิเคราะห์ความแตกต่างกัน
แบบฝึกที่ 5	ร้อยกรองท่องจำ	คิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล(การคาดคะเนหรือการทำนาย)

1.4 นำแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.5 นำแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย

1.5.1 นางจันทน์หอม ประทุมสันต์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศและติดตามผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

1.5.2 นางทัศนีย์ วงศ์สาลี ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองละหานทรายสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

1.5.3 นางอรุณมณี อมรศักดิ์ศิริ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่งครู วิทยฐานะชำนาญการ โรงเรียนบ้านหนองละหานทราย (สุราษฎร์บำรุงวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

ผู้เชี่ยวชาญจะตรวจสอบและประเมินคุณภาพของแบบฝึกทักษะในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ ในการฝึกพร้อมทั้งประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกทักษะ โดยใช้แบบประเมินที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และตรวจให้คะแนนความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

ระดับ 1	คะแนน	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด
ระดับ 2	คะแนน	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 3	คะแนน	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 4	คะแนน	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 5	คะแนน	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด

1.6 นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาระดับความเหมาะสมของเครื่องมือ แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การประเมิน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 166)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51 – 5.00	เหมาะสมมากที่สุด
3.51 – 4.50	เหมาะสมมาก
2.51 – 3.50	เหมาะสมปานกลาง
1.51 – 2.50	เหมาะสมน้อย
1.00 – 1.50	เหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินจะต้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 45) ผลการประเมินความเหมาะสมพบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวม เท่ากับ 4.58 แสดงว่าแบบฝึกทักษะมีความเหมาะสม มากที่สุด (ภาคผนวก จ)

1.7 นำแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่งแล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.8 นำแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 5 ชุด ไปทดลอง (Try - out) หาคุณภาพโดยทดลองควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ซึ่งมีขั้นตอนการหาคุณภาพ ดังนี้

1.8.1 ชั้นทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง ผู้วิจัยได้ทำการทดลองเพื่อหาคุณภาพของแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับนักเรียนซึ่งคัดเลือกจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนบ้านละหานทราย (สุราษฎร์บำรุงวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้นักเรียน

3 คน เป็นนักที่เรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คนและอ่อน 1 คน เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับภาษา
 แนวการจัดกิจกรรมความยากง่าย ความเป็นไปได้ของเวลาที่ใช้ และความเหมาะสมของกิจกรรม
 โดยอาศัย การสัมภาษณ์ การสังเกต ผู้เรียนตลอดจน การทำแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิด
 วิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบ
 หลังเรียน พบข้อบกพร่อง คือเนื้อหามากเกินไปและยากเกินไปสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา
 ปีที่ 1 จึงได้ปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาใหม่ เพื่อความเหมาะสม

1.8.2 ขั้นทดลองกับกลุ่มเล็ก ผู้วิจัยได้นำแบบฝึกทักษะที่ผ่านการทดลองแบบ
 หนึ่งต่อหนึ่งและปรับปรุงแล้ว ไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนบ้านสะพาน
 ทวาย (ศุภราชบุรีบำรุงวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 ที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง
 จำนวน 9 คน คือ กลุ่มนักเรียนเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อน กลุ่มละ 3คน เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับ
 ภาษาที่ใช้ แนวการจัดกิจกรรม ความยากง่าย ความเป็นไปได้ของเวลาที่ใช้ และความเหมาะสมของ
 กิจกรรมในแบบฝึกทักษะ ตลอดจนสังเกตการณ์ทำกิจกรรมในแบบฝึกทักษะ พบข้อบกพร่องคือ
 ตัวอักษรที่ใช้มีขนาดเล็ก ภาพประกอบในแบบฝึกทักษะมีน้อย สีสันทึมน่าสนใจ จึงได้ปรับปรุง
 แก้ไขตัวอักษรในแบบฝึกทักษะให้มีขนาด 26 point เพิ่มภาพประกอบ และใช้สีสันทึมน่าสนใจเพื่อ
 ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

1.8.3 ขั้นทดลองภาคสนาม ผู้วิจัยทำการทดลอง เพื่อหาคุณภาพแบบฝึกทักษะ
 โดยนำไปทดลองกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนบ้านสะพานทวาย (ศุภราชบุรีบำรุง
 วิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จำนวน 20 คน เสมือนการใช้จริง แล้วนำ
 แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 1 ไปหาประสิทธิภาพ ซึ่งมีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 85.66/82.50

1.8.4 นำแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว
 ไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบ้านสะพานทวาย (ศุภราชบุรีบำรุงวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัธยมศึกษาเขต 3 จำนวน 30 คน แล้วหาประสิทธิภาพได้ค่า E_1 / E_2 เท่ากับ 89.16/87.15

2. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตาม
 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 และ
 หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สาระและมาตรฐาน
 การเรียนรู้ ตัวชี้วัดชั้นปี

2.2 ศึกษารายละเอียด หลักการ แนวคิดและเทคนิคในการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 ศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้เข้าใจทุกขั้นตอน

2.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 แผน

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย สาระสำคัญ ตัวชี้วัดชั้นปี เนื้อหา การจัดกระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และการวัดประเมินผล โดยใช้เกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ คือ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 166)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 4.58 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด (ภาคผนวก)

2.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับ ดังนี้

3.1 ศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเกณฑ์การให้คะแนนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาทฤษฎีและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากหนังสือวัดและประเมินผลของ สมนึก กัททิษณี

(2541 : 55-139) เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้ของล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543 : 93-94) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3.2 ศึกษาเนื้อหา ตัวชี้วัด ในแผนการจัดการเรียนรู้ทางการคิดวิเคราะห์ที่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 7 แผน

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ต้องการใช้จริง 20 ข้อ

3.4 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะ

3.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดไม่ตรงตามจุดประสงค์ที่กำหนด

3.6 นำแบบทดสอบที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดประสงค์ โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) (กาญจนา วัฒนา. 2548 : 188) แล้วเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงในการวัดตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการวัด ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญมีค่าเท่ากับ 0.67 - 1.00 และผ่านเกณฑ์ทุกข้อ (ภาคผนวก ก)

3.7 นำแบบทดสอบมาดำเนินการคัดเลือกให้เหลือ จำนวน 20 ข้อ

3.8 นำแบบทดสอบ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 โรงเรียนบ้านสะพานทราย(สุราษฎร์บุรีวิทยา) อำเภอสะพานทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารั้วมย์เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นกลุ่มที่เรียนเนื้อหาไปแล้ว

3.9 นำกระดาษคำตอบที่นักเรียนสอบเสร็จแล้วมาตรวจให้คะแนน โดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด หรือไม่ตอบ หรือ ตอบมากกว่า 1 ข้อให้ 0 คะแนน

3.10 นำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบทดสอบ หากความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกแต่ละข้อ ผลปรากฏว่ามีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.57 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.73 (ภาคผนวก ก)

3.11 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการนำแบบทดสอบที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นโดยวิธีของโลเวท ผลปรากฏว่า มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7651 (ภาคผนวก ฉ)

4. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับ ดังนี้

4.1 กำหนดกรอบเนื้อหา แนวคิดและขอบข่ายโครงสร้างของคำถามในด้านเนื้อหา รูปแบบ โดยศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่ครอบคลุมเนื้อหาทุกด้าน

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาสร้างแบบสอบถามจำนวน 15 ข้อ ต้องการใช้จริง 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

4.3 นำเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง และข้อเสนอแนะ

4.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) แล้วปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ

4.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/3 โรงเรียนบ้านละหานทราย (ศุภราษฎร์บำรุงวิทยา) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 3 จำนวน 20 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.6 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9142 (ภาคผนวก ฉ)

4.7 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. รูปแบบการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยในรูปแบบที่เรียกว่า One -Group Pretest — Posttest ดังแสดงในตาราง (เสถียร เทพรทอง. 2543 : 9)

ตาราง 3 แบบแผนการทดลองแบบ One –Group Pretest – Posttest

Pretest	Treatment	Posttest
T ₁	X	T ₂

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

T₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

X แทน การสอนวิเคราะห์

T₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง

2. ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 ก่อนทำการทดลอง ผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

2.2 ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ จำนวน 20 ข้อ แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2.3 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากแบบฝึกทักษะชุดที่ 1- 3 ทำการสอนชุดละ 2 ชั่วโมง แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 4- 5 ทำการสอนชุดละ 4 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง ช่วงเวลาที่ทำการสอน คือระหว่างเวลา 15.00 น. - 16.00 น. ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.4. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) หลังจากการทดลองสิ้นสุดลง โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับที่ทดสอบก่อนเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.5 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

กำหนดการทดลองใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระ การเรียนรู้
ภาษาไทย สำหรับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

วันที่ 7 ธันวาคม 2553	ทดสอบก่อนเรียน	1 ชั่วโมง
วันที่ 8-9 ธันวาคม 2553	พหุชนะไทย	2 ชั่วโมง
วันที่ 13-14 ธันวาคม 2553	มหัศจรรย์สระไทย	2 ชั่วโมง
วันที่ 15-16 ธันวาคม 2553	คำไทยใช้คล้อง	2 ชั่วโมง
วันที่ 17, 20 ธันวาคม 2553	เนื้อหาพาสนุก	2 ชั่วโมง
วันที่ 21-22 ธันวาคม 2553	เนื้อหาพาสนุก	2 ชั่วโมง
วันที่ 23-24 ธันวาคม 2553	ร้อยกรองท่องจำ	2 ชั่วโมง
วันที่ 27-28 ธันวาคม 2553	ร้อยกรองท่องจำ	2 ชั่วโมง
วันที่ 29 ธันวาคม 2553	ทดสอบหลังเรียน	1 ชั่วโมง

โดยใช้เวลา 15.00 น. – 16.00 น.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80 วิเคราะห์โดยการหาประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)
- เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Samples
- ศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 112)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ($\bar{X}$) ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 102)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คำนวณจากสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum x$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
$\sum x^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้สูตรดัชนีค่าความสอดคล้อง หรือ IOC ดังนี้ (กาญจนา วัฒนาฯ. 2548 : 188)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

2.2 การหาค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 84)

$$p = \frac{Ru + Rl}{2f}$$

เมื่อ	p	แทน	ระดับความยาก
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด
	f	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำซึ่งเท่ากัน
	Ru	แทน	จำนวนคนกลุ่มสูงที่ตอบถูก
	Rl	แทน	จำนวนคนกลุ่มต่ำที่ตอบถูก

2.3 หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สูตร เบรนแนน (Brennan) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 87)

$$B = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ	B	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	L	แทน	จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูก
	n_1	แทน	จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์
	n_2	แทน	จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์

2.4 หากความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
โดยวิธีของโลเวท (Lovett) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96-101)

$$r_{cc} = 1 - \frac{k \sum x_i - \sum x_i^2}{(k-1) \sum (x_i - c)^2}$$

เมื่อ	r_{cc}	แทน ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน จำนวนข้อสอบ
	x_i	แทน คะแนนของแต่ละคน
	c	แทน คะแนนเกณฑ์หรือจุดตัดของแบบทดสอบ

2.5 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)
ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	$\sum S_i^2$	แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S^2	แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2.6 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ตามเกณฑ์ 80/80
โดยใช้สูตร E_1/E_2 ดังนี้ (วาโร เริงสวัสดิ์. 2546 : 43 - 44)

$$E_1 = \frac{\sum X/N}{A} \times 100$$

เมื่อ	E_1	แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการที่ใช้ในแบบฝึกทักษะ
	$\sum X$	แทน คะแนนรวมของนักเรียนทุกคนขณะทำกิจกรรม
	E_2	แทน ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์
	$\sum f$	แทน คะแนนรวมของนักเรียนทุกคนขณะหลังเรียน

A	แทน	คะแนนเต็มของคะแนนระหว่างทำกิจกรรม
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังทำกิจกรรม
N	แทน	จำนวนนักเรียน

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สูตร

Dependent Samples t-test ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 109)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอัตราส่วนวิกฤต
	D	แทน	ผลต่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมของผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมยกกำลังสองของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังเรียน
	N	แทน	จำนวนผู้เรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการพัฒนาการพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ครั้งนี้ ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำมาเสนอตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$S.D.$ แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

E_1 แทน ประสิทธิภาพของกระบวนการ

E_2 แทน ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนเนื้อหา

ครบถ้วนแล้ว

t แทน ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติ ใน t -distribution

N แทน จำนวนนักเรียนทั้งหมด

** แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยร้อยละจากการทำ แบบฝึกทักษะเพื่อ ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เลขที่	คะแนนจากแบบฝึก (คะแนนเต็ม)					รวม (100)	ร้อยละ
	1 (20)	2 (20)	3 (20)	4 (20)	5 (20)		
1	19	18	17	16	16	86	86.00
2	19	18	17	16	18	88	88.00
3	19	18	17	16	17	87	87.00
4	19	18	18	17	17	89	89.00
5	20	19	17	18	17	91	91.00
6	19	18	18	16	18	89	89.00
7	19	18	16	18	18	89	89.00
8	19	19	17	18	17	90	90.00
9	18	19	18	18	17	90	90.00
10	19	17	18	19	17	90	90.00
11	17	19	17	18	17	88	88.00
12	20	18	17	18	17	90	90.00
13	19	18	18	17	17	89	89.00
14	19	19	18	18	16	90	90.00
15	19	17	19	18	18	91	91.00

ตาราง 4 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนจากแบบฝึก (คะแนนเต็ม)					รวม (100)	ร้อยละ
	1 (20)	2 (20)	3 (20)	4 (20)	5 (20)		
16	18	18	18	18	18	90	90.00
17	20	16	17	17	18	88	88.00
18	19	17	18	19	17	90	90.00
19	19	18	17	19	18	90	90.00
20	19	17	18	17	18	90	90.00
21	19	18	18	17	17	89	89.00
22	19	18	18	18	17	90	90.00
23	19	19	19	18	16	92	92.00
24	19	18	20	17	17	91	91.00
25	19	17	18	17	17	88	88.00
26	19	18	18	17	18	90	90.00
27	19	17	18	17	16	87	87.00
28	18	18	17	17	17	87	87.00
29	19	17	18	17	17	88	88.00
30	18	18	18	17	18	89	89.00
รวม	567	537	531	524	516	2,675	89.15
$\bar{X}$	18.90	17.90	17.83	17.70	17.20	17.83	-
S.D.	0.36	0.57	0.63	0.74	0.44	0.55	-
ร้อยละ							89.16

จากตาราง 4 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งหมด 5 ชุด เท่ากับ 17.83 คิดเป็นร้อยละ 89.16 ซึ่งแสดงว่ามีประสิทธิภาพกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 89.16

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าเฉลี่ยร้อยละจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เลขที่	คะแนน	ร้อยละ
1	17	85.00
2	18	90.00
3	19	95.00
4	18	90.00
5	17	85.00
6	17	85.00
7	18	90.00
8	17	85.00
9	18	90.00
10	18	90.00
11	17	85.00
12	18	90.00
13	19	95.00
14	19	95.00
15	18	90.00
16	19	95.00
17	17	85.00
18	18	90.00
19	18	90.00
20	18	90.00
21	19	95.00
22	19	95.00
23	18	90.00
24	19	95.00

ตาราง 5 (ต่อ)

เลขที่	คะแนน	ร้อยละ
25	19	95.00
26	17	85.00
27	18	90.00
28	17	85.00
29	18	90.00
30	19	95.00
รวม	541	2750.00
$\bar{X}$	18.07	-
S.D.	0.78	-
ร้อยละ		87.15

จากตาราง 5 พบว่าคะแนนเฉลี่ยการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 18.07 คิดเป็นร้อยละ 87.15 ซึ่งแสดงว่ามีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 87.15

ตาราง 6 ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	100	17.83	0.55	89.16
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	20	18.07	0.78	87.15

จากตาราง 6 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ของแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 89.16 / 87.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ตอนที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังแสดงในตาราง 7-8

ตาราง 7 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (20คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้ายก กำลังสอง(D ²)
1	13	17	4	16
2	15	18	3	9
3	14	19	5	25
4	13	18	5	25
5	13	17	4	16
6	14	17	3	9
7	14	18	4	16
8	12	17	5	25
9	15	18	3	9
10	12	18	6	36
11	12	17	5	25
12	14	18	4	16
13	13	19	6	36
14	15	19	4	16

ตาราง 7 (ต่อ)

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน (20คะแนน)	คะแนนหลังเรียน (20คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้ายก กำลังสอง(D ²)
15	14	18	6	36
16	13	19	6	36
17	12	17	5	25
18	12	18	6	36
19	12	18	6	36
20	13	18	5	25
21	13	19	6	36
22	14	19	5	25
23	13	19	6	36
24	12	19	7	49
25	13	19	6	36
26	11	17	6	36
27	12	18	6	36
28	10	17	7	49
29	14	18	4	16
30	14	19	4	16
รวม	392	541	148	859
$\bar{X}$	13.06	18.07	5.4	-
S.D.	1.19	0.78	-	-

จากตาราง 7 พบว่า นักเรียนมีคะแนนทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริม
การคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 13.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.19 คะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.78

จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ t-test Dependent ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	20	13.03	1.19	24.25**
หลังเรียน	30	20	18.07	0.78	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. แบบฝึกมีเนื้อหาตรงที่เรียน	4.46	0.32	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
2. แบบฝึกมีความยากง่ายเหมาะสม	4.76	0.53	มากที่สุด
3. แบบฝึกมี คำสั่ง คำชี้แจงเข้าใจง่าย	4.66	0.53	มากที่สุด
4. แบบฝึกใช้เวลาเหมาะสม	4.43	0.73	มาก
5. แบบฝึกมีเนื้อหา รูปแบบภาพประกอบ น่าสนใจ	4.36	0.86	มาก
6. แบบฝึกสามารถทำให้ได้ค้นพบคำตอบด้วยตนเอง	4.40	0.80	มาก
7. แบบฝึกทำให้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น	4.53	0.67	มากที่สุด
8. แบบฝึกใช้ภาษาสื่อสารที่เข้าใจง่าย	4.46	0.67	มาก
9. แบบฝึกทำให้ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	4.46	0.74	มาก
10. สามารถนำผลการเรียนรู้จากแบบฝึกไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.43	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย	4.49	0.56	มาก

จากตาราง 9 พบว่านักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$ S.D.= 0.56) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อ 2, 3 และ 7 อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้ออื่นๆอยู่ในระดับมาก โดยข้อ 2 แบบฝึกมีความยากง่ายเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.76$ S.D.= 0.53) และรองลงมาคือ ข้อ 3 แบบฝึกมี คำสั่ง คำชี้แจงเข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.49$ S.D.= 0.53) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 5 แบบฝึกมีเนื้อหา รูปแบบภาพประกอบน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.36$ S.D.= 0.86)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

สมมติฐานของการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านละหานทราย(ศุภราชบุรีบำรุงวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 4 ห้อง จำนวนนักเรียนทั้งหมด 156 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนบ้านละหานทราย (ศุภราชบุรีบำรุงวิทยา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวนนักเรียน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มี 4 ชนิด

2.1. แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 5 ชุด

2.2. แผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ประกอบแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ จำนวน 7 แผน

2.3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การคิดวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้วัดความสามารถ ในการคิดวิเคราะห์ ก่อนและ หลังจากการใช้แบบฝึกทักษะ เป็นแบบปรนัย ชนิด 3 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ เท่ากับ 0.7651

2.4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านละหานทราย (ศุภราชบุรีบำรุงวิทยา) อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

3.1 เตรียมนักเรียนกลุ่มตัวอย่างโดยชี้แจงและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน

3.2 ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จากแบบฝึกทักษะชุดที่ 1-3 ทำการสอนชุดละ 2 ชั่วโมง แบบฝึกทักษะ ชุดที่ 4-5 ทำการสอนชุดละ 4 ชั่วโมง รวม 14 ชั่วโมง ช่วงเวลาที่ทำการสอน คือระหว่างเวลา 15.00 น. - 16.00 น. ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

3.3 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) หลังจากการทดลองสิ้นสุดลง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดียวกับที่ทดสอบก่อนเรียน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

3.4 สอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80 / 80 ด้วยค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ/ผลสัมฤทธิ์ (E_1 / E_2)

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ค่าสถิติ Dependent Samples t - test

4.3 วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพ (E_1 / E_2) เท่ากับ 89.16 / 87.15 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้
2. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้นำผลมาอภิปราย ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ได้เท่ากับ 89.16 / 87.15 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงให้เห็นว่าการเรียนด้วยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น เนื่องจาก ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวทางการสร้างและพัฒนาแบบฝึกทักษะ การออกแบบวิธีการให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน เรียงลำดับความยากง่ายของแบบฝึกทักษะ ผู้เรียนได้ทำแบบฝึกทักษะหลังจากที่เรียนเนื้อหาอันนั้นๆจบไปแล้ว จึงนับได้ว่าแบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กได้ฝึกทักษะให้ดีขึ้น และแสดงว่า แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับ จิตรา สมพล (2547 : 12) กล่าวถึง ประโยชน์ของแบบฝึกไว้ว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่จำเป็นต่อการฝึกทักษะทางภาษาของนักเรียนและการฝึกทักษะแต่ละทักษะนั้นควรมีหลาย ๆ แบบ ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ ไม่เบื่อ ช่วยให้ครูและนักเรียนทราบความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ช่วยพัฒนาความสามารถในการเขียนสะกดคำ ดังนั้นแบบฝึกจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและยังสอดคล้องกับ ชาตรี ตำราญ (2540 : 43) ที่เสนอว่าวิธีการสอนภาษาที่ช่วยพัฒนาการคิดได้ดี คือ การดึงเรื่องราวจากหนังสือมาสู่ชีวิตในหมู่บ้าน และดึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านให้กลับไปสู่บทเรียนในหนังสือ โดยให้นักเรียนเป็นผู้ค้นหาเรื่องราวที่พ้องต้องกันมาแล้วสู่กันฟัง การเรียนรู้ความจริงจะเกิดขึ้นบทเรียนแห่งความจริงมักจะสอดคล้องกับวิถีชีวิตกับชุมชน นั่นคือ ในวิถีชีวิตของชุมชนนั้นมีหลักสูตรซ่อนอยู่ และ ในหลักสูตรนั้นก็มียุติชีวิตซ่อนอยู่ หรือกล่าวได้ว่าหลักสูตรก็คือวิถีชีวิต ฉะนั้นการสร้างหลักสูตรที่แท้จริง คือ การสร้างขึ้นมาจากวิถีชีวิตที่แท้จริง ของชุมชนท้องถิ่นแล้วเติมทักษะแห่งการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนทุกคน เป็นโอกาสให้ทุกคนเรียนรู้เรื่องราวแห่งความจริงของชีวิตทั้งอดีตและปัจจุบัน และเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2542 : 3 - 4) กล่าวว่า ความสามารถในการคิดเชิงประยุกต์ (Appreciative Thinking) เป็นการคิดในสาระที่เป็นประโยชน์ต่อ

ชีวิตประจำวันให้ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกนำสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่เดิมไปใช้ประโยชน์ใน วัตถุประสงค์ใหม่ในขณะเดียวกัน การใช้ภาพการ์ตูนเป็นสื่อ แล้วให้ผู้เรียนมีส่วนสร้างภาพต่อให้ เกิดความสมบูรณ์อันเป็นการกระตุ้นและนำพาสู่คำตอบในสิ่งที่สงสัยได้ สอดคล้องกับ สุวิทย์ มูลคำ (2547 : 21) กล่าวถึงการคิดวิเคราะห์ว่า การคิดวิเคราะห์เป็นการคิดโดยใช้สมอง ซีกซ้ายเป็นหลัก เป็นการคิดเชิงลึก คิดอย่างละเอียดจากเหตุไปสู่อุผล ตลอดจนการเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ในเชิงเหตุและผลความแตกต่างระหว่างข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้อง และ ผู้สอนต้องใช้เทคนิคที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด และ ในแบบฝึกแต่ละชุดได้ สอดแทรกคำถาม คำเปรียบเทียบหรือข้อความนำสู่การคิดที่เป็นคำคล้องจองหรือบทกลอนเป็นการ ช่วยสร้างสรรค์การคิดด้วยภาษาจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดสร้างสรรค์

2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้จะมาจากนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ที่เน้นการใช้ คำถามตามกระบวนการคิดวิเคราะห์ ส่งผลให้นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริม การคิดวิเคราะห์มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546 : 16, 97-98) กล่าวถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์ได้แก่ การตั้งแถมข้อมูลหลายๆ รวบรวมเป็นข้อเท็จจริง เชื่อมโยงข้อเท็จจริง ไปสู่การตีความ แล้วสร้าง ข้อตกลงเบื้องต้นสามารถแสดงความคิดเห็น โดยต้องใช้หลักฐานของเหตุผลเพื่อพิจารณา ข้อวิเคราะห์

นอกจากนี้ นักเรียนยังต้องเข้าใจถึงความแตกต่าง รู้จักการเปรียบเทียบและใช้เทคนิค การตั้งคำถามอยู่ในขอบข่าย “5W 1H” เพื่อนำไปสู่การค้นหาคำความจริงทุกแง่มุมโดยตั้งคำถาม ใคร (Who) ทำอะไร (What) ที่ไหน (Where) เมื่อไร (When) อย่างไร (How) เพราะเหตุใด (Why) นอกจากนั้นยังได้นำแนวคิด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนกำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ขั้นตอนกำหนดปัญหาหรือ วัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ขั้นตอนค ฎเกณฑ์หลักการหรือกฎเกณฑ์ ใช้ในการจำแนก แยกแยะหรือเปรียบเทียบ ลักษณะความสัมพันธ์ เชื่อมโยง ขั้นตอนพิจารณาแยกแยะ เป็นขั้นการพินิจพิจารณาแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดออกเป็น ส่วนย่อย อาจใช้เทคนิคคำถาม (5W 1H) ขึ้นสรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นสำคัญเพื่อหา ข้อสรุปเป็นคำตอบของสิ่งที่กำหนดให้การคิดวิเคราะห์เป็นการคิดเชิงลึก คิดอย่างละเอียดจากเหตุ ไปหาผล ตลอดจนเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผล จึงส่งผลให้นักเรียนเกิดความสามารถในการ คิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไร มะวีญธร (2543 : 48) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาภาษาไทย วิเคราะห์เชิงวิจารณ์และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่าการคิดวิเคราะห์เชิงวิจารณ์ของนักเรียนที่สอนโดยให้ประสบการณ์กับการสอนโดยใช้คู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นิลวรรณ เศวตวิญญู (2549 :บทคัดย่อ) ได้เปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ในวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคหมวก 6 ใบ กับนักเรียนที่สอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังใช้กิจกรรมฝึกตั้งคำถาม โดยใช้เหตุการณ์และสถานการณ์ที่ใกล้ตัวนักเรียนดังกล่าวของชาตรี ตำราญ (2546 : 40-41) ว่าการปูพื้นฐานให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ครูจะต้องฝึกการตั้งคำถาม โดยยึดหลักสากลของคำถาม ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เพราะเหตุใดอย่างไร ใช้สถานการณ์มาฝึกการค้นคว้า ฝึกหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ใช้คำถามเจาะลึกขบถอถึงเหตุผลที่จะเกิดพฤติกรรมการคิดวิเคราะห์ และจากการนำบทร้อยกรอง บทท่องจำ นิทาน กิจกรรมและสถานการณ์มาจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ จนเกิดความรู้ความเข้าใจ จนสามารถคิดวิเคราะห์ได้ เพราะบทร้อยกรอง บทท่องจำ นิทานมีประโยชน์และคุณค่าต่อการคิดวิเคราะห์ในแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหา แยกแยะ ค้นหาความสัมพันธ์ หาสาเหตุและผลลัพธ์ ผ่อนคลายความเครียด เกิดการปฏิสัมพันธ์ ความสามัคคีภายในกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ชีวัน วิสาละ (2542 : 8-9) กล่าวว่านิทานช่วยฝึกให้นักเรียนพัฒนากระบวนการคิดเชื่อมโยงเรื่องราว ได้รู้จักคิดวิเคราะห์คำศัพท์ มีความเข้าใจเพิ่มสมาธิเป็นพื้นฐานของการอ่านการเขียน ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีการพัฒนาขึ้นซึ่งตรงกับงานวิจัยของ บุษผา ฉวนจันทร์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้และไม่ใช้นิทานพื้นบ้านอยุธยา พบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 อยู่ในระดับมาก นั่นคือนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการที่หลากหลาย ในเรื่องที่สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ เหมาะกับวัยของนักเรียน และเป็นเรื่องที่นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้จากความรู้ที่นักเรียนสร้างขึ้นด้วยตนเอง และกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้ในการศึกษาหาความรู้ที่นักเรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ และที่สำคัญคือนักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ แมคเคลแลนด์ (McClelland) (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช.2540 : 141-144) คือ ต้องการสัมฤทธิ์ผล เป็นพฤติกรรมที่จะกระทำใดๆ ให้เป็นผลสำเร็จดีเลิศตามมาตรฐานเป็นแรงขับไปสู่ความเป็นเลิศ ความต้องการสัมพันธ์ เป็นความปรารถนาที่จะสร้าง

มิตรภาพและมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นและความต้องการอำนาจ เป็นความต้องการควบคุมผู้อื่น มีอิทธิพลต่อผู้อื่น และต้องการควบคุมผู้อื่น นอกจากนี้ นิธิมา คงสวัสดิ์ (2544 : 11) ให้นิยามว่าเป็นผลของความสนใจ เอาใจใส่ในเรื่งนั้นๆเป็นความรู้สึกที่ดี มีความสุข มีความพอใจของบุคคลที่มีต่อปัจจัยต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการงานหรือการเรียน เกิดความรู้สึกตั้งใจ เต็มใจ และสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุผล หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนทิรา ภักดีณรงค์ (2540 : 100) กล่าวว่านักเรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการทำแบบฝึกทักษะเพราะมีรูปการ์ตูนมาก แปลกตา เข้าใจ มีความแปลกใหม่ มีคำสั่งง่ายๆและนักเรียนได้มีโอกาสระบายสีจากรูปภาพต่างๆที่นักเรียนสนใจได้อย่างเสรีซึ่งสอดคล้องกับกฎแห่งผลของธอร์นไคด์ และผลการวิจัยของ ประวีณา เอ็นดู (2547 : 48) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาแผนการเรียนรู้อาษาไทยเรื่องการอ่านและการเขียนคำโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำโดยใช้แบบฝึกทักษะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาภาษาไทย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดความพอใจของนักเรียน และสิ่งที่จะกระตุ้นให้นักเรียนปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์เป็นสิ่งสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นั้นทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนมีความพึงพอใจในแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในระดับมาก ดังนั้นเพื่อเป็นการพัฒนาความก้าวหน้าของนักเรียน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการนำแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความรู้ที่ชัดเจนถูกต้องตามหลักการและเหตุผล สามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริงได้ ซึ่งมีข้อสังเกตระหว่างการใช้อยู่แบบฝึกทักษะ ดังนี้

1.1 การใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 นับว่าเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการคิด

วิเคราะห์ที่แท้จริง เพราะระหว่างการใช้แบบฝึกทักษะผู้เรียนจะให้ความสนใจ ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรม ซักถามเมื่อเกิดความสงสัย มีความสุขสนุกสนานระหว่างการเรียนรู้ โดยเฉพาะแบบฝึกที่มี ภาพประกอบ ผู้เรียนจะให้ความสนใจเป็นพิเศษ จึงสรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะ เป็นนวัตกรรมที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะแบบฝึกที่มีความสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน

1.2 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่สูงขึ้นหลังจากการใช้แบบฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในการเรียนรู้มากขึ้น

1.3 ด้านความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกทักษะจะเห็นได้ว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจ ในแบบฝึกทักษะอยู่ในระดับมาก เนื่องจากแบบฝึกทักษะมีรูปภาพ มีเนื้อหาที่สอดคล้องกับความ สนใจของผู้เรียน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกการ ปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

3. การฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องได้รับการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ โดย การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างกว้างขวาง

4. ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนส่งเสริมให้สร้างแบบฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์และนำไปใช้อย่างแพร่หลายต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวจัยพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้อื่นๆและระดับชั้นต่างๆเพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์และเขียน

2. ควรมีการศึกษาวจัยเพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดด้านอื่นๆ เช่น การคิด สร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรือคิดแก้ปัญหาให้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

3. ควรมีการศึกษาวจัยที่วัดผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังจากการเรียนรู้ด้วยแบบ ฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เช่น เจตคติ ความสนใจ ความทนทานในการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา วัฒายุ. (2548). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ธนพรการพิมพ์.
- กลิ่นพยอม สุระคาย. (2544). การพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจที่มีภาพการ์ตูนประกอบสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนทวิวัฒนา แขวงทวิวัฒนา เขตทวิวัฒนา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศ.ศม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2542). ปฏิรูปวิธีคิดแบบไทยต้องคิดให้ครบ 10 มิติ. กรุงเทพฯ : มองไกลไอเอฟดี.
- .....(2546). การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : ชัคเซสทีมีเดีย
- คำหมาน คนใจ. (2545). 149 แบบฝึกคิดภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- จาคูพักตร์ พากเพ็ชร. (2548). การศึกษาสมรรถภาพทางสมองด้านการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ คม. (หลักสูตรและการสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- จิตรา สมพล. (2547). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำ วิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ คม. (หลักสูตรและการสอน). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชยาวกรณ์ พินพาทย. (2543). การพัฒนาแบบฝึกทักษะภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพเพื่อสอนซ่อมเสริมเรื่องคำสะกดการันต์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2543). เอกสารประกอบการสอนวิชา 0506704 การประเมินการเรียนรู้. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชาติรี ตำราญ. (2540 ก). ครูรู้ได้อย่างไรว่าเด็กเกิดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี สฤษดิ์วงศ์.
.....(2540 ข). สอนให้คิด คิดให้สอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุทธสภาลาดพร้าว.
- ..... (2548). สอนผู้เรียนคิดวิเคราะห์อย่างไร. สานปฏิรูป. 8(80) : 40-41
- ชีวัน วิสาละ. (2542). การเล่นเกมที่บ้านเพื่อพัฒนาสุนทรียภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จู่ปะนีย์ นาครทรรพ. (2542). การเขียน 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- ทวิพร วิรัชชัย และสงวนศรี วิรัชชัย. (2541). จิตวิทยาการสอน. อุดรดิตต์ : คณะครุศาสตร์.
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์.
- ทิสนา เขมมณี และคนอื่นๆ. (2540 ก). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- ทิสนา เขมมณี และคณะ. (2540 ข). การคิดและการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิด. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.
- นิธิตา กงสวัสดิ์. (2544). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน.
ปริญญาโท ค.ศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- นิลาภรณ์ ธรรมวิเศษ. (2546). การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำในมาตราแม่กด สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน).
อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- นิลวรรณ เจตวรัญญ. (2549). การเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ในวิชาภาษาไทย
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคหมวก 6 ใบ กับการสอน
แบบปกติ. วิทยานิพนธ์ ค.ศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุบผา ฉานจันทร์. (2538) การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้และไม่ใช้นิทาน
พื้นบ้านอยุธยาเป็นสื่อในการสอนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียน
จอมสุรางค์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ค.ศ.ม. (หลักสูตร
และการสอน). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ประไพ ปลายเนตร. (2543). การพัฒนาการรู้จักเข้าใจสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหลังเขา จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(การแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประยงค์ ศรีทรัพย์. (2540). การสร้างแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา).
มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประวีณา เอ็นดู. (2547). การพัฒนาแผนการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องการอ่านสะกดคำ โดยใช้แบบ
ฝึกทักษะ. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปิยวรรณ สังข์จันทร์พร. (2547). การพัฒนาชุดการสอนเสริมทักษะการเขียนสะกดคำภาษาไทย
ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปริญญาโท กศ.ม.
(หลักสูตรและการสอน). อุดรดิต์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิต์.
ถ่ายเอกสาร
- พนิดา ชัยปัญญา. (2542). ความพึงพอใจของเกษตรกรต่อกิจกรรมไร่นาสวนผสมโครงการ
ปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตรของจังหวัดเชียงราย. ปริญญาโท วท.ม.
(ส่งเสริมการเกษตร). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
ศศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เพชร แก้วกาหลง. (2548). ผลการเรียนรู้โดยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องอาหารและสารอาหาร กลุ่ม
สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. การค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (หลักสูตร
และการสอน) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรชัย ผาโลสง. (2545). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 เรื่องฝึกบู้
ประกอบการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอำนาจเจริญ.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- พรณี ชูทัย. (2522). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : วรุฒิการพิมพ์.
- พูนผล ชาญวิรัตน์. (2540). การสร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ วิชาภาษาไทย
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)
ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- มนตรีรา กักตั้นรงค์. (2540). ผลการศึกษาแบบฝึกเสริมทักษะกิจกรรมขั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพและความคงทนในการเรียนรู้ เรื่องยังไม่สายเกินไป วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2540). ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการจัดการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2.นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- .....(2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ลักขณา สรวิวัฒน์. (2549). การคิด. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วรรณมา แซ่ตั้ง. (2541). การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1.ปริญญาโท กศ.ม. (การประถมศึกษา), กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วัฒนาพร ระจับทุกข์. (2545). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2546). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิรัตน์ จุติประภาค. (2542). การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิไล แพงศรี. (2545). การวิจัยทางการเรียนรู้และการวัดตัวแปรทางจิตวิทยาการศึกษา. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศรีสุวรรณท ทินะกุล. (2542). การคิดและตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : เซิร์คเวฟเอ็ดดูเคชั่น.
- ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ และดารณี คำวังนัง. (2546). สอนเด็กให้คิดเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เสริมสินทรัพย์เพรส ซิสเต็ม.
- ตฤณา เลิกนอก. (2545). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านและการเขียนสะกดคำโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สมนึก ภัททิยชนี. (2541). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และอัญชลี โพธิ์ทอง. (2542). เอกสารบรรยายกระบวนวิชา EA 733 การบริหารบุคคลและทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุจิตรา ศุภธีรารักษ์. (2545). การพัฒนาแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ ทักษะภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ กม. (หลักสูตรและการสอน) อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุมิตร สมหนองหว่า. (2547). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องเที่ยวรอบหมู่บ้าน โดยกิจกรรมตามทฤษฎีทฤษฎีปัญหา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุเมตตา คงสง. (2543). การศึกษาความสามารถในการคิดของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษโดยการใช้ชุดฝึกการคิด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สุวัฒน์ สันติเดชา. (2547). รายงานการใช้แบบฝึกเพื่อแก้ปัญหานักเรียนที่ออกเสียงภาษาไทยไม่ถูกต้อง. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). กลยุทธ์...การสอนคิดวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- เสถียร เทพรทอง. (2543). เอกสารประกอบวิชาสถิติและการวิจัย. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (2552). กรอบหลักสูตรท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 1 (เอกสารอัดสำเนา).
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2540). เอกสารเสริมความรู้สำหรับครูเพื่อการสอนภาษาไทย แบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 เอกสาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาสถาตาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). หลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิดระดับสูง. 13-17 กันยายน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ..... (2548). การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด
ต้นแบบเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
- .....(2544). สร้างสรรค์นักคิด : คู่มือการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้าน
ทักษะความคิดระดับสูง. กรุงเทพฯ : ศูนย์แห่งชาติเพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ สกศ.
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2548). มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้
และเกณฑ์การพิจารณาการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ : สมศ.
- อดิชาติ ทนทอง. (2545). การพัฒนาแบบฝึกทักษะกิจกรรมที่ขั้นตอนที่ 5 ที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง
μάก้านกล้วยประกอบการสอนภาษาไทยแบบบูรณาการ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 .
การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรจริย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2546). คู่มือปฏิบัติ การเรียนการสอนยุคใหม่. กรุงเทพฯ : ชรรคมลการพิมพ์.
- อัมพร สารวัตร. (2541). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการฝึกความคิด
สร้างสรรค์ด้วยวิธีการฝึกคิดเป็นกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการฝึกคิดสร้างสรรค์ด้วยวิธีการ
ฝึกคิดเป็นรายบุคคล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). พิษณุโลก : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อารีย์ พันธุ์มณี. (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.
- อารีย์ บัวคุ้มภัย. (2540). การสร้างแบบฝึกเพื่อเสริมทักษะการใช้ถ้อยคำในงานเขียนร้อยแก้ว
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุไร มะวิญชร. (2543) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
และพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอน
ด้านการใช้ประสบการณ์กับคู่มือ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- อุษา แจ่มจัน. (2545). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชา
ภาษาไทยโดยใช้แบบฝึกทักษะการสะกดคำ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- Alosin, G. (1988, November). "Problem Solving and Litersture." *Dissertation Abstracts
International*. 35 : 4280– A.

- Barey, G.C. Jr. (1946, June). "Teacher Open – Close Mindedness as a Predictor of Student Creativity Progress." *Dissertation Abstracts International*. 34 : 7577– A.
- Edward, D. B. (1985). *Six Thinking Hats*. London : Mica Management Resource.
- Emerald, V.D. (1946). "Earning to Read Picture." *Improving the Teaching and Reading*. pp. 133-135. New York : Prentice – Hall.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw – Hill.
- Guilford, J.P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. New York : McGraw – Hill.
- Jobe, R. (1975, June). "Albert Factors that Influence Children's Free Choices of Topics for Creative Writing." *Dissertation Abstracts International*. 35 (12) : 7595 – A.
- Klausmier, H.J. (1985). *Education Psychology*. New York : Harper & Row.
- Konaka, K. (1997). *Thinking Ability among Native Japanese Speaking Children in the New York Area*. New York : McGraw – Hill.
- Levine, J. C. (1997). *Personal Creative and Classroom Teaching Style of Second-Year, Inner – City Teachers (Mentoring)*. New York : Fordham University.
- Lumpkin, C. R. (1991). "Effect of Teaching Critical Thinking Skill on the Critical Thinking Ability, Achievement and Retention of Social Studies Content by Fifth and Sixth Graders." *Dissertation Abstracts Internationnal*. 51 : 197 – A.
- Maslow, A. H. (1970). *Toward a Psychology of Being*. New York : D. Van Nostron.
- Petty, T. W. (1963). *Developping Language Skill in Elementary School*. 4th.ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Reed, J. H. (1999). "Effect of Model for Critical Thinking on Student Achievement in Primary Source Document Analysis and Interpretation , Argumentative Reasoning Critical Thinking Disposition , and History Content in a Community College History Course." *Dissertation Abstracts International*. 59 : 817 – A.
- River, W.M. (1968). *Teaching Foreign Language Skills*. Chicago : University of Chicago.

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยสุโขทัย
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว ๗๓๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณจันทน์หอม ปทุมสันต์

ด้วย นางมะลิสา ไ้มิ่งปราณีต นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลินี จุโฑปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำกรวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อที่ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คို့ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖ ๗๓๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จิระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณทัศนีย์ วงศ์สาลี

ด้วย นางมะลิสา ไ้มิ่งปราณีต นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลีณี จุฑาปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖ ๗๓๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์
จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณอารมย์ อมรศักดิ์ศิริ

ด้วย นางมะลิสา ไม้้งปราณีต นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยมีรองศาสตราจารย์มาลีณี จุโฑปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ สะอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๓๐๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์

จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ครูชำนาญการ

ด้วย นางมะลิสา โม้งปราณีต นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลินี จุโฑปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางมะลิสา โม้งปราณีต ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ สะอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่ปี ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๗๐๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์

จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ครูชำนาญการพิเศษ

ด้วย นางมะลิสา ไม้่งปราณีต นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลินี จุโฑปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหา ประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางมะลิสา ไม้่งปราณีต ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๓๐๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถ.จระ ต.ในเมือง อ.เมืองบุรีรัมย์

จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ศึกษาธิการเขตชำนาญการพิเศษ

ด้วย นางมะลิสา ไม้่งปราณีต นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โดยมี รองศาสตราจารย์มาลิณี จุโฑปะมา เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ในการ นี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยที่จะใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหา ประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นางมะลิสา ไม้่งปราณีต ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง สำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ คอ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แผนการจัดการเรียนรู้

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

คำชี้แจง เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (ข้อละ ๑ คะแนน)

๑. ข้อใดมีสระแตกต่างกัน

- ก. ตามาณา
- ข. อาททยา
- ค. กาคูปู

๒. ข้อใดกล่าวถูกต้อง

- ก. สระอาเป็นสระเสียงยาววางไว้หลังพยัญชนะ
- ข. สระอาเป็นสระเสียงสั้นวางไว้หลังพยัญชนะ
- ค. สระอาเป็นสระเสียงยาววางไว้หน้าพยัญชนะ

๓. ข้อใดมีพยัญชนะเหมือนกันว่า มีดี

- ก. สามี
- ข. มาดู
- ค. ตีงู

๔. ข้อใดที่อ่านเสียงสระเดียวกัน

- ก. จะ - และ
- ข. เจ้า - ชู
- ค. ที่ - ปี

๕. ข้อใดต่างจากพวก

- ก. มานา
- ข. หายา
- ค. เฮฮา

๖. ข้อที่มีตัวสะกดเหมือนกับ คำว่า นักเรียน
- ก. ผักผ่อน
  - ข. วาดเขียน
  - ค. นานแล้ว
๗. ข้อที่มีตัวสะกดแตกต่างจากข้ออื่น
- ก. แว่ววาว
  - ข. แก้วขาว
  - ค. มากมาย
๘. คำกล่าวที่ถูกต้องเกี่ยวกับคำว่า ว่างเวง
- ก. มีพยัญชนะและตัวสะกดเหมือนกัน
  - ข. มีสระเหมือนกัน
  - ค. อ่านออกเสียงเหมือนกัน
๙. ข้อใดอ่านออกเสียงพยัญชนะต้นเหมือนกัน
- ก. ที่บ้าน - ธงชาติ
  - ข. มะนาว - น้ำปลา
  - ค. มุมมาม - แม่มด
๑๐. ชาวสวน หมายถึงใคร
- ก. คนที่มีอาชีพปลูกพืชผักผลไม้
  - ข. คนที่มีอาชีพปลูกข้าว
  - ค. คนที่มีอาชีพค้าขาย

อ่านข้อความแล้วตอบคำถาม

มีนาอ่านหนังสืออยู่ที่ระเบียงบ้าน วันนี้ครูให้มีนาอ่านและสะกด คำว่า เตียง เสียง แว เจือ เสือ เสือ เสือ มีนาได้ยินเสียง พี่ชายเอะอะ อยู่ที่หลังบ้าน จึงรีบวิ่งเข้าไปดู พบพี่ชายกำลังไล่ตี เจ้าค่างที่กินลูกไก่ มีนาจึงห้ามพี่ชาย

๑๐. ในเรื่องนี้กล่าวถึงใครบ้าง

- ก. มีนา พี่ชาย พ่อ เจ้าค่าง
- ข. มีนา พี่ชาย เจ้าค่าง แม่
- ค. มีนา พี่ชาย เจ้าค่าง ลูกไก่

๑๒. มีนาทำอะไร

- ก. อ่านหนังสือ
- ข. เล่นขายของ
- ค. ไล่ตีเจ้าค่าง

๑๓. พี่ชายอยู่ที่ไหน

- ก. ระเบียงบ้าน
- ข. หลังบ้าน
- ค. หน้าบ้าน

๑๔. ทำไมพี่ชายจึงร้องเอะอะ

- ก. เจ้าค่างกินลูกเป็ด
- ข. เจ้าค่างกินลูกแมว
- ค. เจ้าค่างกินลูกไก่

๑๕. นักเรียนจะตั้งชื่อเรื่องนี้ว่าอย่างไร

- ก. เจ้าต่างเกร
- ข. เจ้าต่างผู้นำรัก
- ค. เจ้าต่างผู้ซื่อสัตย์

อ่านเนื้อเรื่องตามครูแล้วตอบคำถาม

ชีวิตคนริมน้ำ

คนกรุงเทพฯมักหงุดหงิดรำคาญใจกับปัญหาฝนตกกรดติดและน้ำท่วมขังตามถนนหนทางซึ่งเกิดขึ้นเพียงชั่วครั้งชั่วคราวไม่กี่ชั่วโมงขณะที่ชาวบ้านในพื้นที่ริมน้ำหลายแห่งในประเทศไทย เช่น ชุมชนริมน้ำยมที่จังหวัดพิษณุโลก และชุมชนริมน้ำน้อยที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาต้องเผชิญกับภาวะน้ำท่วมซ้ำซากทุกปี และท่วมนานติดต่อกันเป็นเดือน จนกลายเป็นภาวะที่ต้องเรียนรู้และปรับตัวให้อยู่รอดได้ด้วยการพึ่งตนเองเป็นสำคัญ เช่น การปลูกเรือนใต้ถุนสูง การเตรียมเรือไว้ใช้ การทำสะพานอย่างง่าย ๆ ไม้เดิน การใช้เรือแทนรถยนต์

๑๖. ข้อความนี้กล่าวถึงใครบ้าง

- ก. คนกรุงเทพฯ กับคนต่างจังหวัด
- ข. คนกรุงเทพฯกับคนต่างประเทศ
- ค. คนกรุงเทพฯกับคนที่อาศัยอยู่ริมน้ำ

๑๗. เกิดอะไรขึ้นกับคนที่อยู่ริมน้ำ
- ก. ไม่มีน้ำกินน้ำใช้
  - ข. น้ำท่วมขังทุกปี
  - ค. ไม่มีเงินใช้
๑๘. จากข้อความนี้เกิดขึ้นที่ไหน
- ก. ในกรุงเทพฯ และเชียงใหม่
  - ข. ในกรุงเทพฯ และสุพรรณบุรี
  - ค. ในกรุงเทพฯ จังหวัดพิษณุโลกและพระนครศรีอยุธยา
๑๙. คนริมแม่น้ำทำอะไรบ้างเพื่อให้อยู่รอดในขณะที่น้ำท่วม
- ก. ย้ายบ้านหนี
  - ข. ปลุกเรือในได้สูง ใช้เรือแทนรถ
  - ค. รอคอยความช่วยเหลือจากผู้อื่น
๒๐. จากข้อความนี้นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไร
- ก. เมื่อน้ำท่วมต้องปรับตัวให้อยู่รอดโดยการพึ่งตนเอง
  - ข. เมื่อน้ำท่วมต้องย้ายบ้าน
  - ค. เมื่อน้ำท่วมให้รอรับสิ่งของบริจาค

เฉลยคำตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์

๑. ก

๒. ก

๓. ข

๔. ก

๕. ก

๖. ก

๗. ก

๘. ก

๙. ก

๑๐. ก

๑๑. ก

๑๒. ก

๑๓. ข

๑๔. ก

๑๕. ก

๑๖. ก

๑๗. ข

๑๘. ก

๑๙. ข

๒๐. ก

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Buriram Rajabhat University

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ พยัญชนะไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ พยัญชนะไทย

เวลา ๒ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

อักษรไทยประกอบด้วยพยัญชนะ ๔๔ ตัว นักเรียนจะรู้จักและจำลักษณะพยัญชนะไทยได้ ก็ต่อเมื่อนักเรียนได้ฝึกทำกิจกรรมเกี่ยวกับพยัญชนะในลักษณะต่างๆ

ตัวชี้วัดชั้นปี

มาตรฐาน ท ๑.๑ ป.๑/๑ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองและข้อความสั้นๆ

มาตรฐาน ท ๔.๑ ป.๑/๑ บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอ่านพยัญชนะไทยได้ถูกต้อง
๒. นักเรียนสามารถเขียนพยัญชนะไทยได้ถูกต้อง
๓. นักเรียนสามารถสังเกตและเปรียบเทียบลักษณะของพยัญชนะไทยได้

สาระการเรียนรู้

การอ่านเขียนพยัญชนะไทย ๔๔ ตัว

กระบวนการจัดกิจกรรม

ชั่วโมงที่ ๑

๑. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
๒. ครูและนักเรียนร่วมร้องเพลง “ ก ไก่ ” เพื่อเกิดความสนุกสนานและเข้าใจ

เนื้อหาของเพลง

๓. นักเรียนอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยจากแผนภูมิตามครู
๔. นักเรียนดูบัตรภาพพยัญชนะไทยแล้วช่วยกันบอกพยัญชนะไทยให้ตรงกับรูปภาพ
๕. ครูชูบัตรภาพพยัญชนะที่เรียงสลับกันไว้ นักเรียนช่วยกันสังเกต และเขียนพยัญชนะให้ตรงกับบัตรภาพ

๖. นักเรียนอ่านออกเสียงพยัญชนะที่เขียนจนคล่อง
๗. นักเรียนช่วยกันเรียงพยัญชนะตามลำดับจาก ก- ฮ แล้วอ่านออกเสียงอีกครั้ง
๘. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ กิจกรรมที่ ๑ และ ๒
๙. ครูตรวจแบบฝึกทักษะ

ชั่วโมงที่ ๒

๑. นักเรียนอ่านออกเสียงพยัญชนะไทยทั้ง ๔๔ ตัว ครูดถามลักษณะของพยัญชนะ
  - พยัญชนะ ก มีลักษณะอย่างไร สังเกตลีลาการเขียนพยัญชนะของ ก
๒. นักเรียนฝึกเขียนพยัญชนะ โดยใช้นิ้วลากไปในอากาศ พร้อมทั้งออกเสียงพยัญชนะนั้น ๆ
  - พยัญชนะ ก-ฮ ตัว มีรูปร่างลักษณะอย่างไรบ้าง โดยถามทีละคน
  - ก และ ฅ ต่างกันอย่างไร จับคู่พยัญชนะให้นักเรียนเปรียบเทียบเป็นคู่ ๆ
  - พยัญชนะตัวใดเหมือนกันบ้าง แนะนำให้สังเกตเป็นส่วน ๆ
  - จะจัดกลุ่มพยัญชนะตามเกณฑ์ที่กำหนดให้ ถ้านักเรียนตอบหรือทำไม่ได้ครูคอยแนะนำช่วยเหลือ เช่น

พยัญชนะที่มีรูปร่างเหมือนกันหรือคล้ายกัน				
ก ก ฅ	บ บ ป	ด ด	ค ค ฅ	จ จ
น น ฅ ฅ	ช ช ฅ	ฟ ฟ ฝ	ท ท ฑ	ณ ณ ฅ

พยัญชนะที่มีพื้นเสียงเหมือนกัน				
เสียง สอ	เสียง คอ	เสียง ทอ	เสียง นอ	เสียง ขอ
ษ ส ฅ	ค ฅ	ฑ ฑ ฑ	น ฅ	ข ฅ

การจัดกลุ่มพยัญชนะตามลักษณะตามลักษณะการเขียนม้วนหัว	
ม้วนหัวออกข้างนอก	ม้วนหัวเข้าข้างใน
ช ช ฅ ฅ ฅ ๗๗	ณ ณ ฅ ค ค ฅ ๗๗

๓. ให้นักเรียนสนทนาและจำแนก จัดกลุ่มพยัญชนะตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยครูใช้คำถามนำเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดหาคำตอบ
  - นักเรียนสามารถจำแนก จัดกลุ่มพยัญชนะในลักษณะอื่น ๆ อีกได้หรือไม่
  - นักเรียนสามารถจัดกลุ่มพยัญชนะได้อย่างไรบ้าง
  - นักเรียนจะจัดกลุ่มพยัญชนะได้กี่กลุ่ม จัดได้อย่างไรบ้าง
๔. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม ๔ กลุ่ม โดยวิธีจับสลากพยัญชนะ ๔ ตัว เช่น ก ข ฅ ง ให้ช่วยกันสังเกตพยัญชนะทั้ง ๔๔ ตัว แล้วจำแนกประเภทของพยัญชนะเป็นกลุ่ม ตามเกณฑ์ที่ช่วยกันคิด
๕. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะชุด ที่ ๑ กิจกรรมที่ ๓ และ ๔

สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้

๑. เพลง ก ไก่
๒. แผนภูมิพยัญชนะไทย
๓. บัตรพยัญชนะ
๔. ภาพพยัญชนะ

การประเมินผล

๑. วิธีการวัด
  - ๑.๑ สังเกตพฤติกรรมการเรียน
  - ๑.๒ ตรวจสอบแบบฝึกทักษะและแบบทดสอบก่อนเรียน
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
  - ๒.๑ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
  - ๒.๒ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๑ กิจกรรมที่ ๑ - ๔
๓. เกณฑ์การประเมิน
  - ๓.๑ นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด ระดับ ๒ ขึ้นไป
  - ๓.๒ นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป
๔. กิจกรรมเสนอแนะ

ผู้สอนควรอำนวยความสะดวก แนะนำในการทำกิจกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข เวลาในการจัดกิจกรรมสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

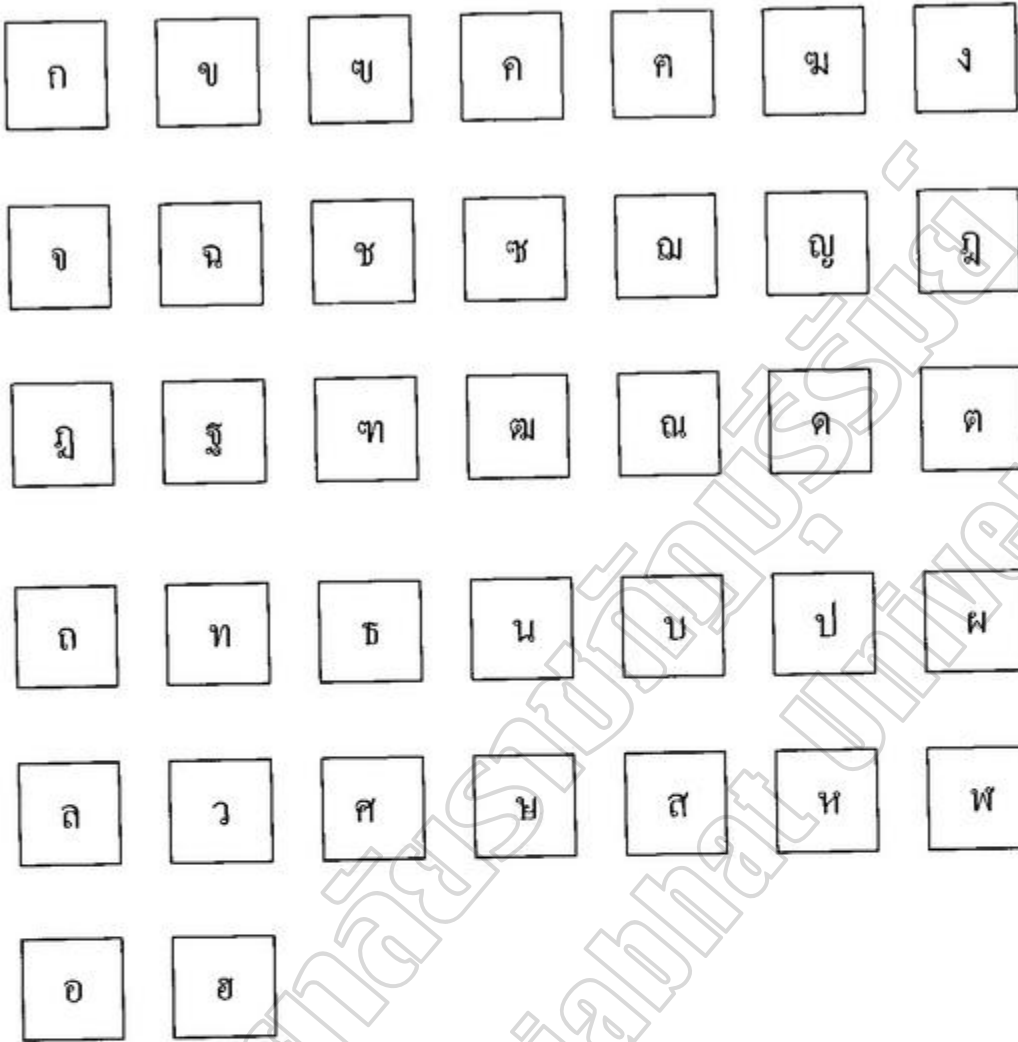
ภาคผนวก
เพลง กไก่
(กรมวิชาการ)

ก ไก่ ในสวนบ้านฉัน   เข้าขันปลูกต้นไม้ตอน
เช้าแล้ว ก ไก่ ตื่นก่อน   เข้าแล้ว ก ไก่ ตื่นก่อน
ก ไก่ ส่งสอนฉันไปโรงเรียน   ก ไก่ ส่งสอนฉันไปโรงเรียน

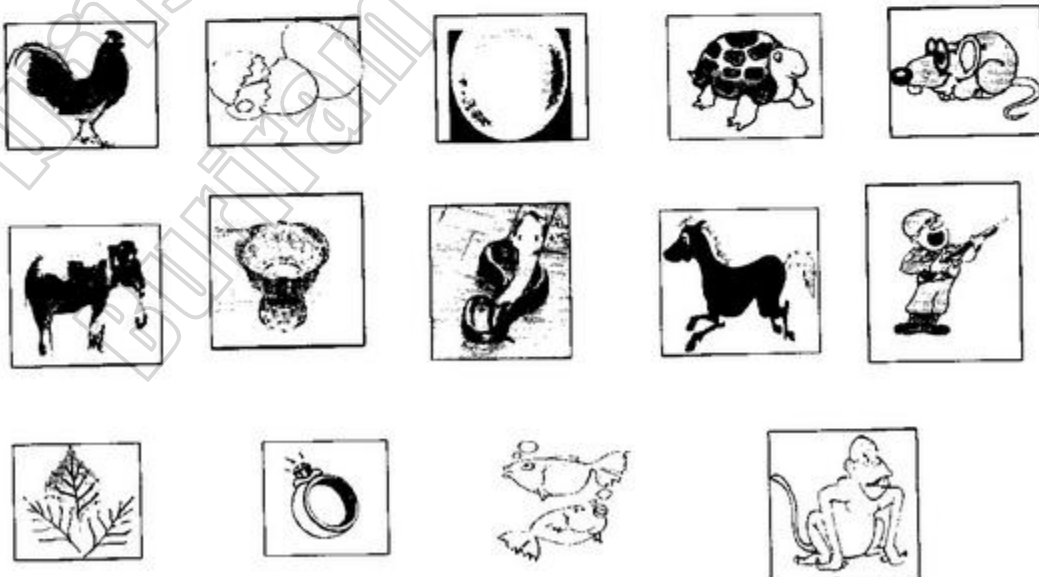
แผนภูมิพยัญชนะไทย

ก	ข	ค	ฅ	ด	ฉ	ง	จ
ฉ	ช	ซ	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ฐ
ฒ	ฑ	ณ	ด	ต	ถ	ท	ธ
น	บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ	ภ
ม	ย	ร	ล	ว	ศ	ษ	ส
ห	ฬ	อ	ฮ				

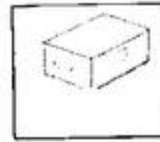
บัตรพยัญชนะ

บัตรภาพ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยวิทยา
Buriram Rajabhat University

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	พฤติกรรมการเรียน					รวม	เฉลี่ย	สรุป ผ่าน/ไม่ ผ่าน
		ความสนใจตั้งใจ	ตอบคำถาม	การแสดงความคิด	การร่วมกิจกรรมการเรียน	ทำงานเสร็จทันตามเวลา			
๑.									
๒.									
๓.									
๔.									
๕.									
๖.									
๗.									
๘.									
๙.									
๑๐.									
๑๑.									

ระดับคุณภาพ

ระดับ ๓ ดี ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ระดับ ๒ พอใช้ ปฏิบัติบ้างเป็นบางครั้ง

ระดับ ๑ ปรับปรุง ปฏิบัติน้อยหรือไม่ปฏิบัติเลย

เกณฑ์การผ่าน ได้ระดับคุณภาพระดับ ๒

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบบันทึกคะแนนแบบฝึกทักษะชุดที่ 1

เลขที่	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3	กิจกรรมที่ 4	รวม
	5	5	5	5	20
1	5	5	4	5	19
2	4	5	5	5	19
3	5	5	5	4	19
4	5	4	5	5	19
5	5	5	5	5	20
6	5	4	5	5	19
7	5	5	4	5	19
8	5	4	4	5	18
9	5	5	4	4	18
10	5	5	5	4	19
11	4	4	5	4	17
12	5	5	5	5	20
13	5	5	4	5	19
14	5	5	5	4	19
15	5	5	4	5	19
16	5	5	4	4	18
17	5	5	5	5	20
18	4	5	5	5	19
19	5	4	5	5	19
20	5	4	5	5	19
21	5	5	4	5	19
22	5	5	5	4	19
23	5	5	5	4	19
24	5	4	5	5	19
25	5	5	4	5	19
26	5	5	4	5	19

เลขที่	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3	กิจกรรมที่ 4	รวม
	5	5	5	5	20
27	5	5	5	4	19
28	4	4	5	5	18
29	5	5	4	5	19
30	5	4	5	4	18
				รวม	567
				เฉลี่ย	18.90

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ สระไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ มหัศจรรย์สระไทย

เวลา ๒ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

สระไทย มีจำนวน ๒๑ รูป มีลักษณะการเขียนและการใช้แตกต่างกัน จึงต้องจดจำให้แม่นยำ จึงจะสามารถใช้ได้ถูกต้อง

ตัวชี้วัดชั้นปี

มาตรฐาน ท ๑.๑ ป.๑/๑ อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองและข้อความสั้นๆ

มาตรฐาน ท ๔.๑ ป.๑/๑ บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. นักเรียนสามารถอ่านสระในภาษาไทยได้ถูกต้อง
๒. นักเรียนสามารถเขียนสระในภาษาไทยได้ถูกต้อง
๓. นักเรียนสามารถสังเกตและเปรียบเทียบลักษณะของสระในภาษาไทยได้

สาระการเรียนรู้

สระไทย จำนวน ๒๑ รูป ๓๒ เสียง

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ครูและนักเรียนร่วมร้องเพลง “เสียงสระ” เพื่อเกิดความสนุกสนานและเข้าใจเนื้อหาของเพลง
๒. ถามนักเรียนว่าสระแต่ละตัวมีรูปร่างอย่างไรแล้วถามต่อว่าจะออกเสียงสระนั้นๆ อย่างไรดี ให้นักเรียนฝึกออกเสียงสระและสังเกตลีลามือในการเขียนสระแต่ละชนิดของครูนักเรียนฝึกเขียนตามโดยใช้นิ้วลากไปในอากาศพร้อมทั้งออกเสียงสระนั้น ๆ

- สระ - และ - เหมือนและต่างกันอย่างไร จากนั้นให้นักเรียนฝึกสังเกตลักษณะรูปร่างของสระและฝึกออกเสียงสระทีละตัวจนครบ

๓. ยกตัวอย่างคำต่าง ๆ ที่ประกอบด้วยสระที่วางตามตำแหน่งต่าง ๆ ให้นักเรียนสังเกต เช่น
กา-ปู นา-ติ งู-ไป ฤ-คู เป็นต้น

- ถามว่าคำแต่ละคู่เหมือนและแตกต่างกันอย่างไร

- จะจัดกลุ่มตามสระตามเกณฑ์ตำแหน่งที่วางได้อย่างไรบ้าง

ครูคอยแนะนำและยกตัวอย่าง เช่น

สระที่มีการเปลี่ยนแปลงของเสียงเมื่อลากเสียงยาว ๆ			
วางหน้าพยัญชนะ	วางหลังพยัญชนะ	วางบนพยัญชนะ	วางล่างพยัญชนะ
เอ แอ โอ ๆ	อะ อา ออ ๆ	อิ อี อื อี้ ๆ	อุ อุ ๆ

- นอกจากสระที่วางตามตำแหน่งในข้อ

๓. แล้วยังมีสระประเภทใดอีกบ้างที่วางได้หลายตำแหน่ง เราควรเรียกสระเหล่านี้ว่าอย่างไร

๔. ให้นักเรียนจำแนกสระเหล่านั้นออกมาใส่ในตารางที่กำหนดให้ ครูแนะนำยกตัวอย่าง เช่น

ตำแหน่งของสระ	
วางหน้าและหลัง	วางหน้า บน หลัง
เ-า แ-ะ ๆ	เอีย เอียะ เอือ ๆ

๕. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ที่ ๒ กิจกรรมที่ ๑ และ ๒

๖. ครูตรวจแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง

ชั่วโมงที่ ๒

๑. ทบทวนความรู้เดิมโดยการอ่านออกเสียงสระที่ละตัวจนครบ

๒. นักเรียนฝึกออกเสียงสระที่ละตัว เมื่อลากเสียงยาว ๆ สระตัวใดเปลี่ยนเสียงบ้าง สระตัวใดไม่เปลี่ยนเสียงบ้าง แล้วให้นักเรียนจัดกลุ่มสระตามเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงของเสียงเมื่อลากเสียงยาว ๆ โดยบันทึกลงในตารางที่กำหนดให้

สระที่มีการเปลี่ยนแปลงของเสียงเมื่อลากเสียงยาว ๆ	
สระที่เสียงเปลี่ยนไป	สระที่เสียงไม่เปลี่ยน
อะ อิ อี อุ เอะ ๆลฯ	อา อี อื อุ เอ ๆลฯ

- เราจะเรียกสระที่เสียงเปลี่ยนไปหรือไม่เปลี่ยนไป ว่าอย่างไร (ครูถามนำให้ได้คำตอบเป็นสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาว) จากนั้นครูออกเสียงสระ ๒ คำ ซึ่งอาจเป็นสระเสียงสั้น ๒ คำ หรือสระเสียงยาว ๒ คำ ให้นักเรียนบอกว่า เหมือนกัน ถ้าครูออกเสียงสระเสียงสั้น ๑ คำ ยาว ๑ คำ ให้นักเรียนบอกว่า ต่างกัน

- ออกเสียงสระที่ละ ๓ คำ ให้นักเรียนทายว่าเป็นสระเสียงใดบ้าง (ทักษะการคิดละเอียดลออ)

ครู: อะ อิ อุ

นักเรียน: สั้น - ยาว - สั้น

ครู: โอ อา อุ

นักเรียน: ยาว - ยาว - ยาว

๕. ทบทวนเสียงสระทุกสระอีกครั้งโดยให้นักเรียนออกเสียงสระพร้อมกันแล้วตอบว่าเป็นเสียงสั้นหรือเสียงยาว

๖. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่ ๒ กิจกรรมที่ ๓ และ ๔

๗. ครูตรวจแบบฝึกทักษะแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

๑. เพลง เสียงสระ

๒. บัตรสระ

๓. บัตรคำ

๔. แบบฝึกทักษะที่ ๒ กิจกรรมที่ ๑-๔

การประเมินผล

๑. วิธีการวัด

๑.๑ สังเกตพฤติกรรมการเรียน

๑.๒ ตรวจแบบฝึกทักษะที่ ๒ กิจกรรมที่ ๑-๔

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

๒.๑ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

๒.๒ แบบฝึกทักษะที่ ๒ กิจกรรมที่ ๑-๔

๓. เกณฑ์การประเมิน

๓.๑ นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด ระดับ ๒ ขึ้นไป

๓.๒ นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป

กิจกรรมเสนอแนะ

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูสามารถให้นักเรียนช่วยในการวางแผนในการผลิตสื่อไว้ก่อนล่วงหน้า เพื่อให้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ครูต้องเตรียมคำถามให้ชัดเจนและมีจำนวนมาก ๆ เพื่อให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้

แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	พฤติกรรมนักเรียน					รวม	ผ่าน/ ไม่ ผ่าน
		ความสนใจตั้งใจ	ตอบคำถาม	การแสดงความคิด	เข้าร่วมกิจกรรมการเรียน	การทำแบบฝึก		
๑.								
๒.								
๓.								
๔.								
๕.								
๖.								
๗.								
๘.								
๙.								
๑๐.								
๑๑.								

ระดับคุณภาพ

ระดับ ๓ คือ ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

ระดับ ๒ พอใช้ ปฏิบัติบ้างเป็นบางครั้ง

ระดับ ๑ ปรับปรุง ปฏิบัติน้อยหรือไม่ปฏิบัติเลย

เกณฑ์การผ่าน ได้ระดับคุณภาพระดับ ๒

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

แบบบันทึกคะแนนแบบฝึกทักษะ ชุดที่ 2

เลขที่	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3	กิจกรรมที่ 4	รวม
		5	5	5	5
1	4	4	5	5	18
2	4	5	4	5	18
3	4	5	4	5	18
4	4	4	5	5	18
5	5	4	5	5	19
6	4	4	5	5	18
7	4	4	5	5	18
8	4	5	5	5	19
9	5	5	4	5	19
10	4	4	4	5	17
11	5	5	4	5	19
12	4	4	5	5	18
13	4	5	5	4	18
14	4	5	5	5	19
15	5	4	4	4	17
16	4	5	5	4	18
17	4	4	4	4	16
18	4	5	4	4	17
19	5	5	4	4	18
20	4	4	4	5	17
21	4	5	5	4	18
22	4	4	5	5	18
23	5	5	4	5	19
24	4	4	5	5	18
25	4	4	5	4	17
26	4	5	5	4	18

เลขที่	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3	กิจกรรมที่ 4	รวม
	5	5	5	5	20
27	5	4	4	4	17
28	4	5	4	5	18
29	5	4	4	4	17
30	5	5	4	4	18
				รวม	537
				เฉลี่ย	17.90

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

เพลง เสียง สระ

(กรมวิชาการ)

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว (ซ้ำ)

อะ - อา อิ - อี อึ - อื อุ - อู

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว (ซ้ำ)

เอะ - เอ แอะ - แอ โอะ - โอ เอาะ - ออ

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว (ซ้ำ)

เอียะ - เอีย เอือะ - เอือ อัวะ - อิว เอือะ - เอือ

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว (ซ้ำ)

สิบสองคู่อยู่ด้วยกัน สั้น - ยาว ยี่สิบสี่สระ

บัตรสระ

เ-

เ-า

ฤ

ฤา

ฦ

ฦา

บัตรคำ

กา

จ

นา

ปู

รา

ไป

ดู

ดู

แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ คำไทยใช้คล้อง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ คำไทยใช้คล้อง

เวลา ๒ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

คำ ประกอบด้วย พยัญชนะต้น สระ วรรณยุกต์ และตัวสะกด
ตัวชี้วัดชั้นปี

บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทย

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถบอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทยได้

สาระการเรียนรู้

ส่วนประกอบและลักษณะของคำ

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. นักเรียนและ ครูทบทวน พยัญชนะไทย สระในภาษาไทย และมาตราตัวสะกด โดยท่อง พยัญชนะไทยทั้ง ๔๔ ตัว ร้องเพลงเสียงสระ

๒. ครูยกตัวอย่างคำว่า ปู แล้วให้นักเรียนช่วยกันบอกส่วนประกอบของคำ พยัญชนะต้นคือ ป สระ คือ -ู คำว่า ทาง พยัญชนะต้น คือ ก สระคือ -า ตัวสะกดคือ ง คำว่า ข้าว พยัญชนะต้นคือ ข สระคือ -า ตัวสะกด คือ ว วรรณยุกต์คือ -ั

๓. ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างคำในภาษาไทยโดยใช้คำที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆที่อยู่รอบตัว แล้วช่วยกันวิเคราะห์ส่วนประกอบของคำ ประเภทของคำ เช่น คำที่ใช้เรียกของใช้ คำที่ใช้เรียกของเล่น คำที่บอกกริยาอาการ คำที่ใช้เรียกชื่อสัตว์ ฯลฯ จนเกิดความเข้าใจ

๔. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะที่ ๓ กิจกรรมที่ ๑ และ ๒

ชั่วโมงที่ ๒

๑. นักเรียนและครูทบทวนคำและส่วนประกอบของคำ จากนั้นทบทวนมาตราตัวสะกด จากแผนภูมิมาตราตัวสะกด

๒. ครูยกตัวอย่างคำที่มีลักษณะเหมือนกัน เช่น ใช้สระเหมือนกัน มีปลา - ดิลา ใช้พยัญชนะต้นเหมือนกัน เช่น งดงาม -งมงาม มีตัวสะกดเหมือนกัน เช่น มาก - ยาก กินข้าว - หินร้าว ให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ความเหมือน ความแตกต่าง และองค์ประกอบของคำ

๓. แบ่งนักเรียนเป็น ๒ กลุ่ม ให้แข่งขันกันเขียนคำที่มีตัวสะกดเหมือนกับคำที่ครูกำหนด กลุ่มใดสามารถบอกคำได้มากที่สุดในเวลาที่กำหนดถือเป็นกลุ่มที่ชนะ

๔. ให้นักเรียนช่วยกันนำคำที่ยกตัวอย่างมาช่วยกันแต่งเป็นประโยค ครูให้คำแนะนำ
๕. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ กิจกรรมที่ ๓ และ ๔

สื่อการเรียน/แหล่งการเรียนรู้

๑. แผนภูมิพยัญชนะไทย
๒. เพลงเสียงสระ
๓. แผนภูมิมาตราตัวสะกด
๔. แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ กิจกรรมที่ ๑ - ๔

การประเมินผล

๑. วิธีการวัด

- ๑.๑ สังเกตพฤติกรรมการเรียน
- ๑.๒ ตรวจสอบแบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ กิจกรรมที่ ๑-๔

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

- ๒.๑ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
- ๒.๒ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๓ กิจกรรมที่ ๑-๔

๓. เกณฑ์การประเมิน

- ๓.๑ นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด ระดับ ๒ ขึ้นไป
- ๓.๒ นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป

กิจกรรมเสนอแนะ

.....

.....

ภาคผนวก

แผนภูมิพยัญชนะไทย

ก	ข	ฅ	ก	ค
ฅ	ง	จ	ฅ	ช
ช	ฅ	ฅ	ฅ	ฅ
ฅ	ฅ	ฅ	ฅ	ค
ค	ฅ	ท	ฅ	น
บ	ป	ผ	ผ	พ
ฟ	ภ	ม	ย	ร
ล	ว	ศ	ษ	ส
ห	ฬ	อ	ฮ	

แผนภูมิมาตราตัวสะกด

มาตราแม่ กก ใช้ ก ข ฅ ฅ เป็นตัวสะกด ออกเสียงเหมือน ก สะกด เช่น
 มาตราแม่ กง ใช้ ง เป็นตัวสะกด เช่น
 มาตราแม่ กค ใช้ จ ช ฅ ฅ ฅ ฅ ฅ ฅ ฅ ฅ เป็นตัวสะกด ออกเสียง
 เหมือน ค สะกด เช่น
 มาตราแม่ กน ใช้ น ร ล ฅ ฅ ฅ ฅ เป็นตัวสะกด ออกเสียงเหมือน น สะกด เช่น
 มาตราแม่ กบ ใช้ บ ป ฟ ฝ ภ เป็นตัวสะกด ออกเสียงเหมือน บ สะกด เช่น
 มาตราแม่ กม ใช้ ม เป็นตัวสะกด เช่น
 มาตราแม่ เกย ใช้ ย เป็นตัวสะกด เช่น
 มาตราแม่ เกอว ใช้ ว เป็นตัวสะกด เช่น

เพลง เสียง สระ

(กรมวิชาการ)

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว (ซ้ำ)

อะ - อา อี - อี อื - อื อุ - อุ

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว (ซ้ำ)

เอะ - เอ แอะ - แอะ โอะ - โอะ เอาะ - อย

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว (ซ้ำ)

เอียะ - เอีย เอือะ - เอือ อัวะ - อิว เออะ - เออ

สระนั้นมีคู่กัน เสียงสั้นคู่กับเสียงยาว (ซ้ำ)

สิบสองคู่อยู่ด้วยกัน สั้น - ยาว ยี่สิบสี่สระ

แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	พฤติกรรมนักเรียน					รวม คะแนน	ระดับ คุณภาพ
		ความสนใจตั้งใจ	ตอบคำถาม	การแสดงความคิด	การร่วมกิจกรรมการเรียน	การทำแบบฝึก		
๑.								
๒.								
๓.								
๔.								
๕.								
๖.								
๗.								
๘.								
๙.								
๑๐.								
๑๑.								

ระดับคุณภาพ

คะแนน	๓๑-๔๐	หมายถึง	ระดับ 4 ดีมาก
คะแนน	๒๑-๓๐	หมายถึง	ระดับ 3 ดี
คะแนน	๑๑-๒๐	หมายถึง	ระดับ 2 พอใช้
คะแนน	๑๐	หมายถึง	ระดับ 1 ควรปรับปรุง

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาพาสุนก ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เนื้อหาพาสุนก เวลา ๒ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การจับใจความของเรื่องที่ฟัง เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย
 ตัวชีวิตชั้นปี

มาตรฐาน ท ๑.๑ ป.๑/๓ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง

มาตรฐาน ท ๓.๑ ป.๑/๓ ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิงได้

สาระการเรียนรู้

การฟังเรื่องและตอบคำถาม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. นักเรียนและครูสนทนาถึงอาชีพในชุมชน เช่น ผู้ที่มีอาชีพทำนา ปลุกข้าว คือ ชาวนา ผู้ที่ปลูกผัก ผลไม้ คือ ชาวสวน ผู้ที่ปลูกพืช คือ ชาวไร่ อาชีพทั้งสามเป็นอาชีพที่ต้องเอาใจใส่ ขยันหมั่นเพียรจึงจะได้ผลผลิตที่ดี

๒. ครูเล่านิทานเรื่องชาวสวนกับลูกให้นักเรียนฟัง

๓. นักเรียนอ่านนิทานชาวสวนกับลูก

๔. นักเรียนอาสาสมัคร ๕ คนตั้งคำถามจากนิทานที่อ่านตามเพื่อน

๕. นักเรียนและครูช่วยกันสรุป จับใจความของเรื่อง จนนักเรียนเข้าใจ

๖. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ กิจกรรมที่ ๓

ชั่วโมงที่ ๒

๑. นักเรียนช่วยกันตอบปริศนาคำทาย อะไรเอ่ย สิ้นดินมา หลังคามุงกระเบื้อง (เต่า)

๒. นักเรียนดูภาพเต่าและ สนทนาเกี่ยวกับเต่า

- ลักษณะของเต่า (มีกระดองแข็งหุ้มตัว มีลิ้น ขามีลักษณะเหมือนใบพาย)

- อาหาร (พืช สัตว์)

- แหล่งที่อยู่ (ในน้ำ บนบก , ขึ้นมาวางไข่)

- การเคลื่อนไหว (ว่ายน้ำได้ เดินช้า)

- การแพร่พันธุ์ (วางไข่ ฟักเป็นตัว)

๓. นักเรียนฟังครูอ่านสารคดีเต่าทะเล แล้วอ่านตาม

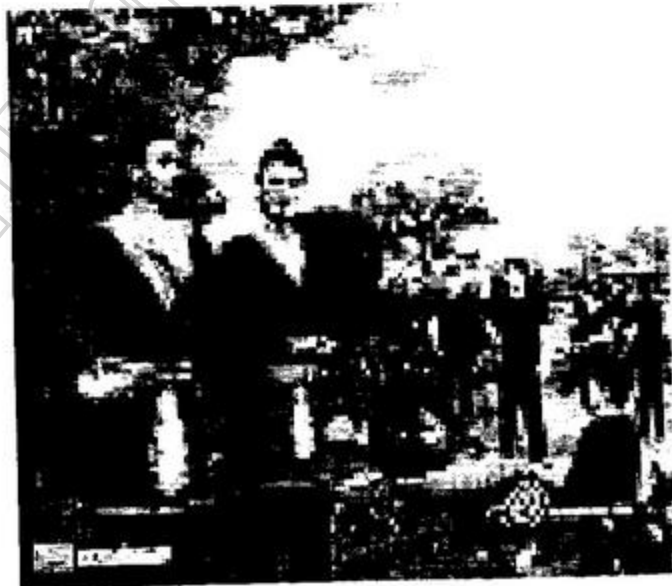

ภาคผนวก

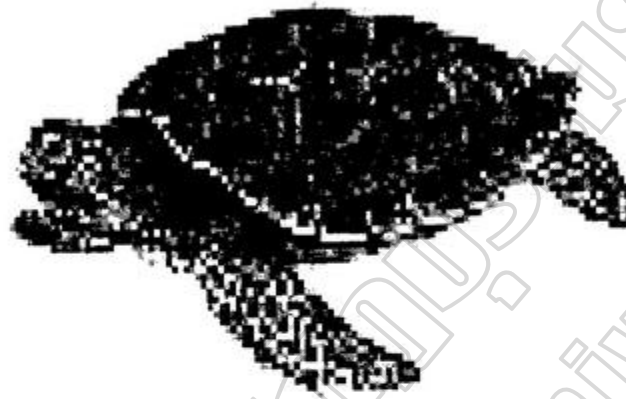
นิทานอีสป ชาวสวนกับลูก

(อภัย จันทวิมล)

ก่อนตื่นใจชาวสวนสั่งลูกว่า	ทรัพย์สมบัติที่พ่อหามาให้เจ้า
อยู่ในสวนหลังบ้านของพวกเรา	พูดแล้วเบาเท่านั้นแล้วก็สนใจ
ลูกคิดว่าพ่อฝังทรัพย์ไว้ในสวน	หลังงานศพทุกคนคว่นพรวนดินใหญ่
แต่ไม่พบทรัพย์ที่หวังดังหมายไว้	ส่วนดินไม้ก็กลับออกงามเป็นอันดี
ถึงฤดูผลไม้ได้ผลมาก	ลูกทุกคนทนลำบากขยันมี
ต่างปลื้มใจที่รายได้เพิ่มทวี	สมดังที่พ่อสั่งไว้เมื่อโกสัตาย
โบราณว่าแม้จะโง่สักปานใด	หากขยันหมั่นไว้ไม่เสียหาย
ย่อมได้ผลดังใจในตอนปลาย	งานทั้งหลายสำเร็จตามความเพียรเอย

ภาพเต่าทะเล

สารคดีเต่าทะเล

เต่าทะเลเป็นสัตว์ที่มีอายุยืนมาก บางตัวมีอายุยืนถึงร้อยปี คนชอบกินไข่เต่าและเนื้อเต่าเป็นอาหารกระดองเต่ายังนำมาเป็นของใช้และเครื่องประดับ ชาวบ้านแถบชายฝั่งทะเลจึงจับเต่าทะเลและหาไข่เต่าไปขายเป็นอาชีพ ชาวบ้านจับเต่าทะเลและหาไข่เต่าทะเลเก่งมากทำให้เต่าทะเลของไทยใกล้จะหมดไป

แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมการเรียน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	พฤติกรรมการเรียน					รวม คะแนน	ระดับ คุณภาพ
		ความสนใจตั้งใจ	ตอบคำถาม	การแสดงความคิด	การร่วมกิจกรรมการเรียน	การทำแบบฝึก		
๑.								
๒.								
๓.								
๔.								
๕.								
๖.								
๗.								
๘.								
๙.								
๑๐.								
๑๑.								

ระดับคุณภาพ

คะแนน	๓๑ - ๔๐	หมายถึง	ระดับ 4 ดีมาก
คะแนน	๒๑ - ๓๐	หมายถึง	ระดับ 3 ดี
คะแนน	๑๑ - ๒๐	หมายถึง	ระดับ 2 พอใช้
คะแนน	๑๐	หมายถึง	ระดับ 1 ควรปรับปรุง

แบบบันทึกคะแนนแบบฝึกทักษะชุดที่ 3

เลขที่	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3	กิจกรรมที่ 4	รวม
	5	5	5	5	20
1	4	5	4	4	17
2	4	4	4	5	17
3	4	5	4	4	17
4	5	5	4	4	18
5	5	4	4	4	17
6	4	5	4	5	18
7	4	4	4	4	16
8	5	4	4	4	17
9	4	5	5	4	18
10	5	5	4	4	18
11	4	5	4	4	17
12	4	5	4	4	17
13	4	5	5	4	18
14	5	5	4	4	18
15	5	4	5	5	19
16	5	5	4	4	18
17	4	4	5	4	17
18	4	5	5	4	18
19	4	4	5	4	17
20	5	5	4	4	18
21	5	5	4	4	18
22	5	5	4	4	18
23	5	4	5	5	19
24	5	5	5	5	20
25	4	5	5	4	18
26	4	4	5	5	18

เลขที่	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3	กิจกรรมที่ 4	รวม
	5	5	5	5	20
27	4	5	4	5	18
28	4	5	4	4	17
29	4	5	4	5	18
30	4	5	4	5	18
				รวม	531
				เฉลี่ย	17.83

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

แผนการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ เนื้อหาพาสุนก

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เนื้อหาพาสุนก

เวลา ๒ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การจับใจความของเรื่องที่อ่านและฟัง เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย

ตัวชี้วัดชั้นปี

มาตรฐาน ท ๑.๑ ป.๑/๓ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง

มาตรฐาน ท ๓.๑ ป.๑/๓ ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิงได้

สาระการเรียนรู้

การฟังเรื่องและตอบคำถาม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. ครูและนักเรียนร่วมร้องเพลง “ มาดูลูกหมา ” เพื่อเกิดความสนุกสนานและเข้าใจเนื้อหาของเพลง

๒. ให้นักเรียนดูภาพลูกหมาแล้วสังเกตลักษณะ โดยทั่วไปของลูกหมาและช่วยกันบอกลักษณะโดยครูถามนักเรียนว่าลูกหมามีกั๊กขา มีกั๊กหาง มีขนสีอะไร ชอบกินอะไร เหม่าดังอย่างไร ฯ

๓. นักเรียนอ่านเนื้อหา ลูกหมาตาโต จากแผนภูมิ

๔. แบ่งนักเรียนเป็น ๕ กลุ่ม โดยลดความสามารถ ให้แต่ละกลุ่ม ตั้งคำถามจากเรื่องที่อ่าน กลุ่มละ ๑ คำถามโดยไม่ให้ซ้ำกัน แล้วถามเพื่อนกลุ่มอื่นจนครบทุกกลุ่ม

๕. นักเรียนอ่านเนื้อหาซ้ำอีกครั้ง

๖. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ กิจกรรมที่ ๑

ชั่วโมงที่ ๒

๑. นักเรียนร้องเพลงกระต่าย (ภาคผนวก)

๒. นักเรียนและครูสนทนาถึงลักษณะของกระต่าย เกี่ยวกับ รูปร่าง (มีขนนุ่ม มีสี่ขา หูยาว) อาหาร (ผัก ยอดหญ้า) ที่อยู่อาศัย (ในป่า เป็นสัตว์เลี้ยง) ลักษณะของกระต่าย (ปราดเปรียว ว่องไว) แล้วตั้งคำถามให้นักเรียนคิดว่า สัตว์อะไรที่มีลักษณะตรงข้ามกับกระต่าย คือ เดินช้า เคลื่อนไหวช้า (เต่า) กระต่ายกับเต่าเกี่ยวข้องกันอย่างไร (นิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า)

๓. ให้อาสาสมัครเล่านิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า
๔. นักเรียนอ่านนิทานเรื่องกระต่ายกับเต่าจากแผนภูมิอีกครั้ง
๕. นักเรียนและครูร่วมกันสนทนา ถึงนิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า ถึงสถานที่เกิดนิทาน ตัวละครในนิทาน ลักษณะของตัวละคร ข้อคิดที่ได้จากนิทาน
๖. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ กิจกรรมที่ ๒

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

๑. เพลงมาตุลูกหมา
๒. แผนภูมิเนื้อหาลูกหมาตาโต
๓. เพลงกระต่าย
๔. แผนภูมินิทานกระต่ายกับเต่า
๕. แบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ กิจกรรมที่ ๑ และ ๒

การประเมินผล

๑. วิธีการวัด
  - ๑.๑ สังเกตพฤติกรรมการเรียน
  - ๑.๒ ตรวจสอบแบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ กิจกรรมที่ ๑ และ ๒
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
  - ๒.๑ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
  - ๒.๒ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๔ กิจกรรมที่ ๑ และ ๒
๓. เกณฑ์การประเมิน
  - ๓.๑ นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด ระดับ ๒ ขึ้นไป
  - ๓.๒ นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป

กิจกรรมเสนอแนะ

ภาคผนวก

เพลง ลูกหมา

เนื้อร้อง ประคอง สุทธิสาร ทำนอง เพลงมองเล่ยะ

(สร้อย) มาซี มาซี มาซีจ๊ะ   มะ มะ มา มา ลูกหมากัน (ซ้ำ)
 คำจะเป็นเพื่อนของเรา   จะเป็นเพื่อนของเรา เราจะเล่นกันจ๊ะ
 ตา มีลูกหมาให้เรา   มีลูกหมาให้เรา เราเล่นให้สนุก

แผนภูมิเรื่อง ลูกหมาตาโต

ลูกหมา ชื่อ คำ
 ลูกหมา มี ตาโต
 ลูกหมา ดู แก้ว
 กล้า พา ลูกหมา ไป หา พ่อ
 กล้า พา ลูกหมา ไป หา แม่
 แก้ว ก็ ไป หา พ่อ กับ แม่
 พ่อ ดู คำ คำ ดู พ่อ คำ ดีใจ
 พ่อ ว่า คำ มา หา พ่อ ไวไว
 คำ ก็ ไป หา พ่อ ไวไว

เพลงกระต่าย

(ไม่ทราบผู้แต่ง)

กระต่ายตัวขาว ตาวาวกระจุกกระจิก
 กระโดดขวางทาง ทำทางกระดุกกระดิก

แผนภูมิตานเรื่องกระต่ายกับเต่า

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีกระต่ายตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในป่ามันวิ่งได้เร็วมาก จนหลงตัวเองว่าในป่าแห่งนี้ไม่มีใครวิ่งเร็วชนะตนเองได้ วันหนึ่งกระต่ายเดินร้องเพลงอย่างสบายใจและพบกับเต่า กระต่ายเห็นเต่าคลานตัวมด็ยมผ่านไป จึงพูดกับเต่าว่า “เจ้ามัวแต่คลานตัวมด็ยมแบบนี้เมื่อไรจะกลับถึงบ้าน ข้าต่อให้เจ้าคลานล่องหน้าไปก่อนสักครึ่งวันข้าก็วิ่งตามทัน” พูดจบกระต่ายก็หัวเราะเยาะเต่า เต่ารู้สึกไม่พอใจที่กระต่ายพูดจาแบบนี้จึงพูดว่า “ข้าก็เป็นอย่างนี้ของข้ามาตั้งนานแล้ว กระต่าย หลงตัวเองอย่างเจ้าก็ไม่เห็นเก่ง ดีแต่คุยโม้” กระต่ายจึงท้าเต่าให้วิ่งแข่งกับตน ถ้าใครวิ่งถึงเส้นชัยก่อนจะเป็นผู้ชนะ เต่าตอบตกลงทันที เมื่อการแข่งขันเริ่มขึ้น กระต่ายวิ่งออกจากจุดเริ่มต้นด้วยความเร็ว สุดฝีเท้านำเต่าไปก่อน พอถึงกลางทางหันกลับไปมองไม่เห็นแม่เต่าของเต่า กระต่ายจึงนั่งพักที่ไต้ต้นไม้อใหญ่ข้างทางจนเคลอหลับไป ส่วนเต่าก็คลานตัวมด็ยมไปอย่างไม่ย่อท้อจนแข่งหน้ากระต่ายที่มัวแต่นอนหลับอยู่ กระต่ายตื่นขึ้นมาเห็นเต่าคลานไปถึงเส้นชัยแล้ว มันจึงวิ่งไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วหวังจะไล่ให้ทัน แต่ก็สายไปเสียแล้ว

แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	พฤติกรรมนักเรียน					รวม คะแนน	ระดับ คุณภาพ
		ความสนใจตั้งใจ	ตอบคำถาม	การแสดงความคิด	การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้	การทำแบบฝึก		
๑.								
๒.								
๓.								
๔.								
๕.								
๖.								
๗.								
๘.								
๙.								
๑๐.								
๑๑.								

ระดับคุณภาพ

คะแนน	๓๑ - ๔๐	หมายถึง	ระดับ 4 ดีมาก
คะแนน	๒๑ - ๓๐	หมายถึง	ระดับ 3 ดี
คะแนน	๑๑ - ๒๐	หมายถึง	ระดับ 2 พอใช้
คะแนน	๑๐	หมายถึง	ระดับ 1 ควรปรับปรุง

แบบบันทึกคะแนนแบบฝึกทักษะชุดที่ 4

เลขที่	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3	กิจกรรมที่ 4	รวม
	5	5	5	5	20
1	4	4	4	4	16
2	4	4	4	4	16
3	4	4	4	4	16
4	4	5	4	4	17
5	5	5	4	4	18
6	4	4	4	4	16
7	5	5	4	5	19
8	5	5	4	4	18
9	5	5	4	4	18
10	5	5	5	5	20
11	5	4	4	5	18
12	5	4	4	5	18
13	5	4	4	4	17
14	5	4	4	5	18
15	4	5	4	5	18
16	4	4	5	5	18
17	4	5	4	4	17
18	5	5	4	5	19
19	5	5	5	4	19
20	5	4	4	5	18
21	4	5	4	4	17
22	5	5	4	5	19
23	5	4	5	4	18
24	4	4	5	5	18
25	5	4	4	4	17
26	4	4	4	5	17

เลขที่	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3	กิจกรรมที่ 4	รวม
	5	5	5	5	20
27	5	4	4	4	17
28	4	4	5	4	17
29	4	4	4	5	17
30	4	4	5	4	17
				รวม	528
				เฉลี่ย	17.60

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ ร้อยกรอง ท่องจำ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ ร้อยกรองท่องจำ

เวลา ๒ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การจับใจความของเรื่องที่ฟัง เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย

ตัวชี้วัดชั้นปี

มาตรฐาน ท ๑.๑ ป.๑/๓ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง

มาตรฐาน ท ๓.๑ ป.๑/๓ ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง

มาตรฐาน ท ๕.๑ ป.๑/๑ บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อย

กรองสำหรับเด็ก

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิงได้

สาระการเรียนรู้

การฟังเรื่องและตอบคำถาม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. นักเรียนดูรูปฝั่งดอกรักแล้วช่วยกันสังเกตในภาพประกอบด้วยอะไรบ้าง น่าจะเกิดขึ้นที่ไหน

๒. นักเรียนฟังครู อ่านแผนภูมิบทร้อยกรองฝั่งกับผีเสื้อ แล้วอ่านตาม โดยเน้นการเว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง

๓. แบ่งนักเรียนออกเป็น ๕ กลุ่ม แต่ละกลุ่มช่วยกันวาดรูปจากบทร้อยกรองที่อ่าน ระบายสี ตกแต่งให้สวยงาม นำเสนอผลงานของกลุ่ม

๔. นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถามกลุ่มละ ๑ ข้อ ถามเพื่อนกลุ่มอื่น

๕. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองพร้อมกันอีกครั้งหนึ่ง

๖. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ชุดที่ ๕ กิจกรรมที่ ๑

ชั่วโมงที่ ๒

๑. นักเรียนทายปริศนาคำทาย อะไรเอ่ย สี่ตีนเดินมา หลังคานุ่มนึ่ม ชอบนั่งชும் คอยขย้ำกินหนู คำตอบคือ แมว

๒. นักเรียนและครูสนทนาถึงลักษณะของแมว อาหารการกินของแมว วิธีเลี้ยงแมว

ประโยชน์ – โทษ ของแมว

๓. นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง แมวเหมียวแขกเขียวขิงพินตามครู

๔. นักเรียนอาสาสมัคร ๕ คน ตั้งคำถามจากบทร้อยกรองให้เพื่อนๆช่วยตอบ ครูให้

คำแนะนำ

๕. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ กิจกรรมที่ ๒

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

๑. รูปภาพสิ่งของคอกบัว

๒. แผนภูมิบทร้อยกรองผึ่งกับผีเสื้อ

๓. แผนภูมิบทร้อยกรองแมวเหมียวแขกเขียวขิงพิน

๔. แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ กิจกรรมที่ ๑ และ ๒

การประเมินผล

๑. วิธีการวัด

๑.๑ สังเกตพฤติกรรมการเรียน

๑.๒ ตรวจสอบแบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ กิจกรรมที่ ๑ และ ๒

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

๒.๑ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน

๒.๒ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ กิจกรรมที่ ๑ และ ๒

๓. เกณฑ์การประเมิน

๓.๑ นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด ระดับ ๒ ขึ้นไป

๓.๒ นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป

กิจกรรมเสนอแนะ

ภาคผนวก

รูปภาพฝั่งตอมดอกบัว

แผนภูมิบทร้อยกรองฝั่งกับผีเสื้อ

ฝั่งกับผีเสื้อ

บัวบานในบ่อ	บานรอฝูงฝั่ง
ฝั่งบินหึ่งหึ่ง	มาถึงบัวบาน
ผีเสื้อมาถึง	คู่ฝั่งทำงาน
ร้องเพลงชื่นบาน	บินผ่านไปมา

บทร้อยกรองแมวเหมียวแขกเจ้าชู้ยิงฟัน

แมวเอ๋ยแมวเหมียว

รูปร่างประเปรียวเป็นนักหนา
 ร้องเรียนเหมียวเหมียวเดี๋ยวก็มา
 เก้าแข้งเก้าขาน่าเอ็นดู
 รู้จักเอารักเข้าตอตั้ง
 คำคำจ้ำนั้งระวังหนู
 ควรนับว่ามันกตัญญู
 พอคูอย่างไว้ใส่ใจเอ๋ย

แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย

หน่วยการเรียนรู้ ร้อยกรอง ท่องจำ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ ร้อยกรองท่องจำ

เวลา ๒ ชั่วโมง

สาระสำคัญ

การจับใจความของเรื่องที่ฟัง เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย
ตัวชี้วัดชั้นปี

มาตรฐาน ท ๑.๑ ป.๑/๓ ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง

มาตรฐาน ท ๓.๑ ป.๑/๓ ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิง

มาตรฐาน ท ๕.๑ ป.๑/๑ บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือการฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อย
กรองสำหรับเด็ก

จุดประสงค์การเรียนรู้

นักเรียนสามารถตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังและดูทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิงได้

สาระการเรียนรู้

การฟังเรื่องและตอบคำถาม

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

๑. นักเรียนช่วยกันร้องเพลง ก กา (ภาคผนวก) พร้อมแสดงท่าประกอบ

๒. นักเรียนและครูสนทนาถึงลักษณะของกา เช่น มีสี่คำ มีสองขา บินได้ มักจะส่งเสียง

ร้อง ก กา

๓. นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง กาคำ ตามครู

๔. นักเรียนอาสาสมัคร ๕ คน ตั้งคำถามจากบทร้อยกรองให้เพื่อนๆช่วยตอบ ครูให้

คำแนะนำ

๕. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ กิจกรรมที่ ๓

ชั่วโมงที่ ๒

๑. นักเรียนร้องเพลงหน้าที่เด็ก (ภาคผนวก) แล้วช่วยกันคิดว่าเด็กควรมีหน้าที่อะไรบ้าง

๒. นักเรียนและครูช่วยกันอภิปรายถึงหน้าที่ของเด็กแล้วช่วยกันคิดว่า หน้าที่ใดสำคัญที่สุด
เพราะเหตุใด ซึ่งจะได้คำตอบที่แตกต่างกัน

๓. นักเรียนอ่านบทร้อยกรองเด็กน้อย ตามครู แล้วช่วยกันสรุปได้ว่าหน้าที่ที่สำคัญที่สุดคือ
การเล่าเรียนแสวงหาความรู้

๔. นักเรียนและครูสนทนาถึงเนื้อหาในบทร้อยกรองจนนักเรียนเกิดความเข้าใจ

๕. นักเรียนทำแบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ กิจกรรมที่ ๔
สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

๑. เพลง ก อ ก
๒. แผนภูมิบทร้อยกรองกาพย์
๓. เพลงหน้าที่เด็ก
๔. แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ กิจกรรมที่ ๓ และ ๔

การประเมินผล

๑. วิธีการวัด

- ๑.๑ สังเกตพฤติกรรมการเรียน
- ๑.๒ ตรวจสอบแบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ กิจกรรมที่ ๓ และ ๔

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

- ๒.๑ แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียน
- ๒.๒ แบบฝึกทักษะชุดที่ ๕ กิจกรรมที่ ๓ และ ๔

๓. เกณฑ์การประเมิน

- ๓.๑ นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด ระดับ ๒ ขึ้นไป
- ๓.๒ นักเรียนทำแบบฝึกทักษะ ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ ๘๐ ขึ้นไป

กิจกรรมเสนอแนะ

ภาคผนวก

เพลง ก อ ก กา

ไม่ทราบผู้แต่ง

กอ สระอา อ่านว่ากา อ่านว่ากา
 กา โผตินบินมา ร้องกกา เสียงร้อง กกา

บ ร้อยกรองกาคำ

กาเอ๋ยกาคำ

รู้จ้จู้จี้รักเพื่อน

ได้ห้อยเพื่อแม่ไม่แซะเขื่อน

รีบเตือนพวกพ้องร้องเรียกมา

เกลื่อนกลุ่มรุ่มล้อมพร้อมพรัก

นารักน้ำใจกระโรหนานา

การเพื่อแผ่นดินนะพ่อหนูงงดูกา

มันโอบอวารีรักคินักเอย

เพลงหน้าที่เด็ก

เด็กเอ๋ยเด็กดีต้องมีหน้าที่ สิบอย่างด้วยกัน
 หนึ่งนับถือศาสนา สองรักษาธรรมเนียมมั่น
 สามเชื่อพ่อแม่ครูอาจารย์
 สี่ว่างานนั้นต้องสุภาพอ่อนหวาน
 ห้าขีดมั่นกตัญญู หกเป็นผู้รักการงาน
 เจ็ดต้องศึกษาให้เชี่ยวชาญ ต้องมานะบากบั่น ไม่เกียจไม่คร้าน
 แปดรู้จักออมประหยัด เก้าต้องซื่อสัตย์ตลอดกาล
 น้ำใจนักกีฬา กล้าหาญ ให้เหมาะกับกาลสมัยชาติพัฒนา
 สิบทำตนให้เป็นประโยชน์ รัฐบาลปวงคุณไทย
 สมบัติชาติต้องรักษา เด็กสมัยชาติพัฒนา
 จะเป็นเด็กดีพาชาติไทยเจริญ

บทร้อยกรองเด็กน้อย

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย
 ความรู้เรายังค่อยเร่งศึกษา
 เมื่อเติบโตใหญ่เราจะ得有วิชา
 เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน
 ได้ประโยชน์หลายสถาน เพราะการเรียน
 จงพากเพียรไปเถิด จะเกิดผล
 ถึงลำบากตรากตรำก็จำทน
 เกิดเป็นคนควรหมั่นขยันเอ๋ย

แบบประเมินการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

เลขที่	ชื่อ - สกุล	พฤติกรรมนักเรียน					รวม คะแนน	ระดับ คุณภาพ
		ความสนใจตั้งใจ	ตอบคำถาม	การแสดงความคิด	การร่วมกิจกรรมการเรียน	การทำแบบฝึก		
๑.								
๒.								
๓.								
๔.								
๕.								
๖.								
๗.								
๘.								
๙.								
๑๐.								
๑๑.								
๑๒.								

ระดับคุณภาพ

คะแนน	๓๑ - ๔๐	หมายถึง	ระดับ 4 ดีมาก
คะแนน	๒๑ - ๓๐	หมายถึง	ระดับ 3 ดี
คะแนน	๑๑ - ๒๐	หมายถึง	ระดับ 2 พอใช้
คะแนน	๑๐	หมายถึง	ระดับ 1 ควรปรับปรุง

เลขที่	กิจกรรมที่ 1	กิจกรรมที่ 2	กิจกรรมที่ 3	กิจกรรมที่ 4	รวม
	5	5	5	5	20
27	4	4	4	4	16
28	4	4	5	4	17
29	5	4	4	4	17
30	5	4	5	4	18
				รวม	516
				เฉลี่ย	17.20

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ง

แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ชุดที่ ๑

เรื่อง พยัญชนะไทย

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

ในการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง พยัญชนะไทย ประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน ๔ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ เขียนพยัญชนะไทยจากภาพ

กิจกรรมที่ ๒ เขียนพยัญชนะตามลำดับ

กิจกรรมที่ ๓ เลือกพยัญชนะที่มีลักษณะคล้ายกัน

กิจกรรมที่ ๔ เลือกพยัญชนะที่มีลักษณะต่างกัน

นักเรียนทุกคนต้องทำกิจกรรมให้ครบทุกกิจกรรม ก่อนทำกิจกรรมควรศึกษาคำชี้แจงให้เข้าใจและควรทำให้เสร็จภายในเวลาที่ครูกำหนด แล้วนำส่งครู

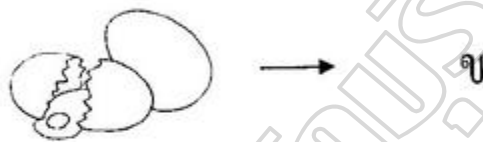
ตัวชี้วัดชั้นปี

บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทยได้

กิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนพยัญชนะจากภาพที่กำหนด

ตัวอย่าง

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมพยัญชนะตามลำดับ

ตัวอย่าง			
ก	ข	ค	ฅ
จ	ฉ	.....	ช
ฅ	ฉ	ค	.....
ช	น	.....	ป
ห	พ	.....	ฮ
พ	ฟ	ม	.....

กิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง นักเรียน X ทับพยัญชนะที่มีรูปร่างเหมือนกับพยัญชนะ
ที่กำหนดให้

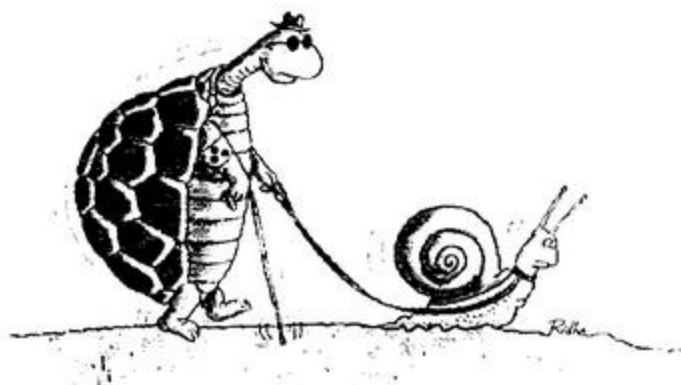
ตัวอย่าง				
ก	ค	~~ข~~	ม	
ก	ค	ถ	ศ	
พ	ฝ	ฟ	ป	
อ	ว	จ	ฮ	
ษ	ย	บ	พ	
ค	ต	ช	ฉ	

กิจกรรมที่ ๔

คำชี้แจง นักเรียน X ทับพยัญชนะที่มีรูปร่างแตกต่างกับพยัญชนะที่กำหนดให้

ตัวอย่าง			
ก	ภ	ถ	~~ค~~
ข	พ	บ	ป
ค	ด	ถ	ศ
พ	ฝ	ฟ	ป
ข	จ	ช	ช
น	ม	ต	ณ

เฉลยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ชุดที่ ๑

เรื่อง พยัญชนะไทย

เฉลย กิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนพยัญชนะจากภาพที่กำหนด

ตัวอย่าง

ข

ด.....

ม.....

ป.....

ว.....

ป.....

เฉลยกิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมพยัญชนะตามลำดับ

ตัวอย่าง			
ก	ข	ค	ฅ
จ	ฉ	.ช..	ฌ
ฌ	ฉ	..ค..	.ต..
ฐ	ณ	..ป...	ป
ห	พ	..อ....	ฮ
พ	ฟ	ม	....ย....

เฉลยกิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง นักเรียน X ทับพยัญชนะที่มีรูปร่างเหมือนกับพยัญชนะที่กำหนดให้

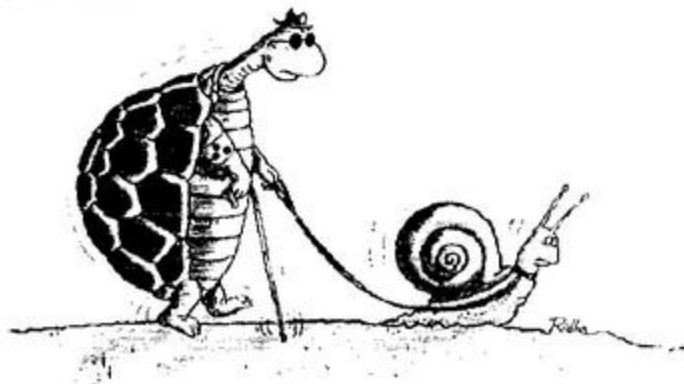
ตัวอย่าง				
ก	ค	~~ค~~	ม	
ก	ต	ถ	~~ช~~	
พ	ฝ	~~ฟ~~	ป	
อ	ว	จ	~~ช~~	
ษ	ย	~~ช~~	พ	
ค	~~ค~~	ช	ฉ	

เฉลยกิจกรรมที่ ๔

คำชี้แจง นักเรียน X ทับพยัญชนะที่มีรูปร่างแตกต่างกับพยัญชนะ
ที่กำหนดให้

ตัวอย่าง			~~ค~~
ก	ภ	ถ	
ข	~~พ~~	บ	ป
ค	ด	~~ฉ~~	ศ
พ	ฝ	ฟ	~~ช~~
ข	~~จ~~	ช	ฌ
น	ม	~~ฉ~~	ฌ

แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ชุดที่ ๒

เรื่อง มหัศจรรย์สระไทย

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

ในการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่อง มหัทศวรรษสระไทย ประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน ๔ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ เลือกสระที่วางตำแหน่งเดียวกับสระที่กำหนด

กิจกรรมที่ ๒ เลือกสระที่วางตำแหน่งต่างกับสระที่กำหนด

กิจกรรมที่ ๓ จัดประเภทสระตามเสียง

กิจกรรมที่ ๔ เขียนสระจากภาพที่กำหนด

นักเรียนทุกคนต้องทำกิจกรรมให้ครบทุกกิจกรรม ก่อนทำกิจกรรมควรศึกษาคำชี้แจงให้เข้าใจและควรทำให้เสร็จภายในเวลาที่ครูกำหนด แล้วนำส่งครู

ตัวชี้วัดชั้นปี

บอกและเขียนพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และเลขไทยได้

กิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียน X ทับคำที่มีสระวางตำแหน่งเดียวกันกับคำที่กำหนดให้

ตัวอย่าง

กา

ดิ

~~สะ~~

ดู

ไ้

ใน

นา

นะ

แม่

ม้า

ปู

ไก่

ดู

สี

ใบ

งู

เกาะ

ขา

เรา

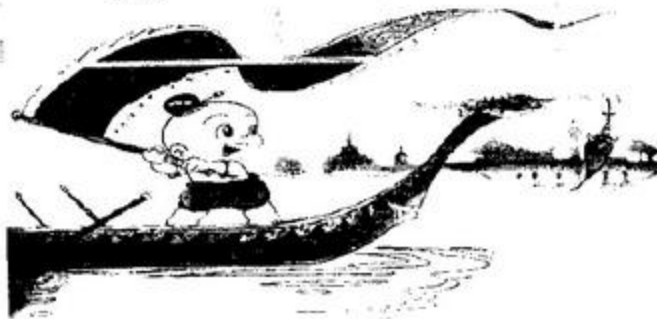
หู

มา

แม่

เกา

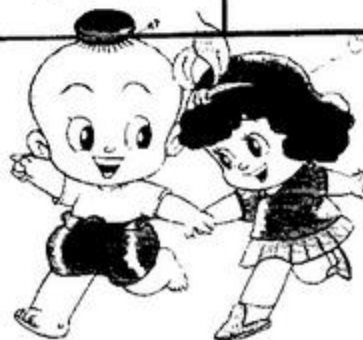
ตา

กิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียน X ทับคำที่มีสระวางในตำแหน่งที่ต่างจากพวก

ตัวอย่าง			
ก <u>า</u>	น <u>า</u>	~~ไ<u>เ</u>~~	น <u>ะ</u>
ร <u>ุ</u>	ค <u>ุ</u>	ค <u>ำ</u>	ป <u>ู</u>
โ <u>ใ</u>	โก <u>่</u>	ห <u>ู</u>	ใ <u>บ</u>
ฟ <u>ี</u>	ป <u>ี</u>	ท <u>ี</u>	น <u>า</u>
โ <u>ใ</u> ะ	เต <u>ะ</u>	เต <u>า</u>	ต <u>ี</u>
เส <u>ย</u>	ส <u>อย</u>	เจ <u>ย</u> ว	เร <u>อ</u>

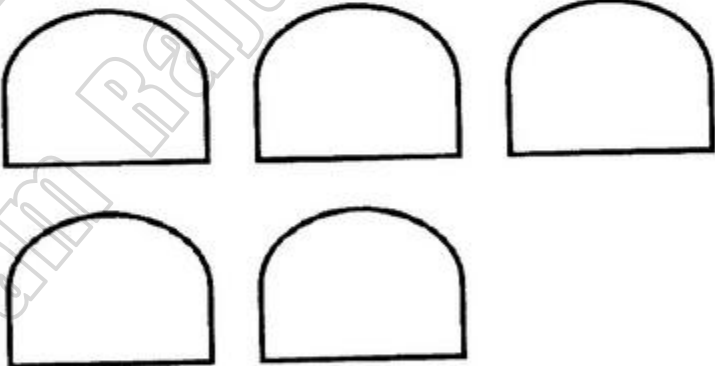

กิจกรรมที่ ๓

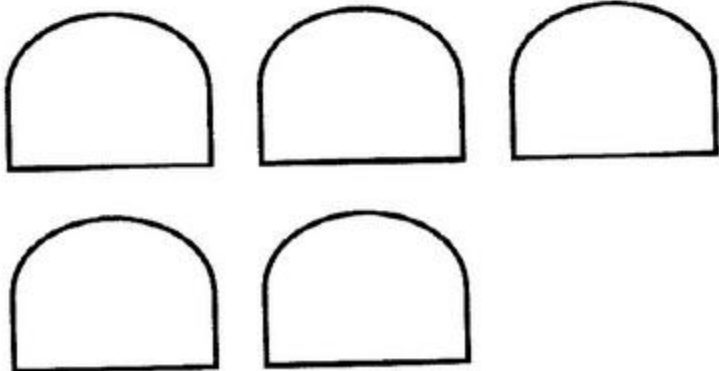
คำชี้แจง เลือกประเภทสระ ตามลักษณะเสียง

แ-	- ะ	เ-ะ	เ-ย	- ั
โ-ะ	- ำ	- □	เ- □ อ	เ- ำ

สระเสียงสั้น

สระเสียงยาว

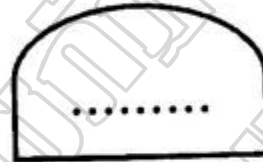
กิจกรรมที่ ๔

คำชี้แจง เขียนสระให้ตรงกับรูปภาพ

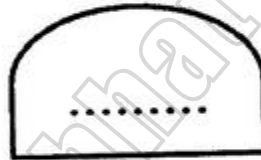
ตัวอย่าง

๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

เฉลยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ชุดที่ ๒

เรื่อง มหัศจรรย์สระไทย

เฉลยกิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียน X ทับคำที่มีสระวางตำแหน่งเดียวกันกับคำที่กำหนดให้

ตัวอย่าง

กา

คิ

~~คะ~~

กู

ไห

~~ไผ~~

นา

นะ

แม่

ม้า

ปู

~~ไก~~

ดู

ลิ

ใบ

~~จู~~

กะ

ขา

~~ว้า~~

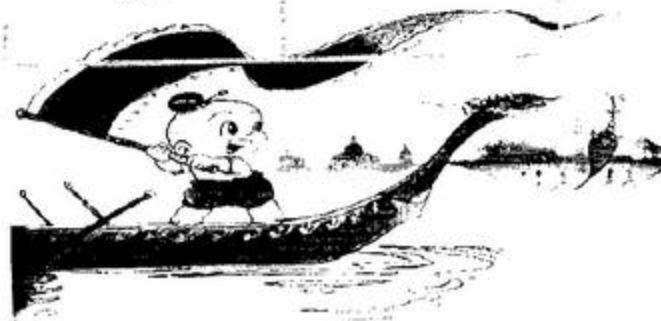
หุ

มา

แม่

เกา

~~ตา~~

เฉลยกิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียน X ทับคำที่มีสระวางในตำแหน่งที่ต่างจากพวก

ตัวอย่าง			
กา	นา	~~ไผ~~	นะ
ธุ	ดู	~~คำ~~	ปู
โต	ไก่อ	~~หู่~~	โบ
พี	ปี	ที่	~~นา~~
โต๊ะ	เตะ	เตา	~~ตี~~
เลีย	~~สอย~~	เขี้ยว	เรือ

เฉลยกิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง เลือกประเภทสระ ตามลักษณะเสียง

แ-	- ee	เ- ee	เ-ย	- ็
โ- ee	- ำ	- □	เ- □ อ	เ- ำ

สระเสียงสั้น

- ee	- □	เ- ำ
โ- ee	เ- ee	

สระเสียงยาว

- ำ	- ็	แ-
เ- □ อ	เ-ย	

เฉลยกิจกรรมที่ ๔

คำชี้แจง เขียนสระให้ตรงกับรูปภาพ

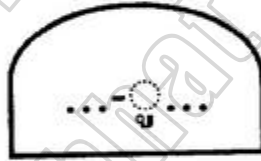
ตัวอย่าง

๑.

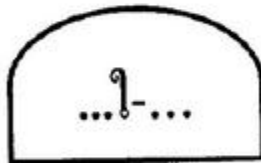
๒.

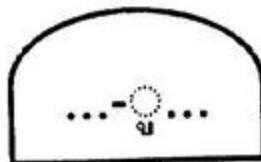
๓.

๔.

๕.

แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ชุดที่ ๓

เรื่อง คำไทยใช้คล้อง

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

ในการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำไทยใช้คล้อง ประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน ๔ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ เขียนคำให้ตรงกับรูปภาพ

กิจกรรมที่ ๒ เลือกคำประเภทเดียวกัน

กิจกรรมที่ ๓ จัดกลุ่มคำตามมาตราตัวสะกด

กิจกรรมที่ ๔ เรียงคำเป็นประโยค

นักเรียนทุกคนต้องทำกิจกรรมให้ครบทุกกิจกรรม ก่อนทำกิจกรรมควรศึกษาคำชี้แจงให้เข้าใจและควรทำให้เสร็จภายในเวลาที่ครูกำหนด แล้วนำเสนอ

ตัวชี้วัดชั้นปี

- อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความสั้นๆ
- เขียนสะกดคำ บอกความหมายของคำ
- เรียบเรียงคำเป็นประโยคง่ายๆ

กิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง เขียนคำให้ตรงกับรูปภาพ

ตัวอย่าง

 +

 =

๑. + = _____

๒. + = _____

๓. + = _____

๔. + = _____

๕. + = _____

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรสุพรรณบุรี

กิจกรรมที่ ๒

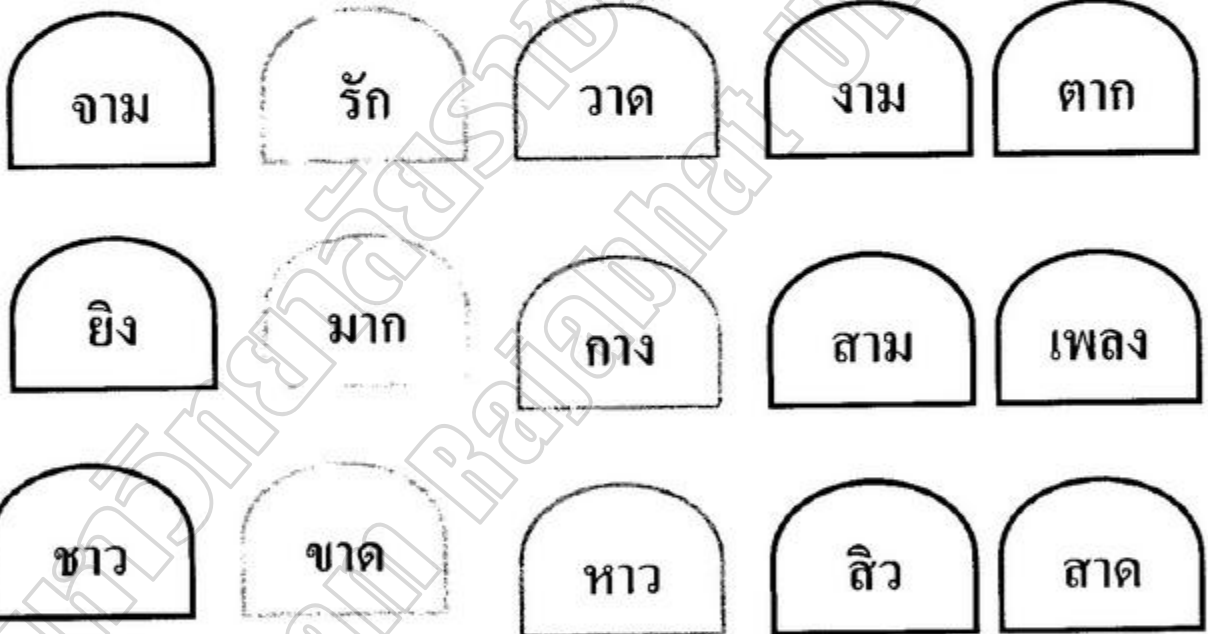
คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำประเภทเดียวกับคำที่กำหนด

ผู้ใหญ่	แมว	ยางลบ	กระโดด	ตลาด
นก	สมุด	โรงเรียน	คนแก่	เดิน

หนังสือ	→	.....	.....
ไก่	→	.....	.....
วัด	→	.....	.....
วิ่ง	→	.....	.....
เด็ก	→	.....	.....

กิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง นักเรียนจัดกลุ่มคำตามที่กำหนดให้ถูกต้อง

จัดกลุ่มคำตามมาตราตัวสะกด

มาตราแม่กก ได้แก่ .....

.....

มาตราแม่กง ได้แก่ .....

.....

มาตราแม่กด ได้แก่ .....

.....

มาตราแม่กม ได้แก่ .....

.....

มาตราแม่เกอว ได้แก่ .....

.....

กิจกรรมที่ ๔

คำชี้แจง เรียงคำที่กำหนดให้เป็นประโยค

ตัวอย่าง

พ่อแม่

ลูก

รัก

พ่อแม่รักลูก

๑.

หนังสือ

นารี

อ่าน

ชอบ

๒.

พ่อ

ฉัน

รัก

และแม่

๓.

มาก

วิ่งเล่น

ชอบ

เด็กๆ

๔.

ช่วยกัน

เรา

ควร

ปลูกป่า

_____

๕.

ช้าง

รูปร่าง

มี

ใหญ่โต

_____

เฉลยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ชุดที่ ๓

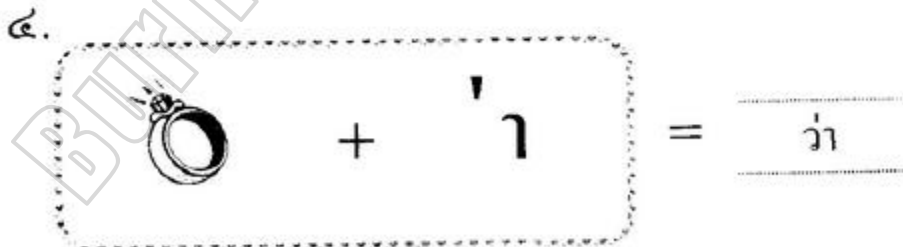
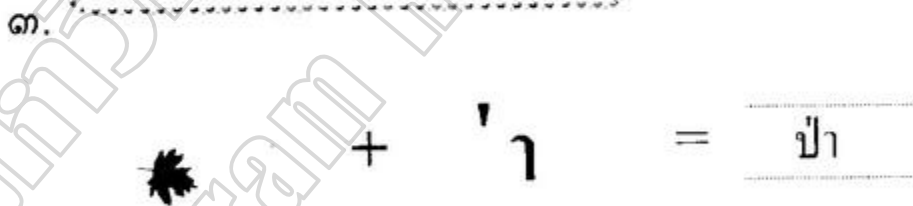
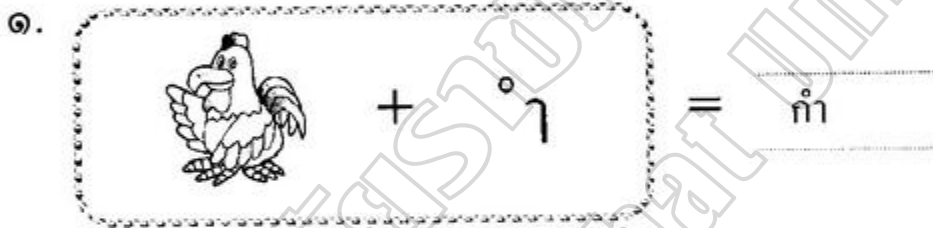
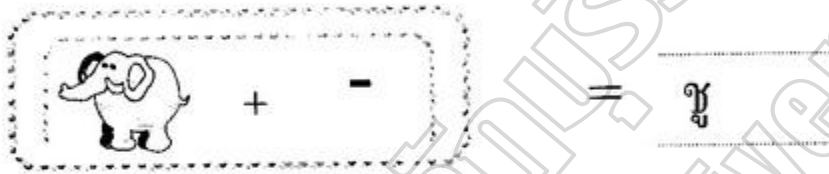
เรื่อง คำไทยใช้คล้อง

เฉลยกิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง เขียนคำให้ตรงกับรูปภาพ

ตัวอย่าง

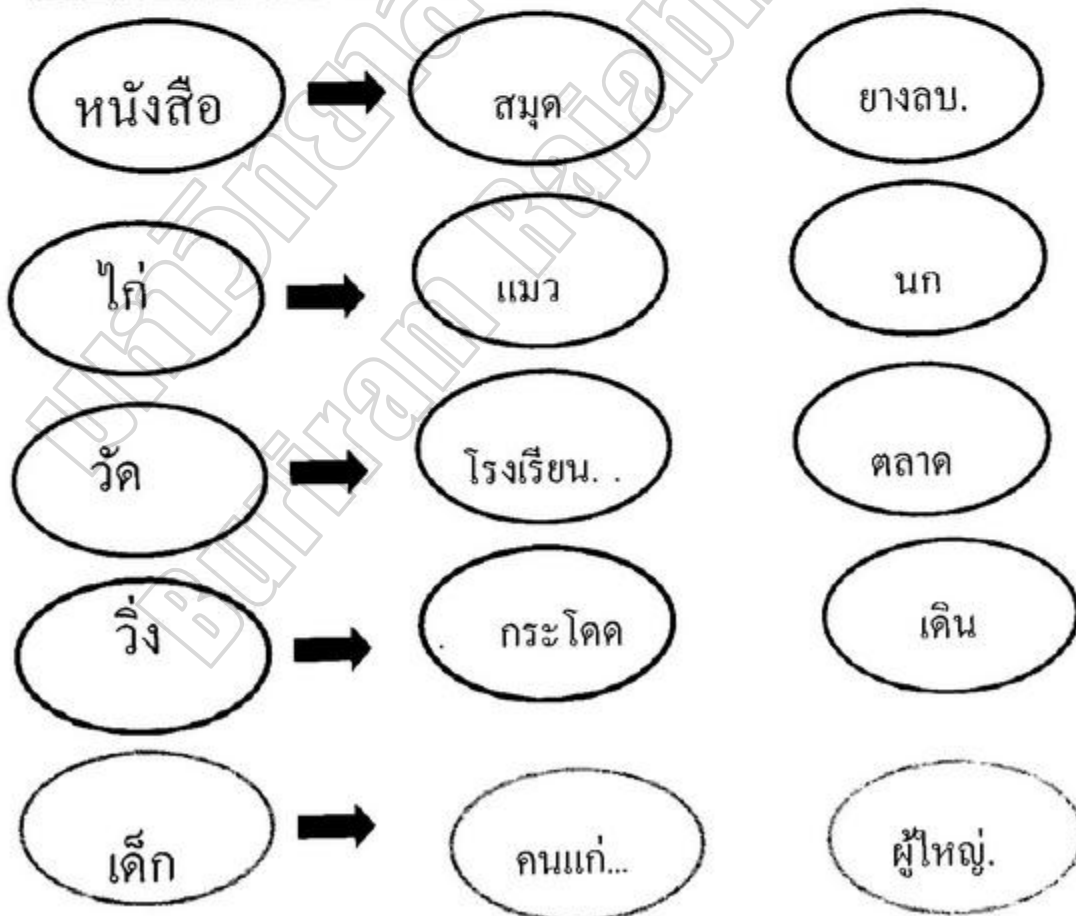

เฉลยกิจกรรมที่ ๒

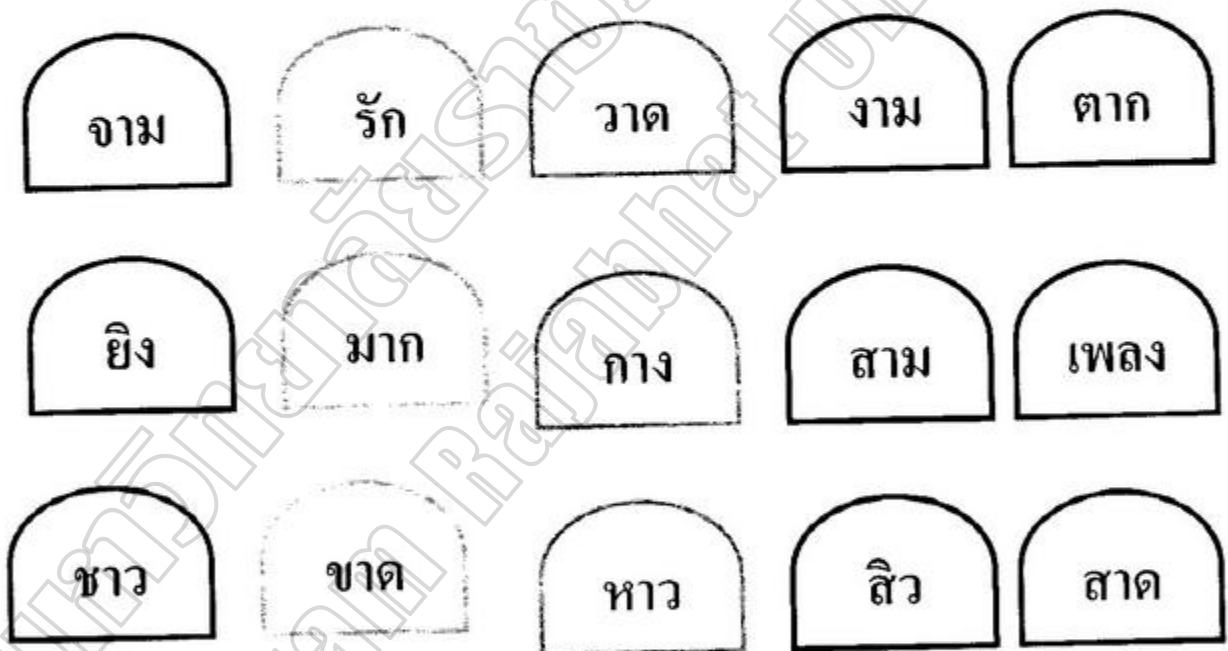
คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำประเภทเดียวกับคำที่กำหนด

ผู้ใหญ่	แมว	ยางลบ	กระโดด	ตลาด
นก	สมุด	โรงเรียน	คนแก่	เดิน

เฉลยกิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง นักเรียนจัดกลุ่มคำตามที่กำหนดให้ถูกต้อง

จัดกลุ่มคำตามมาตราตัวสะกด

มาตราแม่กก ได้แก่ .....รัก ตาก มาก ....

.....

มาตราแม่กง ได้แก่ .....กาง เพลง ยิง ...

.....

มาตราแม่กด ได้แก่ .....วาด ขาด สาด .....

.....

มาตราแม่กม ได้แก่ ...จาม งาม สาม .....

.....

มาตราแม่เกอว ได้แก่ .....ชาว หาว ลิว

.....

เฉลยกิจกรรมที่ ๔

คำชี้แจง เรียงคำที่กำหนดให้เป็นประโยค

ตัวอย่าง

พ่อแม่

ลูก

รัก

พ่อแม่รักลูก

๑.

หนังสือ

นารี

อ่าน

ชอบ

นารีชอบอ่านหนังสือ

๒.

พ่อ

ฉัน

รัก

และแม่

ฉันรักพ่อและแม่

๓.

มาก

วิ่งเล่น

ชอบ

เด็กๆ

เด็กๆชอบวิ่งเล่นมาก

๔.

ช่วยกัน

เรา

ควร

ปลูกป่า

เราควรช่วยกันปลูกป่า

๕.

ช้าง

รูปร่าง

มี

ใหญ่โต

ช้างมีรูปร่างใหญ่โต

แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ชุดที่ ๔

เรื่อง เนื้อหาพาสุนัข

โดย

นางมะลิสสา โม้งปราณีต

โรงเรียนบ้านละหานทราย(คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา)
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

ในการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่องเนื้อหาพาสนุก ประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน ๔ กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ คิดวิเคราะห์จากเรื่อง ลูกหมาตาโต

กิจกรรมที่ ๒ คิดวิเคราะห์จากนิทานกระต่ายกับเต่า

กิจกรรมที่ ๓ คิดวิเคราะห์จากนิทานชาวสวนกับลูก

กิจกรรมที่ ๔ คิดวิเคราะห์จากสารคดีสั้น

นักเรียนทุกคนต้องทำกิจกรรมให้ครบทุกกิจกรรม ก่อนทำกิจกรรมควรศึกษาคำชี้แจงให้เข้าใจและควรทำให้เสร็จภายในเวลาที่ครูกำหนดแล้วนำส่งครู

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองและข้อความสั้นๆ ได้

๒. บอกความหมายของคำและข้อความที่อ่านได้

๓. ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิงได้

๔. บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือฟังวรรณกรรมร้อยแก้วและร้อยกรองสำหรับเด็กได้

กิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง นักเรียนอ่านเนื้อเรื่องลูกหมาตาโต แล้วตอบคำถาม

ลูกหมาตาโต

ลูกหมา ชื่อ คำ

ลูกหมา มี ตาโต

ลูกหมา คู แก้ว

กล้า พา ลูกหมา ไป หา พ่อ

กล้า พา ลูกหมา ไป หา แม่

แก้ว ก็ ไป หา พ่อ กับ แม่

พ่อ คู คำ คำ คู พ่อ คำ ดีใจ

พ่อ ว่า คำ มา หา พ่อ ไวไว

คำ ก็ ไป หา พ่อ ไวไว

คำถามจากเรื่องลูกหมาตาโต

๑. ในเรื่องนี้มีใครบ้าง

.....
.....

๒. ลูกหมาในเรื่องมีลักษณะอย่างไร

.....
.....

๓. กล้าทำอย่างไรกับลูกหมา

.....
.....

๔. ใครไปหาพ่อกับแม่บ้าง

.....
.....

๕. เพราะอะไรคำจึงดีใจ

.....
.....

กิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง นักเรียนอ่านนิทานเรื่องกระต่ายกับเต่า แล้วตอบคำถาม

นิทานกระต่ายกับเต่า

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วมีกระต่ายตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในป่ามันวิ่งได้เร็วมาก จนหลงตัวเองว่าในป่าแห่งนี้ไม่มีใครวิ่งเร็วชนะตนเองได้ วันหนึ่งกระต่ายเดินร้องเพลงอย่างสบายใจ และพบกับเต่า กระต่ายเห็นเต่าคลานตัวมเตี้ยมผ่านไป จึงพูดกับเต่าว่า “เจ้ามัวแต่คลานตัวมเตี้ยมแบบนี้เมื่อไรจะกลับถึงบ้าน ข้าต่อให้เจ้าคลานล่องหน้าไปก่อนสักครึ่งวันข้าก็วิ่งตามทัน” พูดจบกระต่ายก็หัวเราะเยาะเต่า เตารู้สึกไม่พอใจที่กระต่ายพูดจาแบบนี้จึงพูดว่า “ข้าก็เป็นอย่างนี้ของข้ามาตั้งนานแล้ว กระต่ายหลงตัวเองอย่างเจ้าก็ไม่เห็นแก่่ง ดีแต่คุยโม้”

กระจ่ายจึงทำเต่าให้วิ่งแข่งกับตน ถ้าใครวิ่งถึงเส้นชัยก่อนจะ
 เป็นผู้ชนะ เต่าตอบตกลงทันที เมื่อการแข่งขันเริ่มขึ้น กระจ่าย
 วิ่งออกจากจุดเริ่มต้นด้วยความเร็ว สุดฝีเท้านำเต่าไปก่อน
 พอถึงกลางทางหันกลับไปมองไม่เห็นแม้แต่เงาของเต่า
 กระจ่ายจึงนั่งพักที่ใต้ต้นไม้ใหญ่ข้างทางจนเพลอหลับไป
 ส่วนเต่าก็คลานตัวมเตี้ยมไปอย่างไม่ย่อท้อจนแซงหน้ากระจ่าย
 ที่มัวแต่นอนหลับอยู่ กระจ่ายตื่นขึ้นมาเห็นเต่าคลานไปถึงเส้น
 ชัยแล้ว มันจึงวิ่งไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วหวังจะไล่ให้ทัน แต่ก็
 สบายไปเสียแล้ว

คำถามจากเรื่องกระต่ายกับเต่า

๑. จากข้อความ ที่อ่านกล่าวถึงใครบ้าง

.....

.....

๒. ตัวละครในเรื่องทำอะไรกันบ้าง

.....

.....

๓. กระต่ายกับเต่ามีสิ่งใดที่แตกต่างกัน

.....

.....

๔. ทำไมกระต่ายจึงถึงเส้นชัยช้ากว่าเต่า

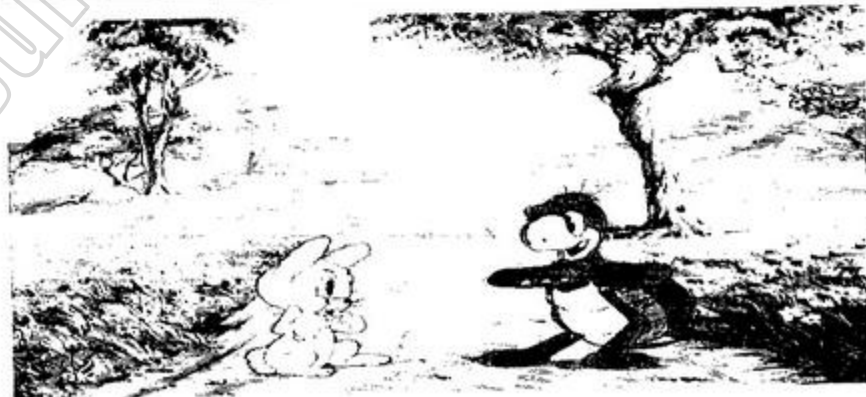
.....

.....

๕. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้

.....

.....

กิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง นักเรียนอ่านนิทานอีสปเรื่องชาวสวนกับลูก แล้วตอบคำถาม

นิทานอีสป ชาวสวนกับลูก

(อภัย จันทวิมล)

ก่อนสิ้นใจชาวสวนสั่งลูกว่า ทรัพย์สินสมบัติที่พ่อหามาให้เจ้า อยู่ในสวนหลังบ้านของพวกเรา พุดแผ่วเบาเท่านั้นแล้วก็สิ้นใจ ลูกคิดว่าพ่อฝังทรัพย์ไว้ในสวน หลังงานศพทุกคนคว่นพรวนดินใหญ่ แต่ไม่พบทรัพย์ที่หวังตั้งหมายไว้ ส่วนต้นไม้ก็ปลงออกงามเป็นอันดี ถึงฤดูผลไม้ได้ผลมาก ลูกทุกคนทนลำบากขยันมี ต่างปลื้มใจที่รายได้เพิ่มทวี สมดังที่พ่อสั่งไว้เมื่อใกล้ตาย โบราณว่าแม้จะง้อสักปานใด หากขยันหมั่นไ้ไม่เสียหาย ย่อมได้ผลดังใจในตอนปลาย งานทั้งหลายสำเร็จตามความเพียรเลย

คำถามจากนิทานอีสปชาวสวนกับลูก

๑. จากข้อความ ที่อ่านกล่าวถึงใครบ้าง

.....

.....

๒. พ่อในนิทานเรื่องนี้ทำอะไร

.....

.....

๓. สถานที่ในนิทานนี้คือที่ไหน

.....

.....

๔. ลูก ๆ ของชาวสวนทำอะไรบ้างหลังจากที่พ่อเสียชีวิต

.....

.....

๕. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

.....

.....

กิจกรรมที่ ๔

คำชี้แจง นักเรียนอ่านสารคดีสั้นเรื่องเต่าทะเล แล้วตอบคำถาม

ภาพจากกรมประมง

เต่าทะเล

เต่าทะเลเป็นสัตว์ที่มีอายุยืนมาก บางตัวมีอายุยืนถึงร้อยปี คนชอบกินไข่เต่าและเนื้อเต่าเป็นอาหารกระดองเต่ายังนำมาเป็นของใช้และเครื่องประดับ ชาวบ้านแถบชายฝั่งทะเลจึงจับเต่าทะเลและหาไข่เต่า ไปขายเป็นอาชีพ ชาวบ้านจับเต่าทะเลและหาไข่เต่าทะเล เก่งมากทำให้เต่าทะเลของไทยใกล้จะหมดไป

คำถามจากเรื่องเต่าทะเล

๑. จากข้อความ ที่อ่านกล่าวถึงใครบ้าง

.....

.....

๒. สัตว์ที่มีอายุยืนถึงร้อยปีคืออะไร

.....

.....

๓. กระจกเต่ามีประโยชน์อย่างไร

.....

.....

๔. เพราะอะไรชาวบ้านแถบชายฝั่งทะเลจึงจับเต่าไปขาย

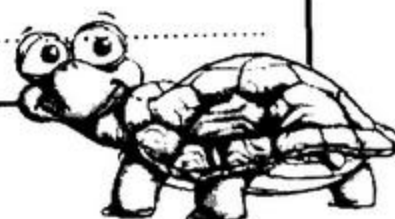
.....

.....

๕. ทำไมเต่าทะเลของไทยจึงหมดไป

.....

.....

เฉลยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ชุดที่ ๔

เรื่อง เนื้อหาพาสนุก

โดย

นางมะลิสา โหม่งปราณีต

โรงเรียนบ้านละหานทราย(คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓

เฉลยกิจกรรมที่ ๑

๑. ในเรื่องนี้มีใครบ้าง

.....กล้า แก้ว พ่อ แม่ คำ (ลูกหมา).....

๒. ลูกหมาในเรื่องมีลักษณะอย่างไร

.....มีตาโต.....

๓. กล้าทำอะไรกับลูกหมา

.....พาลูกหมาไปหาพ่อกับแม่.....

๔. ใครไปหาพ่อกับแม่บ้าง

.....กล้า แก้ว คำ (ลูกหมา).....

๕. เพราะอะไรคำจึงดีใจ

.....พ่อให้คำไปหา.....

เฉลยกิจกรรมที่ ๒

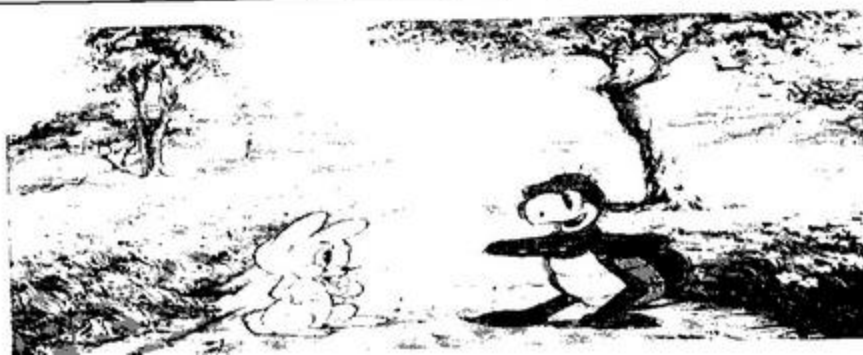
๑. จากข้อความ ที่อ่านกล่าวถึงใครบ้าง
...กระต่ายกับเต่า.....

๒. ตัวละครในเรื่องทำอะไรกันบ้าง
.....วิ่งแข่งกัน.....

๓. กระต่ายกับเต่ามีสิ่งใดที่แตกต่างกัน
.....กระต่ายวิ่งเร็ว เต่าคลานช้า.....

๔. เพราะเหตุใดกระต่ายจึงถึงเส้นชัยช้ากว่าเต่า
.....กระต่ายมัวแต่นอนหลับอยู่.....

๕. ข้อคิดที่ได้จากเรื่องนี้
.....ไม่ควรดูถูกผู้อื่น , ความพยายามก่อให้เกิดความสำเร็จ...

เฉลยกิจกรรมที่ ๓

๑. จากข้อความ ที่อ่านกล่าวถึงใครบ้าง

..... ชาวสวนกับลูกๆ .....

๒. พ่อในนิทานเรื่องนี้ทำอะไร

..... บอกที่ฝังสมบัติกับลูกๆ.....

๓. สถานที่ในนิทานนี้คือที่ไหน

..... ในสวน.....

๔. ลูก ๆ ของชาวสวนทำอะไรบ้างหลังจากที่พ่อเสียชีวิต

..... ขุดหาสมบัติ.....

๕. นักเรียนได้ข้อคิดอะไรจากนิทานเรื่องนี้

..... ความขยันหมั่นเพียรทำให้ประสบความสำเร็จ.....

เฉลยกิจกรรมที่ ๔

๑. จากข้อความ ที่อ่านกล่าวถึงใครบ้าง

.....ชาวบ้าน เต่าทะเล.....

๒. สัตว์ที่มีอายุยืนถึงร้อยปีคืออะไร

..... เต่าทะเล .....

๓. กระจกเงามีประโยชน์อย่างไร

.....ใช้ทำของใช้และเครื่องประดับ .....

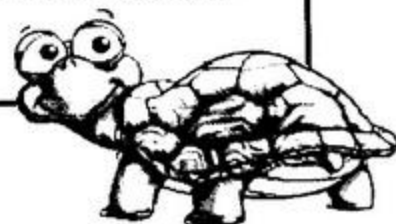
๔. เพราะอะไรชาวบ้านแถบชายฝั่งทะเลจึงจับเต่า

ไปขาย

.....คนนิยมรับประทาน.....

๕. ทำไมเต่าทะเลของไทยจึงหมดไป

.....ชาวบ้านจับเต่าทะเลไปขายเป็นอาชีพ.....

แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ชุดที่ ๕

เรื่อง ร้อยกรองท่องจำ

โดย

นางมะลิสา โหม่งปราณีต

โรงเรียนบ้านสะพานทราย(คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา)
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

ในการใช้แบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย เรื่อง ร้อยกรองท่องจำ ประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน ๔ กิจกรรม ดังนี้

- กิจกรรมที่ ๑ คิดวิเคราะห์จากบทร้อยกรองผึ่งกับผีเสื้อ
- กิจกรรมที่ ๒ คิดวิเคราะห์จากบทร้อยกรองแมวเหมียว
- กิจกรรมที่ ๓ คิดวิเคราะห์จากบทร้อยกรองกาดำ
- กิจกรรมที่ ๔ คิดวิเคราะห์จากบทร้อยกรองเด็กน้อย

นักเรียนทุกคนต้องทำกิจกรรมให้ครบทุกกิจกรรม ก่อนทำกิจกรรม ควรศึกษาคำชี้แจงให้เข้าใจและควรทำให้เสร็จภายในเวลาที่ครูกำหนด แล้วนำเสนอ

ตัวชี้วัดชั้นปี

๑. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจองและข้อความสั้นๆ ได้
๒. ตอบคำถามและเล่าเรื่องที่ฟังทั้งที่เป็นความรู้และความบันเทิงได้
๓. บอกข้อคิดที่ได้จากการอ่านหรือฟังวรรณกรรมร้อยแก้ว และร้อยกรองสำหรับเด็กได้

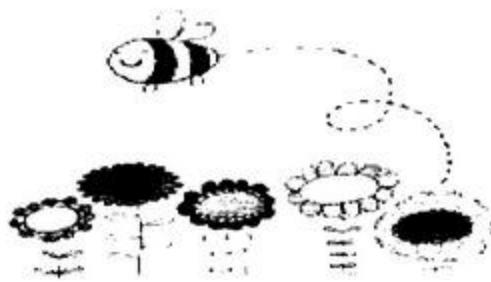
กิจกรรมที่ ๑

คำชี้แจง นักเรียนอ่านบทร้อยกรองผึ่งกับผีเสื้อแล้วตอบคำถาม

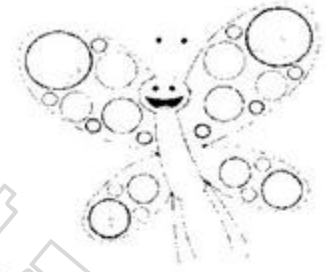
บทร้อยกรองผึ่งกับผีเสื้อ

บัวบานในบ่อ
 ผึ่งบินหึ่งหึ่ง
 ผีเสื้อมาถึง
 ร้องเพลงชื่นบาน

บานรอผึ่งผึ่ง
 มาถึงบัวบาน
 คูผึ่งทำงาน
 บินผ่านไปมา

คำถามจากบทร้อยกรอง ผิงกับผีเสื้อ

๑. จากข้อความในบทร้อยกรองนี้ มีสัตว์ชนิดใดบ้าง

.....
.....

๒. จากข้อความในบทร้อยกรอง สัตว์เหล่านั้นทำอะไรบ้าง

.....
.....

๓. ผิงกับผีเสื้อมีลักษณะใดที่เหมือนกันบ้าง

.....
.....

๔. ผิงทำงานอย่างไร

.....
.....

๕. นักเรียนได้รับความรู้อะไรบ้างจากการอ่านบท
ร้อยกรอง

.....
.....

กิจกรรมที่ ๒

คำชี้แจง นักเรียนอ่านบทร้อยกรองแมวเหมียวแล้วตอบคำถาม

บทร้อยกรองแมวเหมียวแยกเขี้ยวยิงฟัน

แมวเอ๋ยแมวเหมียว

รูปร่างประเปรี้ยวเป็นนักหนา

ร้องเรียนเหมียวเหมียวเดี๋ยวก็มา

เคล้าแข้งเคล้าขาน่าเอ็นดู

รู้จักเอารักเข้าต่อตั้ง

คำคำช้านั่งระวังหนู

ควรนับว่ามันกตัญญู

พอดูอย่างไว้ใส่ใจเอ๋ย

คำถามจากบทร้อยกรอง แมวเหมียวแยกเขี้ยวยิงฟัน

๑. นักเรียนคิดว่าบทร้อยกรองนี้กล่าวถึงความรู้สึก
อย่างไรที่มีต่อแมว

.....
.....

๒. แมวมีลักษณะรูปร่างอย่างไร

.....
.....

๓. สิ่งใดที่นักเรียนคิดว่าเป็นลักษณะที่ดีของแมว

.....
.....

๔. พอดูอย่างไรได้ใจเอ๋ย หมายถึงอะไร

.....
.....

๕. นักเรียนได้ข้อคิดใดจากบทร้อยกรอง

.....
.....

กิจกรรมที่ ๓

คำชี้แจง นักเรียนอ่านบทร้อยกรองกาดำ แล้วตอบคำถาม

บทร้อยกรองกาดำ

กาเอ๋ยกาดำ

รู้จำรู้จักรักเพื่อน

ได้เหยื่อเพื่อแม่ไม่เซเซือน

รีบเตือนพวกพ้องร้องเรียกมา

เกลื่อนกลุ่มรุมล้อมพร้อมพรั๊ก

น่ารักน้ำใจกระไรหนา

การเผื่อแผ่แนะพ่อหนูจงดูกา

มันโอบอารีรักดีนักเอย

คำถามจากบทร้อยกรอง กาดำ

๑. จากข้อความในบทร้อยกรองนี้ กล่าวถึงสิ่งใด

.....
 .....

๒. กา มีนิสัยอย่างไร

.....
 .....

๓. คำว่า เหี่ยว หมายถึงสิ่งใด

.....
 .....

๔. กา มีรูปร่างเหมือนสัตว์ใดบ้าง

.....
 .....

๕. นักเรียนได้ข้อคิดใดจากบทร้อยกรองนี้

.....
 .....

กิจกรรมที่ ๔

คำชี้แจง นักเรียนอ่านบทร้อยกรองเด็กน้อย แล้วตอบคำถาม

บทร้อยกรองเด็กน้อย

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย

ความรู้เรายังค่อยเร่งศึกษา

เมื่อเติบโตใหญ่เราจะ得有วิชา

เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน

ได้ประโยชน์หลายสถานเพราะการเรียน

จงพากเพียรไปเถิดจะเกิดผล

ถึงลำบากตรากตรำก็จำทน

เกิดเป็นคนควรหมั่นขยันเอย

๑. จากบทร้อยกรองกล่าวถึงสิ่งใด

.....

.....

๒. คำว่า หาเลี้ยงชีพ หมายถึงอะไร

.....

.....

๓. ข้อใดคือประโยชน์ของการเรียน

.....

.....

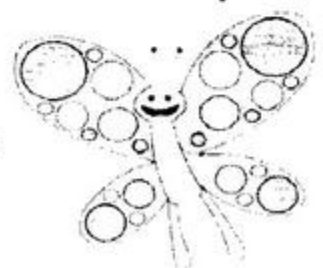
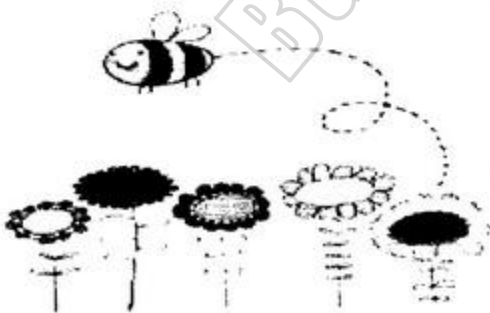
๔. สิ่งใดช่วยให้เกิดความรู้

.....

.....

๕. นักเรียนได้ข้อคิดใดจากบทร้อยกรองนี้

.....

เฉลยแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

ชุดที่ ๕

เรื่อง ร้อยกรองท่องจำ

โดย

นางมะลิสา โม้งปราณีต

โรงเรียนบ้านสะพานทราย(คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา)
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๓

เฉลยกิจกรรมที่ ๑

๑. จากข้อความในบทร้อยกรองนี้ มีสัตว์ชนิดใดบ้าง
..... ผึ้ง กับ ผีเสื้อ.....

๒. จากข้อความในบทร้อยกรอง สัตว์เหล่านั้นทำอะไรบ้าง
.....บินไปมา ร้องเพลง ทำงานโดยการดูดน้ำหวานจาก
ดอกไม้.....

๓. ผึ้งกับผีเสื้อมีลักษณะใดที่เหมือนกันบ้าง
.....มีปีก บินได้.....

๔. ผึ้งทำงานอย่างไร
.....ทำโดยการดูดน้ำหวานจากดอกไม้.....

๕. นักเรียนได้รับความรู้อะไรบ้างจากการอ่านบท
ร้อยกรอง
.....ลักษณะการทำงานของผึ้งกับผีเสื้อ.....

กิจกรรมที่ ๒

๑. นักเรียนคิดว่าบทร้อยกรองนี้กล่าวถึงความรู้สึกอย่างไร
ที่มีต่อแม่

.....รักและเอ็นดูแม่.....

๒. แม่มีลักษณะรูปร่างอย่างไร

.....ปราดเปรียว.....

๓. สิ่งใดที่นักเรียนคิดว่าเป็นลักษณะที่ดีของแม่

.....มีความกตัญญู.....

๔. พอดูอย่างไว้ใส่ใจเอ๋ย หมายถึงอะไร

.....ดูเป็นตัวอย่างด้วยความตั้งใจ.....

๕. นักเรียนได้ข้อคิดใดจากบทร้อยกรอง

.....ความกตัญญูเป็นสิ่งที่ทุกคนชื่นชมดังนั้นเราควร
กตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ.....

เฉลยกิจกรรมที่ ๓

๑. จากข้อความในบทร้อยกรองนี้ กล่าวถึงสิ่งใด

.....ลักษณะของกา.....

๒. กา มีนิสัยอย่างไร

.....รักเพื่อน.....

๓. คำว่า เหยื่อ หมายถึงสิ่งใด

.....อาหาร.....

๔. กา มีรูปร่างเหมือนสัตว์ใดบ้าง

.....นก ไก่ เป็ด .....

๕. นักเรียนได้ข้อคิดใดจากบทร้อยกรองนี้

.....กาเป็นตัวอย่างของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ .....

เฉลยกิจกรรมที่ ๔

๑. จากบทร้อยกรองกล่าวถึงสิ่งใด

.....เด็กที่มีอายุน้อย.....

๒. คำว่า หาเลี้ยงชีพ หมายถึงอะไร

..... การทำมาหากิน.....

๓. ข้อใดคือประโยชน์ของการเรียน

..... ได้รับความรู้.....

๔. สิ่งใดช่วยให้เกิดความรู้

..... ความขยันหมั่นเพียร.....

๕. นักเรียนได้ข้อคิดใดจากบทร้อยกรองนี้

... เด็กๆ ควรตั้งใจ ขยันเรียนเพื่อจะได้มีความรู้.....

ภาคผนวก จ

คะแนนประเมินความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ

คะแนนประเมินความสอดคล้องของแบบฝึกทักษะโดยผู้เชี่ยวชาญ

ตาราง 10 คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. สาระสำคัญ						
1. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
2. สอดคล้องกับเนื้อหา	4	4	5	4.33	0.58	มาก
3. มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้						
4. สอดคล้องกับตัวชี้วัดชั้นปี	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
5. สอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	4	4.33	0.58	มาก
6. มีความชัดเจน เข้าใจง่าย	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
3. ด้านเนื้อหา						
7. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
8. เหมาะสมกับระดับชั้นผู้เรียน	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
9. เหมาะสมกับเวลาเรียน	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
10. เนื้อหาน่าสนใจ	4	5	4	4.33	0.58	มาก
4. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้						
11. สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4	4	5	4.33	0.58	มาก
12. สอดคล้องกับเนื้อหา	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
13. สอดคล้องกับการคิดวิเคราะห์	4	5	4	4.33	0.58	มาก
14. นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5. ด้านสื่อการเรียนรู้						
15. สอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	4	4.33	0.58	มาก
16. ได้รับความสนใจของผู้เรียน	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
6. ด้านการวัดและประเมินผล						
17. สอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	4	4.33	0.58	มาก
18. สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
19. การวัดที่ระบุไว้สามารถ ประเมินได้	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
20. ใช้เครื่องมือวัดผลได้อย่าง เหมาะสม	4	5	4	4.33	0.58	มาก
รวม	89	94	89	90.68	-	
$\bar{X}$	4.45	4.70	4.45	4.53		มากที่สุด

ตาราง 11 คะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสมแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. จุดประสงค์การเรียนรู้						
1. สอดคล้องกับเนื้อหา	4	5	5	4.67	0.58	มากที่สุด
2. ภาษาที่ใช้มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	4	4	5	4.33	0.58	มาก
3. ระบุพฤติกรรมที่ต้องการวัดไว้ ชัดเจน	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
2. เนื้อหา						
4. เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียน	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
5. เหมาะสมกับเวลาเรียน	4	5	4	4.33	0.58	มาก
6. มีความยากง่ายพอเหมาะ	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
7. น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อ ผู้เรียน	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
3. รูปแบบของแบบฝึกทักษะ						
7. น่าสนใจ สวยงาม	5	4	4	4.33	0.58	มาก
8. มีภาพประกอบชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา	5	5	4	4.67	0.58	มากที่สุด
4. การนำเสนอกิจกรรมการเรียนการ เรียนรู้						
9. ได้รับความสนใจของผู้เรียน	4	4	5	4.33	0.58	มาก
10. สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด
11. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไป ตามลำดับจากง่ายไปหายาก	4	5	4	4.33	0.58	มาก
12. นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	5	4	5	4.67	0.58	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

รายการประเมิน	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
รวม	56	55	54	54.68		
$\bar{X}$	4.66	4.58	4.50	4.58		มากที่สุด

ภาคผนวก ฉ

วิเคราะห์ความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ค่าความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะ
เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

ตาราง 12 วิเคราะห์ความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum X$	$\bar{X}$
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1	1	1	1	3	1
2	1	1	1	3	1
3	1	1	1	3	1
4	1	1	1	3	1
5	0	1	1	2	0.67
6	1	1	1	3	1
7	1	1	1	3	1
8	1	1	0	2	0.67
9	1	1	1	3	1
10	1	1	1	3	1
11	0	1	1	2	0.67
12	1	1	1	3	1
13	1	1	1	3	1
14	0	1	1	2	0.67
15	1	1	1	3	1
16	1	0	1	2	0.67
17	1	1	1	3	1
18	1	1	1	3	1
19	1	1	1	3	1
20	1	1	1	3	1
21	1	0	1	2	0.67
22	1	1	1	3	1
23	1	1	1	3	1
24	1	1	1	3	1

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			ΣX	$\bar{X}$
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
25	1	1	1	3	1
26	1	1	0	2	0.67
27	1	1	1	3	1
28	0	1	1	2	0.67
29	1	1	0	2	0.67
30	0	1	1	3	1

ตาราง 13 ค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น (r_{11}) ของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อ	P	r
1	0.70	0.33
2	0.57	0.60
3	0.73	0.27
4	0.57	0.73
5	0.87	0.27
6	0.80	0.27
7	0.83	0.20
8	0.80	0.27
9	0.80	0.40
10	0.77	0.20
11	0.80	0.33
12	0.80	0.33
13	0.80	0.40
14	0.77	0.20
15	0.70	0.33
16	0.77	0.33
17	0.80	0.40
18	0.77	0.20
19	0.80	0.27
20	0.80	0.40

ค่าความเชื่อมั่น (r_{11}) = 0.7651

ตาราง 14 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (Try - out)

ข้อที่	เฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D	ความแปรปรวน(S^2)
1	4.20	0.80	4.57
2	4.65	0.46	5.26
3	4.30	0.44	4.67
4	4.15	0.57	4.64
5	4.05	0.45	4.24
6	4.10	0.49	4.22
7	4.75	0.54	4.80
8	4.20	0.61	4.46
9	4.20	0.63	4.46
10	4.15	0.52	4.64

สรุปผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

1. จำนวนข้อของแบบสอบถาม	10 ข้อ
2. จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม	20 คน
3. ความแปรปรวนรายข้อ	4.596
4. ความแปรปรวนทั้งฉบับ	46.013
5. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)	4.69
6. คะแนนเฉลี่ยทั้งกลุ่ม	4.27
7. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ	0.9142

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางมะลิสสา โม้งปราณีต
วัน เดือน ปี เกิด	25 มีนาคม 2503
สถานที่เกิด	43 หมู่ 7 ตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
ที่อยู่ปัจจุบัน	112 หมู่ 9 ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่ สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านละหานทราย (คุรุราษฎร์บำรุงวิทยา) สพป. บุรีรัมย์ เขต 3
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2518 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีระนอง อำเภอเมือง จังหวัดระนอง พ.ศ. 2520 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวนรารีเฉลิม อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2522 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู วิทยาลัยครูสงขลา อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2530 ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2554 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์